

T.C
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ BİLİM DALI

OKULLARDA VE MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ'NÜN AR-GE
PROJELER BİRİMİNDE YÜRÜTÜLEN EĞİTİM PROJELERİNİN
FARKLI AÇILARDAN DEĞERLENDİRİLMESİ (Malatya ili Örneği)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Burçin TÜRKMENOĞLU ŞAHİN

Malatya-2021

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ BİLİM DALI

OKULLARDA VE MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ'NÜN AR-GE
PROJELER BİRİMİNDE YÜRÜTÜLEN EĞİTİM PROJELERİNİN
FARKLI AÇILARDAN DEĞERLENDİRİLMESİ (Malatya ili Örneği)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Burçin TÜRK MENOĞLU ŞAHİN

Danışman: Doç. Dr. Sevim ÖZTÜRK

Malatya-2021

ONUR SÖZÜ

Doç. Dr. Sevim ÖZTÜRK' ün danışmanlığında yüksek lisans tezi olarak hazırladığım **Okullarda ve Milli Eğitim Müdürlüğü'nün AR-GE Projeler Biriminde Yürütülen Eğitim Projelerinin Farklı Açılardan Değerlendirilmesi (Malatya İli Örneği)** başlıklı bu çalışmanın bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın tarafımdan yazıldığını ve yararlandığım bütün yapıtların hem metin içinde hem de kaynakçada yöntemine uygun biçimde gösterilenlerden oluştuğunu belirtir, bunu onurumla doğrularım.

Burçin TÜRKMENÖĞLU ŞAHİN

ÖN SÖZ

Günümüz eğitim anlayışı gereği geliştirilen öğretim programları; araştıran, sorgulayan, analitik düşünebilen, günlük yaşam problemleri ile başa çıkabilen, kurgulayan, çevresine ilgili, yaratıcı, meraklı, özgüven sahibi, kendini ifade edebilen ve sorumlu bireyler yetiştirmek üzerine inşa edilmiştir. Eğitim projeleri, ilk ve ortaöğretim düzeyinden başlayan ve öğrencilerin hayal güçlerinde, araştırma isteklerinde ve el becerilerinin gelişmesinde önemli rol oynayan bir süreçtir. Hiç şüphesiz bu süreç, onların sadece eğitim yaşamlarına değil, sosyal yaşamlarına da önemli katkılar sağlayabilmektedir. Bu doğrultuda eğitimciler çeşitli projeler hazırlayarak ya da danışmanlık yaparak öğrencileri araştırmaya, sorgulamaya, özgün ürünler ortaya çıkarmaya teşvik etmektedir. Bu araştırmanın amacı, Malatya iline ait resmi okullarda Milli Eğitim Müdürlüğü'nün AR-GE Proje Biriminde yürütülen eğitim projelerini farklı açılardan değerlendirmektir.

Tez çalışmamın yürütme sürecinde, çeşitli okullarda görev yapan, yardım ve desteklerini esirgemeyen meslektaşlarıma, Malatya il Milli Eğitim AR-GE Proje Biriminde çalışan uzman arkadaşlarıma, ilgili birimden sorumlu şube müdürümüze teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

Yüksek Lisans eğitimim boyunca bilgi ve yönlendirmeleriyle manevi desteğini esirgemeyen bana her zaman moral veren, tez hazırlama sürecimde beni yüreklendiren, gösterdiği ilgi ve içtenlikle bana öğretmen-öğrenci ilişkisinin nasıl olması gerektiğini kavratan çok kıymetli hocam Doç. Dr. Sevim ÖZTÜRK' e teşekkürlerimi arz ederim.

Yüksek lisans eğitimim süresince bilimsel olarak destek veren ve emeği geçen, öğrencileri olmaktan gurur ve onur duyduğum değerli hocalarım Prof. Dr. Burhanettin DÖNMEZ' e, Prof. Dr. Mehmet ÜSTÜNER' e, Prof. Dr. Battal ASLAN' a, Doç. Dr. Hasan DEMİRTAŞ' a, Doç. Dr. Necdet KONAN' a, Dr. Öğr. Üyesi Mahire ASLAN' a teşekkür ederim.

Yüksek Lisans eğitimim süresince öğretmenlik görevini yürüttüğüm il ile üniversite arası beni derslere yetiştirmek için çabalayan ve desteğini bir an olsun esirgemeyen tezimi tamamlamamda ilk pay sahibi canım babam, ilk öğretmenim Bayram TÜRKMENOĞLU' na, her daim bana cesaret veren güler yüzüyle içimi aydınlatan, dualarını esirgemeyen canım annem Emine TÜRKMENOĞLU' na, uzakta olsa da varlığını ve desteğini hep yanımda hissettiğim biricik kardeşim Dr. Enes TÜRKMENOĞLU' na, tez sürecimin tamamlanması için her türlü destek ve dualarını esirgemeyen ve bu sürecin her safhasında beni yalnız bırakmayan manevi kız kardeşlerim Arzu Uğur BOZTEPE ve Kadriye BİLGİN KUTLUGÜN' e, bu zorlu süreçte bana yardımcı olup, çalışmamın tamamlanması için anlayış gösteren sevgili eşim Mikail ŞAHİN' e, bu süreçte yeteri kadar yanlarında olamadığım ömrümün en güzel varlıkları güzel kızlarım Bilge ŞAHİN, ikiz meleklerim İpek, Işıl ŞAHİN' e teşekkür ve sevgilerimi sunarım.

Ocak, 2021

Burçin TÜRKMENOĞLU ŞAHİN

ÖZET

OKULLARDA VE MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ'NÜN AR-GE PROJELER BİRİMİNDE YÜRÜTÜLEN EĞİTİM PROJELERİNİN FARKLI AÇILARDAN DEĞERLENDİRİLMESİ (Malatya İli Örneği)

TÜRKMENOĞLU ŞAHİN, Burçin
Yüksek Lisans, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Eğitim Yönetimi Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Sevim ÖZTÜRK
Ocak-2021, XVII+139 sayfa

Bu araştırmanın amacı, okullarda ve Milli Eğitim Müdürlüğünün AR-GE Projeler Biriminde yürütülen eğitim projelerinin tür ve yoğunluğunu tespit ederek; proje yürütme konusundaki istekliliği, karşılaşılan sorunları ve yürütülen projelerin okullara sağladığı kurumsal, sosyal, kültürel, eğitsel, ekonomik yarar ve yürütücülerin mesleki ve kişisel gelişimine katkılarını belirlemektir.

Betimsel nitelikte olan araştırmanın çalışma evrenini, Malatya il Milli Eğitim Müdürlüğü AR-GE Proje Birimi ile merkez Battalgazi ve Yeşilyurt ilçelerinde bulunan farklı kademelerden seçilmiş 20 okul oluşturmaktadır. Okulların belirlenmesinde, amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu kapsamda; farklı türden ve çok sayıda proje yürütmüş okullar örnekleme alınmıştır. Belirlenen bu 20 okulda proje yürütücüsü veya danışmanı olarak görev yapan 20 öğretmen ve 20 okul yöneticisi ile AR-GE proje biriminde görevli 10 yetkili/uzman olmak üzere toplam 50 kişi araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Nitel araştırma yöntemi kullanılan çalışmada, veriler yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığı ile toplanmıştır.

Açıklayıcı/Tanımlayıcı Durum Çalışması şeklinde tasarlanan çalışmada elde edilen veriler, betimsel analize ve içerik analizine tabi tutulmuştur. Araştırmanın katılımcılarına ilişkin kişisel bilgiler ile gerçekleştirilen projelere ait veriler için betimsel

analiz, katılımcıların görüşlerine ilişkin veriler için de içerik analizi yapılmıştır. Araştırmanın verileri, sıklık ve değerlendirici içerik analizine tabi tutulmuştur.

Araştırmanın sonucunda; Malatya İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı merkez Battalgazi ve Yeşilyurt ilçelerinde bulunan farklı kademelerdeki 20 okulda, son üç yıllık eğitim öğretim döneminde; 43 TÜBİTAK, 18 ERASMUS+, 27 eTwinning, 10 Fırat Kalkınma Ajansı, 20 yerel, 5 bakanlık, 58 okulların kendi bünyesinde hazırlanan projeler ve 17 diğer eğitim projeleri olmak üzere toplam 198 projenin hazırlanmış ve yürütülmüş olduğu tespit edilmiştir. Araştırma kapsamında bulunan 20 okuldaki öğretmen ve yöneticilerin büyük çoğunluğunun proje yürütmeye istek duyduğu, yürütülen projelerin; okulun gelişmesi, okula finansman temini, öğrenci başarısını artırma isteği ile yürütüldüğü; okullarda yürütülen eğitim projelerini alma ve yürütme konusunda katılımcıların tamamına yakınının sorunlarla karşılaştığı, karşılaşılan sorunlara ilişkin nedenlerin, zaman yetersizliği, istek dışı görevlendirmeler, verilen hibe desteğinin yetersizliği, öğretmen isteksizliği konularında yoğunlaştığı tespit edilmiştir. Yürütülen projelerin okula kurumsal, sosyal, kültürel, eğitsel, ekonomik açıdan ve proje yürütücülerinin kişisel/mesleki gelişimi açısından katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenler ve yöneticiler proje yürütme konusunda; öğretmenlere ek ücret verilmesi, projelere sağlanan hibe miktarının arttırılması, müfredatta proje dersine yer verilmesi gerektiğini önermişlerdir. Son üç yıllık eğitim- öğretim döneminde il genelinde AR-GE Birimi yönetiminde; 1871 TÜBİTAK, 28 ERASMUS+, 834 eTwinning, 12 Fırat Kalkınma Ajansı, 30 yerel proje, 3 SOGEP, 2 bakanlık projesi olmak üzere toplam 2780 projenin hazırlanmış ve yürütülmüş olduğu tespit edilmiştir. Yürütülen projelere; proje sürecinde bilgilendirme, yönlendirme, teknik destek ve değerlendirme desteği verildiği sonucuna ulaşılmıştır. AR-GE yetkilileri tarafından yönetilen ve yürütülen projelerin fırsat eşitliğine katkıda bulunma, kurumun kapasitesini geliştirme, akademik başarıyı artırma amacıyla yapıldığı; yürütülen ve yönetilen projelerin kuruma il düzeyinde başarı artışı ve eğitim kalitesini yükseltme, okullara eğitim materyali, derslik ve atölyelerin kazandırılması gibi katkılar sağladığı sonucuna varılmıştır. AR-GE yetkilileri bu süreçte; maddi kaynakların yetersizliği, öğretmenlerin, öğrencileri teşvik edip yönlendirmemeleri, proje konusunda yönetici-öğretmenlerin deneyimsiz, bilgisiz ve isteksiz olması gibi sorunlarla karşılaşmış, karşılaştıkları sorunların çözümü olarak; AR-GE Birimi ile sürekli irtibat halinde olunması, proje yürütme ekiplerinin titizlikle

seçilmesi ve nitelikli iş bölümü yapılması, yöneticilerin proje çalışmaları yapan öğretmenlere destek olması önerilerini getirmişlerdir.

Araştırmadan elde edilen sonuçlara dayalı olarak çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Okul, okul yöneticisi, proje, proje danışmanı, proje yürütücüsü eğitim projesi, AR-GE proje uzmanı

ABSTRACT

EVALUATION OF EDUCATIONAL PROJECTS CARRIED OUT IN SCHOOLS AND IN THE R&G PROJECTS UNIT OF THE NATIONAL EDUCATION DIRECTORATE FROM DIFFERENT ASPECTS (The Example of Malatya)

TÜRKMENOĞLU ŞAHİN, Burçin

Master's Degree, İnönü University, Institute of Educational Sciences

Department of Educational Administration

Advisor: Assoc. Dr. Sevim ÖZTÜRK

October, 2021, XVII +139 pages

The purpose of this research is to determine the type and intensity of educational projects carried out in schools and in the R&D Project Unit of the Directorate of National Education; It is the evaluation of the problems encountered in getting and executing projects and the institutional, social, cultural, educational, economic benefits provided to schools and the contribution of the executives to the professional and personal development.

The study universe of this descriptive research consists of 20 schools selected from different levels in the Malatya Provincial Directorate of National Education R&D Project Unit and the central Battalgazi and Yeşilyurt districts. Purposeful sampling method was used to determine the schools. In this context; Schools of different types and that have carried out many projects were included in the sample. In this context; Schools of different types and that have carried out many projects were included in the sample. A total of 50 people, including 20 teachers and 20 school administrators who work as project coordinators or consultants in these 20 schools, and 10 officials / experts working in the R&D project unit, constitute the sample of the study. In the research, in which qualitative research method was used, the data were collected via semi-structured interview form.

The data obtained in the research, which was designed as a Descriptive / Descriptive Case Study, were subjected to descriptive and content analysis. Descriptive analysis was performed for the personal information about the participants of the research and the data of the projects carried out, and content analysis was made for the data regarding the opinions of the participants. The data of the research were subjected to frequency and evaluative content analysis.

As a result of the research; In the last three years of education period in 20 schools of different grades in Battalgazi and Yeşilyurt districts affiliated to Malatya Provincial Directorate of National Education; It has been determined that 43 TÜBİTAK, 18 ERASMUS +, 27 eTwinning, 10 Firat Development Agencies, 20 local, 5 ministries, 58 schools' own projects and 17 other educational projects have been prepared and carried out. The majority of the teachers and administrators in 20 schools within the scope of the research are willing to carry out projects and the projects carried out; The development of the school is carried out with the desire to provide financing to the school, to increase student success; It was determined that almost all of the participants faced problems in terms of getting and running the educational projects carried out in schools, and the reasons related to the problems were concentrated on the issues of lack of time, involuntary assignments, insufficient grant support, and unwillingness of teachers. It was concluded that the projects carried out contributed to the school in terms of institutional, social, cultural, educational, economic and personal / professional development of the project coordinators. Teachers and administrators participating in the research about project execution; They suggested that teachers should be paid additional fees, the amount of grants provided for projects should be increased, and the project course should be included in the curriculum. In the last three years educational period, under the management of the R&D Unit throughout the province; It was determined that a total of 2780 projects, including 1871 TÜBİTAK, 28 ERASMUS +, 834 ETwinning, 12 Firat Development Agency, 30 local projects, 3 SOGEP and 2 ministry projects, were prepared and implemented. To the projects carried out; It was concluded that during the project process, information, guidance, technical support and evaluation support was provided. Equal opportunity for projects managed and grafted by R&D officials, improving the institution's capacity, improving academic achievement skills; Covering and management of projects; Contributions such as providing educational materials, classrooms and workshops to the schools were concluded. R&D officials in this process; As a solution to the problems they encountered, they faced problems such as insufficient financial

resources, whether teachers encourage students or not, and the administrators and teachers were inexperienced, uninformed and unwilling about the project; They have made suggestions to be in constant contact with the R&D Unit, to carefully select the project execution teams and to make a qualified division of labor, and the administrators to support the teachers who carry out project work.

Some suggestions have been made based on the results obtained from the research

Keywords: School, school manager, project, project consultant, project manager, educational project, R&D project specialist

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
ONUR SÖZÜ.....	ii
ÖN SÖZ	iii
ÖZET	v
ABSTRACT.....	viii
İÇİNDEKİLER	xi
TABLolar LİSTESİ	xiv
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xvii
BÖLÜM I.....	1
1. GİRİŞ	1
1.1.Problem Durumu.....	2
1.2. Araştırmanın Amacı.....	12
1.2.1. Araştırma Soruları.....	12
1.3. Araştırmanın Önemi	12
1.4. Varsayımlar.....	14
1.5. Sınırlılıklar	14
1.6. Tanımlar.....	14
II. BÖLÜM	17
KURAMSAL BİLGİLER VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	17
2.1. Kuramsal Bilgiler.....	17
2.1.1. Bir Örgüt Olarak Okul	17
2.1.1.1. Türk Eğitim Sisteminde Okulların Yeri.....	18
2.1.1.2. Okulu Diğer Örgütlerden Ayıran Özellikler	18
2.1.2. Okul ve Okul Gelişimi	19
2.1.2.1. Sosyal bir kurum olarak okul	21
2.1.2.2. Okul Gelişim Göstergeleri	22
2.1.2.3. Okul Gelişiminin Temel Bileşenleri	22
2.1.2.4. Öğretim Programları ve Proje Tabanlı Öğrenme.....	24
2.1.3. Proje Kavramı	25

2.1.3.1. Proje ve Proje Türleri.....	27
2.1.3.2. Proje Yönetimi.....	28
2.1.3.3. Proje Hazırlama Aşamaları.....	29
2.1.3.4. Proje Hazırlanırken Dikkat Edilecek Hususlar.....	30
2.1.4. Eğitimde Proje Kavramı.....	31
2.1.4.1. Eğitim Projeleri.....	31
2.1.4.2. Eğitim Projeleri Hazırlamanın Önemi.....	32
2.1.4.3. Eğitim Projelerinin Özellikleri.....	33
2.1.4.4. Eğitim Projelerinin Hazırlanması ve Yürütülmesi Süreci.....	34
2.1.4.5. Eğitim Projelerinin Okul Gelişimi İçerisindeki Yeri ve Önemi.....	38
2.1.4.6. Eğitim Projelerinin Okul Gelişimine Katkıları.....	39
2.1.5. Eğitim Projelerine Destek Veren Kurum ve Kuruluşlar.....	41
2.1.5.1. TÜBİTAK.....	41
2.1.5.2. Ulusal Ajans.....	42
2.1.5.3. Kalkınma Ajansları (KA).....	43
2.1.5.4. Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı (SOGEP).....	44
2.1.5.5. Bakanlıklar.....	44
2.1.6. Okullarda Yürütülen Proje Programları.....	45
2.1.6.1. TÜBİTAK Lise Öğrencileri Araştırma Projeleri Yarışması (2204-A).....	45
2.1.6.2. TÜBİTAK Ortaokul Öğrencileri Araştırma Projeleri Yarışması (2204-B).....	46
2.1.6.3. TÜBİTAK Lise Öğrencileri Kutup Araştırma Projeleri Yarışması (2204-C).....	47
2.1.6.4. TÜBİTAK Bilim Fuarları Destekleme Programı (4006).....	47
2.1.6.5. TÜBİTAK Bilim Şenlikleri Destekleme Programı (4007).....	47
2.1.6.6. ERASMUS+.....	48
2.1.6.7. eTwinning.....	49
2.1.6.8. Yerel Projeler.....	50
2.1.6.9. Okulların Kendi Yaptığı Projeler.....	50
2.2. İlgili Araştırmalar.....	51
2.2.1. Yurt İçinde Yapılan İlgili Araştırmalar.....	51
2.2.2. Yurt Dışında Yapılan İlgili Araştırmalar.....	61

BÖLÜM III.....	64
YÖNTEM	64
3.1. Araştırmanın Modeli	64
3.2.Evren ve Örneklem	64
3.3. Veri Toplama Teknikleri	67
3.4.Verilerin Analizi	70
BÖLÜM IV	71
BULGULAR VE YORUMLAR	71
4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	71
4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	74
4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	75
4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	80
4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	92
BÖLÜM V	103
SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER.....	103
5.1. Araştırmanın Sonuçları ve Tartışma	103
5.2. Araştırmanın Önerileri	110
5.2.1. MEB’e Yönelik Öneriler	110
5.2.2. Eğitim Projelerini Destekleyen Kurum ve Kuruluşlara Yönelik Öneriler	111
5.2.3. Eğitim Projesi Uygulayıcılarına Yönelik Öneriler	111
5.2.4. Araştırmacılara Yönelik Öneriler	112
KAYNAKÇA.....	113
EKLER	128
Ek 1. Araştırma İzin Onayı	129
Ek 2. Örneklem Dahil Edilen Okulların Listesi	132
EK 3. Veri Toplama Aracı-Görüşme Formu (Yönetici ve Proje Yöneticisi/ Danışman Öğretmen)	133
EK 4. Veri Toplama Aracı-Görüşme Formu (AR-GE Proje Ekibi)	138

TABLÖLAR LİSTESİ

<u>Tablo No</u>	<u>Sayfa</u>
Tablo 1 Lise Öğrencilerine Yönelik TÜBİTAK Destekli Araştırma Projelerine İlişkin Sayısal Değerler(Bölge Düzeyi).....	4
Tablo 2 Lise Öğrencilerine Yönelik TÜBİTAK Destekli Araştırma Projelerine İlişkin Sayısal Değerler(İl Düzeyi) (2204-A Projesi).....	4
Tablo 3 Ortaokul Öğrencilerine Yönelik TÜBİTAK Destekli Araştırma Projelerine İlişkin Sayısal Değerler (Bölge Düzeyi) (2204-B)	5
Tablo 4 Ortaokul Öğrencilerine Yönelik TÜBİTAK Destekli Araştırma Projelerine İlişkin Sayısal Değerler (İl Düzeyi) (2204-B)	6
Tablo 5 TÜBİTAK-4006 Destekli Projelerin İl Düzeyindeki Dağılımına İlişkin Sayısal Değerler.....	6
Tablo 6 TÜBİTAK-4007 Destekli Kurumsal Projelerin İl düzeyindeki Dağılımına İlişkin Sayısal Değerler	7
Tablo 7 İl Milli Eğitim Müdürlüğü ve Okullar Tarafından Gerçekleştirilen “Yerel Projeler”	8
Tablo 8 İl Milli Eğitim Müdürlüğü ve Okullar Tarafından Gerçekleştirilen eTwinning Projelerine İlişkin Sayısal Değerler.....	9
Tablo 9 İl Milli Eğitim Müdürlüğü ve Okullar Tarafından Gerçekleştirilen ERASMUS+ Projelerine İlişkin Sayısal Değerler	9
Tablo 10 Okullarda Yürütülen “Bakanlık Destekli Projeler”	10
Tablo 11 Okullarda Yürütülen SOGEP Projelerine İlişkin Veriler	10
Tablo 12 Okullarda Yürütülen “Fırat Kalkınma Ajansı” Tarafından Desteklenen Projeler”	11
Tablo 13 Çalışma Grubunu Oluşturan Öğretmenlere Ait Kişisel Bilgiler	65
Tablo 14 Çalışma Grubunu Oluşturan Yöneticilere Ait Kişisel Bilgiler	66
Tablo 15 Çalışma Grubunu Oluşturan AR-GE Uzmanlarına Ait Kişisel Bilgiler	67

Tablo 16 Okullarda Eğitim “Projesi Yürütmeye Duyulan İstek ve Nedenleri” ne İlişkin Veriler.....	71
Tablo 17 Öğretmenlerin “Proje Yürütmeye Duyulan İsteğin Nedenlerine” İlişkin Görüşleri	72
Tablo 18 Yöneticilerin “Proje Yürütmeye Duyulan İsteğin Nedenlerine” İlişkin Görüşleri	73
Tablo 19 Okullarda Yürütülen Eğitim Projelerinin “Türü ve Sayısı” na İlişkin Veriler (2018-2020).....	75
Tablo 20 Okullarda Yürütülen Eğitim Projelerinde “Karşılaşılan Sorunlar” a İlişkin Veriler	76
Tablo 21 Proje Sürecinde Karşılaşılan “Sorunların Nedenlerine” İlişkin Veriler	76
Tablo 22 Öğretmenlerin “Proje Sürecinde Karşılaşılan Sorunlar ve Nedenlerine” İlişkin Görüşleri.....	77
Tablo 23 Yöneticilerin “Proje Sürecinde Karşılaşılan Sorunlar ve Nedenlerine” İlişkin Görüşleri	79
Tablo 24 Projelerin “Okulun Kurumsal Gelişimine Katkısı” na İlişkin Veriler	81
Tablo 25 Projelerin “Okulun Sosyal Gelişimine Katkısı” na İlişkin Veriler	82
Tablo 26 Yürütülen Projelerin “Okulun Kültürel Gelişimine Katkısına İlişkin Veriler	82
Tablo 27 Projelerin “Okulun Eğitsel Gelişimine Katkısı” na İlişkin Veriler.....	83
Tablo 28 Projelerin “Okulun Ekonomik Gelişimine Katkısı” na İlişkin Veriler	83
Tablo 29 Projelerin, “Proje Yürütücülerinin Kişisel/Mesleki Gelişimine Katkısı” na İlişkin Veriler.....	84
Tablo 30 Öğretmenlerin “Projelerin Okula Katkısına” İlişkin Görüşleri	85
Tablo 31 Yöneticilerin “Projelerin Okula Katkısına” İlişkin Görüşleri.....	87
Tablo 32 Öğretmenlerin “Proje Yürütme Konusundaki Önerilerine” İlişkin Görüşleri	89
Tablo 33 Yöneticilerin “Proje Yürütme Konusundaki Önerilerine” İlişkin Görüşleri	90
Tablo 34 AR-GE Proje Yetkilileri Tarafından Yürütülen Projelerin “Türü ve Sayısı” na İlişkin Veriler	92
Tablo 35 AR-GE Proje Yetkililerinin, “Proje Sürecinde Okullara Verilen Desteğe” İlişkin Görüşleri	93

Tablo 36 AR-GE Proje Yetkililerinin, “Yürütülen Projelerin Amacı” na İlişkin Görüşleri	95
Tablo 37 AR-GE Proje Yetkililerinin, “Proje Hazırlama Sürecinde Karşılaşılan Sorunlar” a İlişkin Görüşleri.....	96
Tablo 38 AR-GE Proje Yetkililerinin, “Projelerin Kuruma Yaptığı Katkı” ya İlişkin Görüşleri	98
Tablo 39 AR-GE Proje Yetkililerinin “Proje Yürütme Konusundaki Önerilerine” İlişkin Görüşleri	100

KISALTMALAR LİSTESİ

AB	: Avrupa Birliği
ABEGP	: Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları
ABEP	: Avrupa Birliği Eğitim Projeleri
AR-GE	: Araştırma ve Geliştirme
BSM	: Bilim Sanat Merkezi
KA	: Kalkınma Ajansları
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
MEM	: Milli Eğitim Müdürlüğü
PT	: Proje Tabanlı ęrenme
SODES	: Sosyal Destek Programı
SOGEP	: Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı
TEDP	: Temel Eğitime Destek Programı
TBTAK	: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
UA	: Ulusal Ajans

BÖLÜM I

1. GİRİŞ

Dünyada teknolojik ve bilimsel alanda meydana gelen değişim ve gelişmeler, ülkelere her alanda olduğu gibi, eğitim alanında da yeni gelişmeleri takip etme ve bu gelişmelere ayak uydurma zorunluluğunu gerekli kılmaktadır. Öğrencilere ileri ve çağdaş düzeyde bir eğitim verebilmek için, meydana gelen bu yeniliklerin öğretim programlarına da yansıtılması gerekli hale gelmektedir (Yamiç, 2019). Bu yeniliklere ayak uydurmak amacıyla ülkemizde de öğretim programlarını yenileme ve geliştirme çalışmaları yürütülmektedir. 2006 yılından bu yana Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı öğretim programlarını yapılandırmacı öğrenme kuramı temelinde yeniden düzenlemiştir (Kavak, 2015). Bu doğrultuda bireyler yetiştirebilmek için öğretmenlerimizin geleneksel öğretim yöntem ve teknikleri yerine öğrenciyi merkeze alan yöntem ve teknikleri kullanmaları öngörülmüştür (Kaya, 2020). Geliştirilen bu programda, öğrencilere bilimsel süreç beceri kazanımları edinmeleri amacıyla çeşitli etkinlik ve proje çalışmaları esası getirilmiştir. Proje çalışmalarının; öğrencilere bilgiye ulaşma yolları sağlama, onların öğrenmelerine yardımcı olma ve öğrencilere problem çözme becerileri kazandırma açısından önemli olduğu vurgulanırken (Çetin ve Şengezer, 2013); proje çalışmaları aynı zamanda hem öğrencilerin hayal güçlerini, araştırma isteğini ve el becerilerini geliştirmekle birlikte, hem de iş ve sosyal yaşamlarına da önemli katkılar sağlamaktadır (Kavak, 2015).

Ülkemizde eğitim projeleri; kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler, belediyeler ve sivil toplum örgütleri tarafından desteklenerek gerçekleştirilmektedir.

Bu kapsamda; Milli Eğitim Bakanlığı, Milli Eğitim Müdürlükleri ve okullar tarafından bizzat öğrencilere ya da eğitim personeline yönelik eğitim projeleri hazırlanmakta; bilim şenlikleri, bilim fuarları, proje sergileri, proje yarışmaları gibi farklı isimler altında birçok organizasyon düzenlenmektedir.

Bu çalışmada, eğitim projelerinin; okula, öğretmenlere, öğrencilere ve eğitim öğretim sürecine sağladığı yarar belirlenmeye çalışılmıştır.

Bu bölümde sırasıyla araştırmanın problem durumu, amacı, araştırma soruları, araştırmanın önemi, sayıtlar, sınırlılıklar ve tanımlar yer almaktadır.

1.1.Problem Durumu

Günümüzde ülkelerin kalkınması, toplumsal istihdamın sağlanması, sosyo-kültürel zenginliğin artırılması, bireylerin kişisel gelişimlerini tamamlamaları konularında eğitim, oldukça önemli bir role sahiptir. Eğitim, bireyin sosyal hayata hazırlanması amacıyla onun gerekli bilgi, beceri ve tutum kazanmasına ve kişiliğini geliştirmesine yardım etme sürecidir (Taymaz, 1997). Eğitim sistemi, toplumdaki politik, sosyal, teknolojik ve ekonomik gelişmelerden en çok etkilenen kurumların başında gelmektedir. Bu nedenle sistemin dönüşümü, eğitimin geleneksel ve ezberci yöntemlerden uzaklaşarak; akla ve bilime dayanan, eleştirel düşünmeyi ve araştırmayı destekleyen yöntemlere yönelmesini gerekli kılmaktadır. Literatürde yer alan bazı araştırma bulgularında, eğitim amaçlı hazırlanan projelerin hem öğretmen hem de öğrencilerin birlikte araştırarak, sorgulayarak özgün ürünler oluşturmalarına imkân sağladığı, eğitimcilerin mevcut sorunlara alternatif çözüm önerileri geliştirebilmelerine yardımcı olduğu, dolayısıyla sisteme bu anlamda olumlu katkı yaptığı belirtilmektedir (Yıldız, Makinist ve Akıllı, 2017).

Birçok araştırmada; proje etkinliğinin, öğretmenlerin kişisel ve mesleki gelişimlerini sağlama, eğitim sorunlarına çözüm bulma, öğrencilerin eğitim-öğretim sürecine aktif katılımı ve derse karşı motivasyonlarını artırma yönünde katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır (Çiftçi ve Sünbül, 2005; Emrahoğlu ve Çıbık, 2008; Solomon, 2003; Yavuz, 2006). Bazı araştırma bulgularında da okullarda yürütülen eğitim projelerinin, öğrencileri araştırmaya, sorgulamaya, özgün ürünler ortaya çıkarmaya teşvik ettiği, eğitim kurumlarını çağdaş, yenilikçi ve gelişime açık ortamlara dönüştürdüğü, öğrenilen bilgilerin günlük yaşama transferini kolaylaştırdığı, güdülemeyi üst düzeye çıkardığı ve öğretmenlerin eğitim odaklı sorunların çözümünde aktif rol almalarını sağladığı belirtilmektedir (Aydoğan ve Şahin, 2006; Saçlı, 2004).

Literatürde yer alan bazı araştırma bulgularına bakıldığında ise öğretmenlerin proje hazırlama, projelerle ilgili yarışma ve şenliklere başvurma, uluslararası düzeyde projelere katılım konusunda çok istekli olmadıkları; proje hazırlık süreçlerinde

öğrencilere rehberlik ederken kendilerini yetersiz gördükleri, problemi belirlemede ve rapor yazmada sorun yaşadıkları tespit edilmiştir (Avcı, Özenir ve Yücel, 2016; Yamiç, 2019).

Kavak (2015), projelerin amaç olmadığı, araç olarak görülmesi gerektiği ve asıl amacın öğrencilerin bir konuda derinlemesine bilgi ve deneyim kazanması olduğu ve bunu öğretim hayatına aktarması gereğinin unutulmamasını vurgulayarak, proje hazırlama ve yürütme konusunda yeterli beceri ve donanıma sahip olmayan bazı öğretmenlerin amaca uygun hareket etmediklerini ve proje hazırlama süreçlerine istek duymadıklarını belirtmektedir. Yine etkili bir öğretimde öğretmenin, bilgiyi çocuklara doğrudan aktaran değil, öğrenci için; danışman, yol gösterici, kaynak sağlayıcı, bilgiye yönlendirici ve öğrenme etkinliklerine doğrudan katılan kişi olması gerektiğini; projelerin, proje yönetimini bilen, öğrencilerine iyi aktaran öğretmenler tarafından yürütülmesinin daha yararlı olacağını belirtmektedir (Kavak, 2015).

Eğitim projeleri; Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK), Ulusal Ajans (UA), il Milli Eğitim Müdürlükleri, Kalkınma Ajansları (KA) gibi kurum ve kuruluşların desteği ile gerçekleştirilmektedir. Ülke genelinde öğrenciler ve eğitimciler için tüm okul kademelerinde yapılan proje çalışmaları yerel, ulusal, uluslararası nitelikte olup; ortaokul ve lise öğrencilerine yönelik bilimsel yarışmalar ve bilim fuarları düzenlenerek tanıtılmaktadır (Malatya MEM AR-GE Bülteni, 2020).

Malatya İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden elde edilen istatistiki verilere göre Malatya ili genelinde son beş yıllık süreçte ortaokul ve liselerde toplam 1294 projenin gerçekleştirilmiş olduğu tespit edilmiştir. Bu süreçte gerçekleştirilen projelere ilişkin mevcut durum aşağıda tablolar halinde belirtilmektedir.

Tablo 1'de, lise öğrencilerine yönelik TÜBİTAK destekli araştırma projelerinin bölge ve il düzeyindeki son beş yıllık sayısal değerleri yer almaktadır.

Tablo 1

Lise Öğrencilerine Yönelik TÜBİTAK Destekli Araştırma Projelerine İlişkin Sayısal Değerler
(Bölge Düzeyi)

Eğitim Öğretim Yılı	Başvuru Sayısı	Bölge Sergisine Katılan Proje Sayısı	Finalist Proje Sayısı	Türkiye Derecesi (1.2.3. ve Teşvik)
2015-2016	Bölge(8 İl) 563	100	17	
	Malatya 235	35	6	2
2016-2017	Bölge(8 İl) 609	100	17	
	Malatya 211	37	7	3
2017-2018	Bölge(8 İl) 943	100	17	
	Malatya 240	33	5	4
2018-2019	Bölge(8 İl) 1359	100	18	
	Malatya 331	42	8	5
2019-2020	Bölge(8 İl) 1450	100	18	
	Malatya 277	44	7	3
TOPLAM	1294	191	33	17

Malatya MEM istatistikleri, 2020

Tablodaki değerlere göre, 2015-2020 yılları arasındaki beş yıllık dönemde Malatya ili genelinde toplam 1294 proje başvurusu olmuştur. Bu projelerden 191'i bölge sergisine katılmış, katılan projelerden 33'ü finale kalmış ve bunların da 17'si dereceye girmiştir.

Proje faaliyetlerine yıllar bazında bakıldığında; en fazla başvurunun 331 proje ile 2018-2019 eğitim-öğretim yılında gerçekleştiği, yine bölge sergisine katılma, finale kalma ve dereceye girmenin de en fazla bu dönemde olduğu görülmektedir. 2019-2020 yılında görülen düşüşün ise bu dönemde yaşanan pandemiden kaynaklı olduğu düşünülmektedir.

Tablo 2' de lise öğrencilerine yönelik araştırma projelerinin il düzeyindeki son beş yıllık sayısal değerleri yer almaktadır.

Tablo 2

Lise Öğrencilerine Yönelik TÜBİTAK Destekli Araştırma Projelerine İlişkin Sayısal Değerler
(İl Düzeyi) (2204-A Projesi)

Projeye Katılım	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	TOPLAM
Proje Yarışmasına Katılan Öğrenci Sayısı	296	350	387	550	479	2062
Proje Yarışmasına Katılan Öğretmen Sayısı	110	111	126	177	196	720
Proje Yarışmasına Katılan Okul Sayısı	45	36	39	56	51	227
Bölge Sergisine Katılan Öğrenci Sayısı	70	63	50	76	73	332
Bölge Sergisine Katılan Öğretmen Sayısı	34	32	26	27	36	155
Bölge Sergisine Katılan Okul Sayısı	22	17	11	13	19	82

Malatya MEM istatistikleri, 2020

Tablodaki değerlere göre 2015-2020 yılları arasındaki beş yıllık dönemde Malatya ili genelinde proje yarışmasına katılan 2062 öğrenciden 332’ si; yarışmaya katılan 720 öğretmenden 155’ i; yarışmaya katılan 227 okuldan 82 ‘si bölge sergisine katılmaya hak kazanmıştır.

Proje faaliyetlerine yıllar bazında bakıldığında; yarışmaya başvuran ve bölge sergisine katılmaya hak kazanan öğrenci sayısının 2018-2020 yılları arasındaki 2 dönemde yoğunlaştığı görülmektedir, yine yarışmaya başvuran ve bölge sergisine katılma hakkı elde eden öğretmen ve okul sayısının 2019-2020 eğitim öğretim yılında diğer yıllara göre daha fazla sayıda olduğu görülmektedir.

Tablo 3’ de ortaokul öğrencilerine yönelik TÜBİTAK destekli araştırma projelerinin bölge ve il düzeyindeki son beş yıllık sayısal değerleri yer almaktadır.

Tablo 3

Ortaokul Öğrencilerine Yönelik TÜBİTAK Destekli Araştırma Projelerine İlişkin Sayısal Değerler (Bölge Düzeyi) (2204-B)

Eğitim Öğretim Yılı	Başvuru Sayısı	Bölge Sergisine katılan proje sayısı	Finalist proje sayısı	Türkiye derecesi (1.2.3. ve teşvik)	
2015-2016		Bu Eğitim Öğretim Yılında Yapılmadı			
2016-2017	Bölge(8 İl)	332	50	7	1
	Malatya	83	22	4	
2017-2018	Bölge(8 İl)	388	100	13	2
	Malatya	133	36	9	
2018-2019	Bölge(8 İl)	820	100	15	3
	Malatya	264	53	9	
2019-2020	Bölge(8 İl)	955	100	15	1
	Malatya	294	40	6	
TOPLAM		774	151	28	7

Malatya MEM istatistikleri, 2020

Tablodaki değerlere göre, 2015-2020 yılları arasındaki beş yıllık dönemde Malatya ili genelinde toplam 774 proje başvurusu olmuştur. Bu projelerden 151’ i bölge sergisine katılmış, katılan projelerden 28’ i finale kalmış ve bunlardan 7 ‘si dereceye girmiştir.

Proje faaliyetlerine yıllar bazında bakıldığında; en fazla başvurunun 294 proje ile 2019-2020 eğitim-öğretim yılında gerçekleştiği, bölge sergisine katılma, finale kalma ve dereceye girmenin de en fazla 2018-2019 yılları arasında olduğu görülmektedir.

Tablo 4’ de ortaokul öğrencilerine yönelik TÜBİTAK destekli araştırma projelerinin il düzeyindeki son dört yıllık sayısal değerleri yer almaktadır.

Tablo 4

Ortaokul Öğrencilerine Yönelik TÜBİTAK Destekli Araştırma Projelerine İlişkin Sayısal Değerler (İl Düzeyi) (2204-B)

Projeye Katılım Verileri	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	TOPLAM
Proje Yarışmasına Katılan Öğrenci Sayısı	116	191	372	435	1114
Proje Yarışmasına Katılan Öğretmen Sayısı	45	77	162	145	429
Proje Yarışmasına Katılan Okul Sayısı	23	31	73	53	180
Bölge Sergisine Katılan Öğrenci Sayısı	30	54	86	66	236
Bölge Sergisine Katılan Öğretmen Sayısı	18	30	36	32	116
Bölge Sergisine Katılan Okul Sayısı	13	17	22	21	73

COVID-19 salgını nedeniyle bölge ve final değerlendirmeleri çevrimiçi yapılmıştır.
Malatya MEM istatistikleri, 2020

Tablodaki değerlere göre 2016-2020 yılları arasındaki dört yıllık dönemde Malatya ili genelinde proje yarışmasına katılan 1114 öğrenciden 236' sı; yarışmaya katılan 429 öğretmenden 116' sı ve yarışmaya katılan 180 okuldan 73 'ü bölge sergisine katılmaya hak kazanmıştır.

Proje faaliyetlerine yıllar bazında bakıldığında; yarışmaya en fazla öğrenci başvurusunun 435 öğrenci ile 2019-2020 eğitim öğretim yılında yapılmasına rağmen bölge sergisine katılımın 86 öğrenci ile en fazla 2018- 2019 eğitim öğretim yılında olduğu, yine yarışmaya başvuran ve bölge sergisine katılma hakkı elde eden öğretmen ve okul sayısının 2018-2019 eğitim öğretim yılında diğer yıllara göre daha fazla sayıda olduğu görülmektedir.

Tablo 5' de TÜBİTAK 4006 destekli projelerin il düzeyindeki son altı yıllık sayısal değerleri yer almaktadır.

Tablo 5

TÜBİTAK-4006 Destekli Projelerin İl Düzeyindeki Dağılımına İlişkin Sayısal Değerler

Eğitim Öğretim Yılı	Başvuru Yapan Okul Sayısı	Destek Alan Okul Sayısı	Alınan Toplam Destek Miktarı
2014-2015	55	55	275 000₺
2015-2016	152	117	675 000₺
2016-2017	76	65	325 000₺
2017-2018	200	112	560.000₺
2018-2019	184	120	120x6300=756.000₺
2019-2020	185	97	97x6300 ≈ 611.100₺
2019-2020 Dönemi Henüz Yapılmamıştır. 2021 Yılına Ertelenmiştir.			
TOPLAM	852	584	≈ 3.202.000₺

Malatya MEM istatistikleri, 2020

Tablodaki verilere göre 2014-2020 yılları arasındaki altı yıllık dönemde Malatya ili genelinde toplam 852 okul proje başvurusu yapmıştır. Bu projelerden 584 ‘ü TÜBİTAK ‘tan hibe desteği almaya hak kazanmış, alınan desteğin toplam miktarının ise 3.202.000 ₺ olduğu görülmüştür.

Proje faaliyetlerine yıllar bazında bakıldığında en fazla okul başvurusunun 200 okul ile 2017-2018 eğitim öğretim yılında gerçekleşmesine rağmen destek alan okul sayısının ve destek miktarının en fazla 2018-2019 eğitim yılında olduğu görülmektedir.

Tablo 6’da TÜBİTAK-4007 destekli kurumsal projelerin il düzeyindeki 2019-2020 eğitim dönemine ait sayısal değerleri yer almaktadır.

Tablo 6

TÜBİTAK-4007 Destekli Kurumsal Projelerin İl düzeyindeki Dağılımına İlişkin Sayısal Değerler

Yıl	Başvuru	Onaylanan	Atölye Sayısı	Destek Miktarı	Şenlik Tarihi
2019-2020	1	1	71	96.685 TL	27-28-29 Mayıs 2021
TOPLAM	1	1	71	96.685 TL	

Malatya MEM istatistikleri, 2020

Tablodaki değerlere göre Malatya İl Milli Eğitim Müdürlüğünce başvuru alan ve başvurusu onaylanan kurumsal proje kapsamında şenlik alanına kurulacak atölye sayısı 71 olarak görülmekte; 27-29 Mayıs 2021 tarihleri arasında proje kapsamında yapılacak Bilim Şenliği için TÜBİTAK’tan alınacak destek miktarının ise 96.685 TL olduğu vurgulanmaktadır. Malatya İl Milli Eğitim Müdürlüğü yürütücülüğünde ilk defa yapılacak olan kurumsal projeye ilişkin diğer yıllara ait veri bulunmamaktadır.

Tablo 7’ de 2018-2020 yılları arasındaki dönemde Malatya il Milli Eğitim Müdürlüğü ve bağlı okullarda gerçekleştirilen yerel projeler yer almaktadır.

Tablo 7*İl Milli Eğitim Müdürlüğü ve Okullar Tarafından Gerçekleştirilen “Yerel Projeler”*

Projenin Adı
• Beceri Temelli Okullar Projesi   • Koda (Köy Okulları Değişim Ağı) Projesi   • Değerler Eğitimi Projesi   • Kelime Avcıları İngilizce Yarışma Projesi   • Lisanlar Farklı Duygular Aynı   • Sahne Sırası Sizde Projesi (Sokak Dinletileri)   • Oku Yorum Projesi   • Öğretmenin Kaleminden Şiir ve Öykü Projesi   • Öğrencinin Kaleminden Şiir ve Öykü Projesi   • Haydi Öğrenelim Projesi   • Değerli Öğretmenim Projesi   • Eğitim Koridorları Projesi   • Malatya MEM Akademi Projesi   • Harezmi Modeli Eğitimi Projesi   • İnönü Çocuk Üniversitesi Projesi   • Her şey Seninle Başlar Projesi   • Öğretmenin Dilinden Projesi   • Renklerle Kardeşim Müzik   • Gönül Köprüsü Projesi   • Türkiye ve Avrupa Arasında Gönül Köprüsü Projesi   • Bir Kot Bir Bot Bir Mont Projesi   • Birlikte Başaralım Projesi   • Ben Buradayım Projesi   • Öğretmenimle El Ele Projesi   • Malatya okuyor Malatya Yazıyor Projesi   • Okuma Kültürünün Geliştirilmesi Projesi   • Kitap Kokusu Projesi   • Malatya Anadolu Kitap Fuarları Projesi   • Çogep Projesi

Malatya MEM istatistikleri, 2020

Tablodaki verilere göre, bu dönemde okullarda farklı adlar altında ve farklı konularda 30 projenin gerçekleştirilmiş olduğu görülmektedir.

Tablo 8’ de il Milli Eğitim Müdürlüğü ve okullar tarafından gerçekleştirilen eTwinning Projelerinin son beş yıllık sayısal değerleri yer almaktadır.

Tablo 8

İl Milli Eğitim Müdürlüğü ve Okullar Tarafından Gerçekleştirilen eTwinning Projelerine İlişkin Sayısal Değerler

Yıl	Portala Kayıtlı Okul Sayısı	Portalda Kayıtlı Öğretmen Sayısı	Proje Sayısı	Kalite Etiketİ Ödül Sayısı
2016	27	100	157	
2017	57	227	281	3
2018	42	186	311	7
2019	58	320	358	14
2020	82	420	165	41
Toplam	264	1253	1272	65

Malatya MEM istatistikleri, 2020

Tablodaki değerlere göre 2016-2020 yılları arasındaki son beş yıllık dönemde Malatya ili genelinde toplam 264 okul ve 1253 öğretmenin eTwinning portalına kayıtlı olduğu, okullar tarafından 1272 proje yürütüldüğü görülmektedir.

Proje faaliyetlerine yıllar bazında bakıldığında portala kayıtlı okul, öğretmen ve alınan kalite etiketi sayısının son beş yıllık dönemde giderek artış gösterdiği görülmektedir. Portala kayıtlı okul, öğretmen sayısı ve alınan kalite etiketi sayısında en fazla artışın 2020 yılında olduğu; buna rağmen bu yıl yapılan proje sayısında diğer yıllara göre nispeten bir düşüş yaşandığı görülmektedir.

Tablo 9'da il Milli Eğitim Müdürlüğü ve okullar tarafından gerçekleştirilen ERASMUS + Projelerinin son üç yıllık sayısal değerleri yer almaktadır.

Tablo 9

İl Milli Eğitim Müdürlüğü ve Okullar Tarafından Gerçekleştirilen ERASMUS+ Projelerine İlişkin Sayısal Değerler

Yıl	İlde onaylanan Erasmus + Projesi sayısı
2017-2018	6
2018-2019	9
2019-2020	13
Toplam	28

Malatya MEM istatistikleri, 2020

Tablodaki değerlere göre 2017-2020 yılları arasındaki üç yıllık dönemde Malatya ili genelinde AR-GE Biriminin kurum olarak yaptığı ve okullar tarafından yapılan toplam 28 proje olduğu görülmektedir.

Proje sayılarına yıllar bazında bakıldığında en fazla projenin 13 proje ile 2019-2020 eğitim öğretim yılında onaylandığı, onaylanan proje sayısının son 3 yıllık dönemde giderek arttığı görülmektedir. Bu projeler öğretmen ve öğrenci hareketliliği kapsamında yapılan projelerdir.

Tablo 10’ da okullarda 2018-2020 yılları arasındaki dönemde gerçekleştirilen Bakanlık Destekli projeler yer almaktadır.

Tablo 10

Okullarda Yürütülen “Bakanlık Destekli Projeler”

Projenin Adı
• Tasarım Beceri Atölyeleri (Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı (SOGEP) (Milli Eğitim Bakanlığı)   • Biz Anadoluyuz Projesi (İçişleri Bakanlığı)
Malatya MEM istatistikleri, 2020

Bu verilere göre; bu dönemde il genelinde 2 proje yürütülmüştür. Bu projelerden biri Milli Eğitim Bakanlığı, diğeri ise İçişleri Bakanlığı destekli projelerdir.

Tablo 11’ de okullarda 2018-2020 yılları arasındaki dönemde yürütülen SOGEP destekli projeler yer almaktadır.

Tablo 11

Okullarda Yürütülen SOGEP Projelerine İlişkin Veriler

Projenin Adı
• “Örgün Eğitim Dışına Çıkmış Çocuklarla Yeniden Bir Eğitim Yolculuğu”   • Malatya Bilim Adamlarını Yetiştiriyor-2   • 10 Bin Gençle Arabuluculuk” SODES Projesi
Malatya MEM istatistikleri, 2020

Tablodaki verilere göre; bu dönemde il genelinde farklı konularda 3 proje yürütülmüştür.

Tablo 12’ de okullarda 2018-2020 yılları arasındaki dönemde yürütülen Fırat Kalkınma Ajansı tarafından desteklenen projeler yer almaktadır.

Tablo 12*Okullarda Yürütülen “Fırat Kalkınma Ajansı” Tarafından Desteklenen Projeler”*

Projenin Adı
• Geleceğim Mesleğim Projesi   • Yeniden Tasarlanmış Eğitim Ortamları (Tersyüz Eğitim Modeli)   • Beceri Temelli Öğrenme Kültürünün Geliştirilmesi Projesi   • Öğrenme Atölyesi İnsan Kaynağı Geliştirme Projesi: Kodlama Eğitimi   • Steam Eğitimi Projesi   • Kalkınma Ajansı Teknik Destek Programı   • Proje Döngüsü Yönetimi Eğitimleri

Malatya MEM istatistikleri, 2020

Tablodaki verilere; bu dönemde il genelinde farklı konularda 7 proje yapıldığı görülmektedir.

Yukarıdaki tablolarda belirtilen projelerin yanında diğer projeler olarak nitelendirilebilecek Intel ISEF (International Science and Engineering Fair) Uluslararası Bilim Yarışması Projesi de bulunmaktadır.

2020 yılı Eylül ayı itibariyle Malatya Milli Eğitim Müdürlüğü (MEM) Strateji Geliştirme Birimi’nden alınan verilere göre il genelinde okullarda yürütülen proje çalışmalarının sayısının giderek arttığı görülmektedir (Malatya MEM İstatistikleri, 2020). Eğitim kurumları ve il Milli Eğitim Müdürlüklerince hazırlanan ve yürütülen projelerin nicelik açısından artışı; bu projelerin yapılma sürecinde ilgili kurumların örgütsel gelişimine katkı sağlayıp sağlamadığı ve bu süreçte ortaya çıkan olumlu olumsuz deneyimlerin neler olduğu, kısa ve uzun vadeli hedeflere ne ölçüde ulaşıldığı sorularını akıllara getirmektedir. Buradan hareketle, Malatya ilinde yürütülen eğitim projelerinin günümüz itibariyle proje hazırlama ve yürütme sürecindeki mevcut durumunu belirleyerek; bu süreçte karşılaşılan sorunları dile getirmek, eğitim kurumlarına olan katkılarını farklı açılardan değerlendirmek araştırmaya değer görülmüştür. Ayrıca projelerin etkililiğini ve verimliliğini arttırmak amacıyla uzman ve eğitimci görüşlerinden faydalanıp bu konuda yapılabileceklerin araştırılıp, bu araştırmalar sonucunda çözüm önerileri geliştirmek amaçlanmıştır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada, okullarda ve Milli Eğitim Müdürlüğünün AR-GE Projeler Biriminde yürütülen eğitim projelerinin tür ve yoğunluğunu tespit ederek; proje yürütme konusundaki isteklilik ile karşılaşılan sorunlar ve yürütülen projelerin okullara sağladığı kurumsal, sosyal, kültürel, eğitsel, ekonomik yarar ve yürütücülerin mesleki ve kişisel gelişimine katkılarını belirlemek amaçlanmaktadır.

Bu amaca dayalı olarak aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1.2.1. Araştırma Soruları

1. Okullarda eğitim projesi yürütmeye duyulan istek ve bu isteğin nedenleri nedir?
2. Okullarda yürütülen eğitim projelerinin tür ve yoğunluğu nedir?
3. Okullarda yürütülen eğitim projelerini yürütme sürecinde karşılaşılan sorunlar ve bu sorunların nedenleri nedir?
4. Yürütülen projelerin okula; kurumsal, sosyal, kültürel, eğitsel ve ekonomik açıdan sağladığı yarar ile yürütücülerin bireysel gelişimine katkısı nedir?
5. İl genelinde eğitim projelerinin yönetiminden sorumlu “AR-GE Proje Biriminin proje sürecine ilişkin görüşleri nedir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Eğitim alanında yapılan reformların temelinde bulunan amaçlar arasında bireylerin eğitim ve bilim alanlarında geliştirilmesi yer aldığı söylenebilir. Bu bağlamda eğitim ortamlarında bilimsel aktivitelere büyük önem verilmektedir. Türk eğitim sisteminde de bilimsel proje üretimine olan ilgi her geçen gün artmaktadır. Bu nedenle ülkemizde bilimsel projeler uzun süredir okul programlarının bir parçası olmuştur (Altıntop, 2016). Proje önceden belirlenmiş bir süre içinde çeşitli faaliyetleri gerçekleştirmeyi planlayan, birbirini tamamlayan amaç ve hedefleri bulunan, faaliyetler sonucunda amaca yönelik ürünlerin elde edildiği bir çalışmadır. Bilimsel araştırma süreçlerinin bir bütünü olan projelerde; araştırarak, gözlem yaparak ve kaynak tarayarak bilgi toplama, elde edilen bilgilerin analiz edilmesi ve bu bilgiler arasında mantıksal bir ilişkinin olup olmadığının araştırılması söz konusudur (Eslek, 2015).

Eğitim projelerinin önemi, öğretmenler ve öğrenciler açısından yararları, birçok araştırmacı tarafından ele alınmıştır (Kesik ve Beycioğlu, 2020; Döşlü Kıratlı, 2019; Okuyucu, 2019; Bozdemir, 2018; Bardakçı, 2017; Sözer, 2017; Bozak, Konan ve Özdemir, 2016; Kesik, 2016; Bahadır, 2007). Araştırmalar, eğitim projelerinin gerek öğretmenler gerekse öğrenciler üzerinde birçok olumlu etkiye sahip olduğunu, bu projelerin eğitim ortamlarını zenginleştirerek çağın gerektirdiği becerilerin edinilmesi konusunda yardımcı olduğunu kanıtlamıştır. Proje hazırlamak ve yürütmek yoğun özveri ve motivasyon gerektiren bir süreçtir. Projelerin etkili ve verimli olabilmesi bu sürecin ne derece sağlıklı ve planlı gerçekleştirildiği ile yakından ilgilidir. Bu nedenle proje hazırlama ve yürütme sürecinin profesyonel şekilde planlanması ve yürütülmesi gerekmektedir (Akıllı, 2017; Artvinli, Çetintaş ve Terzi, 2020; Kavak, 2015).

Bu araştırmada, Malatya ilinde okullarda ve AR-GE Proje Biriminde yürütülen eğitim projelerinin destekleyen kuruluşa göre ne türden oldukları, kurumların proje alma ve yürütme konusunda isteklilikleri, projelerin yürütülmesi sırasında karşılaşılan sorunların ne türden sorunlar olduğu, projelerin okulların ya da Milli Eğitim Müdürlüğü'nün kurumsal yapısına, öğretmenlere, öğrencilere ve eğitime sağladığı katkıların araştırılması, bu projelerin alınmasından sonuçlandırılmasına kadar geçen süreçte destekleyen kuruluşlardan alınan hibenin nasıl değerlendirildiği, hibe alınamayan projelerin nasıl yürütüldüğü, projelerden yararlananların elde ettiği kazanımların neler olduğu, projelerden daha etkili faydalanma adına bu konunun araştırılması önemli görülmektedir.

Malatya hem konumu hem nüfus yapısı itibarıyla Türkiye'de bulunduğu bölgenin önemli illerinden biri olmakla birlikte son yıllarda bölgedeki diğer illere göre il genelinde yürütülen eğitim projelerinin yoğunluğu açısından da dikkat çekmektedir. Öyle ki TÜBİTAK okullar düzeyindeki proje yarışmalarında bölge illeri arasında proje yoğunluğu ve başarısı açısından ön sıralarda yer aldığı görülmektedir (Malatya İl MEM İstatistikleri, 2020). İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden alınan bilgiye göre il genelinde; öğrencilerin akademik başarılarını ve okuryazarlığını arttırmaya, okuma kültürünü geliştirmeye, öğrencilerin sosyal yönlerini ve sorumluluk duygularını geliştirmeye yönelik birçok projenin yürütüldüğü; bu projelerin, daha çok Avrupa Birliği, TÜBİTAK ve yerel destekli projeler olduğu belirtilmiştir (Malatya İl MEM, 2020).

Bu çalışmanın Malatya ili örneğinde gerçekleştirilmesinin nedeni, araştırmacının bu ilde çalışıyor olması, çalıştığı ildeki eğitim projelerinin eğitime katkısını merak ederek

ortaya çıkarmak istemesi ve pandemi süreci nedeniyle verilere kolay ulaşılabilirlik ölçütünün esas alınmasından kaynaklanmaktadır.

Ayrıca araştırma ile, şimdiye kadar yapılan proje çalışmalarından elde edilen deneyimlerin ortaya konması, bundan sonra yapılacak proje etkinliklerine de ışık tutacağı düşünülmektedir.

Böyle bir çalışma, il düzeyinde farklı eğitim kademelerinde gerçekleştirilen eğitim projelerinin; proje yürütücüsü öğretmen, yönetici ve uzman görüşlerine dayalı olarak çok yönlü bir analize imkan vermesi ve aynı zamanda bu açıdan literatürdeki boşluğu da dolduracak olması nedeniyle araştırmaya değer görülmektedir.

Bu araştırmada, Malatya ilinde yürütülen projelerin etkililiğini ve verimliliğini belirlemek amaçlanmıştır.

1.4. Varsayımlar

Bu araştırmada aşağıdaki sayıtlardan hareket edilmiştir:

1. Okullarda yürütülen eğitim projelerinin, okula; akademik, sosyal, kültürel, ekonomik ve finansal açıdan bir katkı sağlayabileceği ve bunun, proje yürütücüsü öğretmen, yönetici ve uzman görüşleri ile ortaya çıkarılabileceği varsayılmaktadır.

2. Araştırmada, öğretmenler, yöneticiler ve uzmanlar, okullarda yürütülen eğitim projelerine ilişkin görüşlerini ifade ederken gerçek durumu yansıtmışlardır.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma, 2019-2020 eğitim öğretim yılından itibaren geriye doğru üç yıllık dönem içinde Malatya merkez ilçelerinde eğitim projesi yürüten kamu ilk, orta ve lise düzeyindeki okullarda proje yürütücüsü olarak çalışan yönetici ve öğretmen ile AR-GE proje uzmanlarının görüşleri ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Okul: Öğrenci merkezli eğitim yaklaşımından yola çıkarak her daim yeniliğe açık, öğrenciyi geleceğe hazırlayan şartları oluşturan, ilgi ve yeteneklerini dikkate alarak bireysel farklılıklarını gözetererek ortaya çıkaran, sosyal gelişimlerine destek sunan, bilgi

ve donanım ile akademik gelişime önem veren, öğrencilere en az bir yabancı dilin etkin olarak öğretildiği, ebeveynlerinde çocuklarını güvenle emanet edebildikleri kurumdur (Nartgün ve Kaya, 2016).

Okul kavramı bu araştırmada, 2019-2020 eğitim öğretim yılından itibaren geriye doğru üç yıllık dönem içinde bünyesinde eğitim projesi yürütülen Malatya İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı resmi eğitim kurumları özel anlamında kullanılmıştır.

Okul yöneticisi: MEB'e bağlı tüm derecede ve türdeki örgün ve yaygın olarak eğitim veren kurumlarda müdür ve müdür yardımcısı olarak görevlerini 657 sayılı kanunun 88. ve 652 sayılı kanun hükmünde kararnamenin 37. maddesine göre görev kapsamında yürütenleri ifade etmektedir (Resmi Gazete, 2018).

Okul yöneticisi kavramı araştırmada, 2019-2020 eğitim öğretim yılından itibaren geriye doğru üç yıllık dönem içinde görev yaptığı eğitim kurumunda eğitim projeleri yürütülmüş, Malatya İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı resmi okullarda görev yapan eğitim kurumları yöneticisi özel anlamında kullanılmıştır.

Proje danışmanı: Proje çalışmaları süresince öğrencilere destek olan ve rehberlik eden öğretmendir.

Proje danışmanı kavramı araştırmada, 2019-2020 eğitim öğretim yılından itibaren geriye doğru üç yıllık dönem içinde bağlı bulunduğu okulda en az 1 defa proje çalışması yapmış Malatya ili merkez ilçelerindeki resmi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmen özel anlamında kullanılmıştır.

Proje yürütücüsü: Eğitim kurumlarında yürütülen projelerde görev alan, öğrencilere rehberlik eden, yürütülen projelerin; bilimsel, teknik, idari, mali ve hukuki her türlü sorumluluğunu üstlenen, gerekli yazışmaları yapan, projenin yönetiminden sorumlu, projenin yürütüldüğü eğitim kurumlarında kadrolu ya da tam zamanlı görevli öğretmendir (TÜBİTAK, 2020a).

Proje yürütücüsü kavramı araştırmada, 2019-2020 eğitim öğretim yılından itibaren geriye doğru üç yıllık dönem içinde bağlı bulunduğu okulda yürütülen proje türlerinden birinde ya da birkaçında, o projeye ait tüm sorumluluğu üstlenmiş Malatya ili merkez ilçelerindeki resmi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenler, özel anlamında kullanılmıştır.

İl Milli Eğitim Müdürlüğü AR-GE Proje Birimi: İl Millî Eğitim Müdürlüğünün kurumsal kapasitesini geliştirecek ulusal, uluslararası, bölgesel ve yerel düzeyde projeler hazırlayan, yürüten ve sonuçlarını raporlayan, ilçe Milli Eğitim Müdürlükleri ile il düzeyindeki okul/kurumların, proje hazırlama, sunma ve yürütme kapasitesini

geliştirmek üzere eğitim veren ve teknik destek sağlayan, AB sürecinde yapılacak uyum çalışmalarına il düzeyinde destek veren, il düzeyindeki eğitim kurumlarında uygulanan projelerle ilgili veri toplayan ve raporlayan ekibin bağlı olduğu birimdir (MEB, 2014).

İl Milli Eğitim Müdürlüğü AR-GE Proje Birimi araştırmada, Malatya ili Milli Eğitim Müdürlüğü bünyesinde bulunan AR-GE hizmetlerine bağlı olan bir birim özel anlamında kullanılmıştır.

Eğitim Projesi: Eğitim projeleri eğitimi iyileştirmek ve geliştirmek adına eğitim sürecinde belli bir plan ve program dâhilinde eğitim yöneticileri ve öğretmenlerin iş birliği içerisinde gerçekleştirilen kısa ve uzun vadede hedefler taşıyan çalışmalardır (Küçükler ve Gürbüz, 2012).

Eğitim projesi araştırmada, Malatya merkez ilçelerindeki okullar ile Milli Eğitim Müdürlüğü AR-GE Proje Birimi tarafından yürütülen eğitim projeleri özel anlamında kullanılmıştır.

II. BÖLÜM

KURAMSAL BİLGİLER VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde araştırma konusu ile ilgili alan yazın taraması sonucu ulaşılan kuramsal bilgiler ve ilgili araştırmalar sunulmuştur.

2.1. Kuramsal Bilgiler

Bu başlık altında bir örgüt olarak okul, okul ve okul gelişimi, proje ve eğitimde proje kavramı, eğitim projelerine destek veren kurum ve kuruluşlar ile okullarda yürütülen proje programları ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

2.1.1. Bir Örgüt Olarak Okul

Bursalıoğlu (2003) tarafından, planlı biçimde koordine edilmiş güçler ve eylemler topluluğu olarak tanımlanan örgüt; insanın iş birliği ihtiyacından doğar. Örgütün var olabilmesi ve varlığını devam ettirebilmesi için birbiriyle iletişim halinde bulunacak bireylerin, amacın gerçekleştirilmesine katkıda bulunma isteğinin, gerçekleştirilebilecek ortak bir amacın varlığı zorunludur.

İnsanlar, toplu olarak yaşamlarını sürdürdükleri her ortamda ortaya çıkan sorunları çözmek ve gereksinimlerini karşılamak amacıyla örgütler oluşturmuşlardır. Toplamların eğitim ihtiyacını karşılamak amacıyla kurulan örgüte okul denir. Bir eğitim örgütü olarak okul, eğitim sisteminin amaç ve ilkeleri doğrultusunda öğrencilere bilgi, beceri ve davranışların kazanıldığı yerdir (Balcı, 2016).

Okullar, ortak bir amaç için bir araya gelen grup üyelerinin birbiriyle olan ilişkileri ve etkinlikleri anlamına gelen sosyal bir sistem olarak görülebilir. İnsanlardan oluşan, sınırları olan, belirli normlara, rollere ve beklentilere sahip sosyal sistemin öğeleri arasında bağıllık mevcuttur. Okullar, açık toplumsal sistemlerdir. Bunun sebebi; girdisini içinde olduğu toplumdan ve bir alt okuldan alması ve amaçlarını gerçekleştirmek üzere

bu girdiyi işledikten sonra topluma ve üst okullara çıktı olarak sunmasıdır (Taymaz, 2003). Waller (1932), okulun belirli bir nüfusunun, açıkça belirlenmiş siyasal bir yapısının, paydaşları arasında sıkı ve sağlam bir bağın olduğunu vurgulamıştır. Ayrıca “biz” duygusunun hakim olduğu okullar, kendine has bir kültüre sahiptir. Bu özellikler okula örgüt olma özelliği kazandırmakta beraber okulun sistem içindeki konumunun en önemli noktası eğitim amacıyla kurulan örgütlerin başında gelmesidir. Topluma en açık ve toplumla en çok ilgisi olan örgüt okul örgütleridir (Akt. Tezcan, 1992).

2.1.1.1. Türk Eğitim Sisteminde Okulların Yeri

Eğitim denilince akla gelen ilk kurum okuldur. Eğitim sisteminin temeli olan okul, öğrencileri eğitsel hedeflere ulaştırmanın, uygulamaya en yakın bütünsel aracıdır. Bir toplumda, sosyal ve ekonomik çevrenin eğitsel ihtiyaçlarını karşılayabilen okul, sistemin en temel ögesi olarak kabul edilir (Cramer ve Browne, 1956; akt. Memduhoğlu, 2007). Okulların etkililiği ve başarısı, toplumun geleceğini doğrudan etkiler.

Okul yalnızca bilimsel bilginin aktarıldığı bir ortam değil; aynı zamanda kültür, sanat, siyaset gibi derslerin de verildiği eğitim kurumlarıdır. Okul toplumun bir üyesidir. Okul ve toplum karşı karşıya konulmuş iki ayna gibidir. Yeni eğitim sisteminin özelliklerinden birisi de öğrencilerin sadece okulda değil, okul dışı ortamlarda da eğitilmesinin önemli olduğudur. Öğrencilere kazandırılan bilgilerin pekiştirilmesi, uygulamaya dönüştürülmesi ve devamlılığının sağlanması için aile ve çevreninde okulla aynı anlayışa sahip olması gerçeğine dayandırılarak eğitim hizmetlerine yön verilmesi Türk Eğitim sistemi tarafından önemli görülmektedir (İzmir MEM, 2015).

2.1.1.2. Okulu Diğer Örgütlerden Ayıran Özellikler

Bir eğitim örgütü olarak okulun en önemli ve açık özelliği, üzerinde çalıştığı hammaddenin toplumdan gelen ve topluma giden insan olmasıdır. Bu sebeple birey yönü, kurum yönünden diğer örgütlere nazaran daha duyarlıdır ve informal yanı daha ağır basar. Okulda çatışma halinde olan çeşitli değerler bulunur. Okulun görevi bunları uzlaştırmaktır. Diğer örgütler arasında ürünü, değerlendirilmesi en güç olan örgüttür; çünkü öğretim eylemini, bunların insan davranışına nasıl yansıdığını gözlemleyebilme olanağı sınırlıdır ve zaman alıcıdır, bu sebeple okul örgütünde üretim hataları hemen

anlaşılmaz ve bu hatalar topluma fark edilmeden girmiş olabilir (Bursalıoğlu, 2003). Toplumlar, çocukların eğitim öğretimini, şansa bırakmayarak okul denilen özel çevreleri yaratmışlardır. Okul özel bir çevredir. Bu özel çevrenin görevi, öğrencilerin çevreyi anlamasını kolaylaştırmak, onu temizleyerek ve dengeyi sağlayarak öğretmektir. Okul, çevredeki bütün biçimsel ve doğal örgütlerin yön verdiği ya da etkilediği bir örgüttür. Çevrede var olan gruplar kendi yararlarını korumak için okulun düşünce bağımsızlığını sınırlamaya çalışırlar. Okulu diğer örgütlerden ayıran diğer bir özellik de kültürel değişmeyi sağlayan örgütlerin başında gelmesidir. Okul, toplumda sosyal mirası aşıl原因 bir örgüt olarak varlığını göstermeli ve devam ettirmelidir (Şişman, 2019).

2.1.2. Okul ve Okul Gelişimi

Okul, eğitim sisteminin, işlevsel bir parçasıdır. Eylemsel sınırları ve çevresi belirlenmiş, üretim amaçlı somut bir örgütlenmedir (Gökçer, 2011).

OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development-Ekonomik Kalkınma ve İş birliği Örgütü bazen de İktisadi İş birliği ve Gelişme Teşkilatı) destekli ISIP (International Student Internship Program-Uluslararası Okul Geliştirme Projesi) okul gelişimini, “bir ya da daha çok okulda eğitim amaçlarını daha etkili gerçekleştirmek için öğrenme koşullarının ve ilgili diğer içsel koşulların değiştirilmesine dönük sistemli çaba” (Balcı, 2001: 54) olarak tanımlamaktadır.

Örgütlerin varlığını sürdürebilmelerinde değişim en temel basamaklardan biridir. 21.yüzyılda hızlı bir şekilde yaşanan teknolojik ve toplumsal değişim süreci, okulların; özellikle eğitim ve öğretim sürecini, örgütlenme, yönetim ve okul-çevre ilişkilerinin yeniden yapılandırılmasını gerekli kılmaktadır (Yıkıcı, 2019). Bu süreçte eğitim, bireylerin değişime ve yeniliklere ayak uydurmasında belirleyici olmaktadır. Bu hızlı değişim süreci eğitim sistemine ve okulların verdiği eğitim hizmetlerine, yenileşme ve gelişme olarak yansımaktadır (Balkar, 2010).

Okulları öğrenciler ve öğrencilerin eğitim-öğretimi için daha uygun mekanlara çevirmek, okulun amaçlarını daha etkili kullanmak maksadıyla okuldaki öğrenme koşullarının değiştirilmesine yönelik çabalar okul gelişimi olarak görülmektedir (Balcı, 2002). Okul geliştirme sürecinde; okul iklimi, okulun kurumsal hafızası, toplumun beklentileri, okul yöneticilerinin bilgi, beceri ve uygulama yeterlilikleri, öğretmenlerin mesleki motivasyon ve becerileri, insan ilişkilerindeki uzmanlıkları, bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmelerin etkisi çok güçlüdür. Eğitim örgütlerinde değişim, 1980 li

yılların ortalarından beri akademisyenler ile uygulayıcıların ilgi konusu haline gelmiştir. Örgütte yapılan işlerin, amaçların ve örgütteki yapının yeniden oluşturulması örgütsel değişimdir (Beycioğlu ve Aslan, 2010; Özden, 2008). Açık sistem olarak okullar, demografik teknolojik ve ekonomik değişimlerden etkilenmektedir (Beycioğlu ve Aslan, 2010). Okullarda değişimi sağlayan güçler; nüfus ve okul sayısının artması, toplumsal değişimler, yönetim (hükümet) vb. faktörlerdir.

Fullan ve Hargreaves (1998), okullarda değişime yön veren güçlerin; okulların dış dünyadan soyutlanamayacağını, teknolojinin okul duvarlarını yıktığını, öğretmenlerin az bir yardımla daha fazla şey yapabileceğini, ailelerin tercihlerinin ve bireyin kendini yönetme isteğinin okulların geniş bir çevreyle ilişkisini zorunlu kıldığını belirtmektedir. Bunun yanında insan boyutuna ait değişiklikler olarak da okul kültürü, liderlik, okul-çevre ilişkisi vb. de ele alınmaktadır (Akt. Beycioğlu ve Aslan, 2010). Bir örgütün gelişmesinden bahsedildiğinde; insan, teknoloji ve yapı ile süreçlerin bir bütünlük içerisinde değişmesi anlaşılmaktadır (Balcı, 2002).

Okul gelişimi, kaliteli bir eğitim sağlamak amacıyla okulların değişimi yönetme kapasitesinin iyileştirilmesi ve daha nitelikli eğitim yapılması ile öğrenci başarısının artırılmasıdır (Şahin, 2015).

Harris ve Hopkins (2003), okul gelişim çabalarının temel amacının öğrenci öğrenmesini artırmak olduğunu savunmaktadır (Akt. Yıkıcı, 2019). Okul gelişiminin, ancak okul müdürü ve öğretmenlerin beraber çalışabilecekleri bir okul ortamının oluşturulması, okulla ilgili önemli değişimlerin; ortak çalışma, iş birliği ve karar verme kültürüyle bütünleşen bir liderlik anlayışıyla gerçekleştirilebileceği vurgulanmaktadır (Kılınç, 2017). Okulun gelişebilmesi için üyelerin iş birliği içerisinde çalışabilecekleri okul ortamının kurulması, tüm okul paydaşlarının birer öğrenen ve okul gelişimine katkı sağlayan olarak, okul vizyonunu benimsemeleri gerektiği ifade edilmektedir. Harris (2004), öğrencinin eğitim ve öğretim düzeyinin değişmesi için öğretmen, idare, okul ve çevre ilişkisinin geliştirilmesi gerektiğini savunmaktadır (Akt. Yıkıcı, 2019).

Okul geliştirme ile ilgili yapılan araştırmalarda “okul” değişim merkezi olarak kabul edilir ve öğretmenler de bu sürecin doğal bir üyesidir. Okul düzeyinde değişim için öğretmen gelişiminin önemli olduğu vurgulanmaktadır. Diğer yandan okul düzeyinde değişimi sağlamada lider kavramı ön plana çıkmıştır. Okul geliştirmede tek bir lider değil, katılımcı liderlik söz konusudur. Okul geliştirme, her okul türüne uyum sağlayan bir geliştirme planı değildir (Yıkıcı, 2019).

2.1.2.1. Sosyal bir kurum olarak okul

Okul, toplumun bir parçası olması nedeniyle sosyal bir örgüttür. Hem girdisi hem de çıktısı birey olan okullar bu nedenle çevreyle sıkı bir ilişki içerisindeyler (Kolay, 2004).

Okul, eğitim örgütünün halka açılan; halkla karşı karşıya geldiği kapısıdır. Okul toplum içerisinde yaşam serüvenine devam ettiğine göre okulun problemleri toplumu, topluma ait problemler de okulu etkilemektedir. Okul çevresinden ayrı düşünülmemelidir (Başaran, 1996). Bu sebeple okullar halkla bağlarını canlı ve sıkı tutmalıdır. Okul-çevre iş birliği geliştirilmeli; okul, çevresindeki bireylerin, grupların ve diğer örgütlerin davranış ve düşüncelerini okulun hedef ve amaçlarıyla paralel olacak şekilde yönlendirmeli ve etkilemelidir. Eğer iş birliği doğru bir şekilde işlemez ise halkın okuldan uzak duracağı görülmektedir. Okul, kendi varlığının gerekli ve yararlı olduğunu çevresine kabul ettirilmelidir. Okul çevresine bunu kabul ettirmez ise çevreden kopuk, işlevini kaybetmiş; hedeflerine ulaşmada zorlanan bir örgüte dönüşecektir (İnandı, 2008).

Kendine özgü özellikleri olan okulun üç temel işlevi bulunmaktadır. İlki; öğrencilerin hayatlarını onlara uygun bir şekilde kolaylaştırarak onları çevredeki zorluklara karşı korumak, okulda görev yapan personel ile öğrencileri kontrol altında tutarak, onlara her türlü yardımı ve desteği sunmaktır. Okul, öğrenciler için okul yaşamını dış çevredekenden kolay bir hale getirmeye uğraşır. İkincisi okul dışında bulunan ve okulda istenmeyen davranışları okuldan uzak tutarak, öğrenci davranış kontrol görevini üstlenir; kumar, alkol, küfür gibi kabul görmeyen davranışlardan öğrencileri arındırmaya çalışır, bunların zararlarından öğrencileri uzak tutmayı amaçlarlar. Üçüncü ve son işlevi ise öğrencilerde mevcut toplumsal farklılıkların okulda ortaya çıkmasına izin vermeyerek, okul içerisinde uyumu sağlamaya çalışırlar. Okul dışında farklı ortam ve koşullarda yaşamını sürdüren öğrenciler; okulda aynı ortam ve şartlarda yan yana gelerek, birbirinden etkilenir ve birbirlerini etkilerler (Tezcan, 1992).

Devletler, gerçekleştirmek istedikleri isteklerini eğitim sisteminde yer alan okullar aracılığıyla yaptırmaktadırlar (Aydın, 2012). Bu sebeple okulun temel işlevlerinden biri olan sosyal işlevi gereği, okullar toplumun kültürünü öğrencilere kazandırarak onların kültürleşmelerini sağlamaktadır. Böylece öğrenciyi hem bulunduğu toplumun hem de yaşadığı dünyanın sosyal bir bireyi haline getirmektedir. Bu şekilde öğrencinin hem mevcut kültürü hem de dünya kültürünü öğrenmesine yardımcı olmaktadır. Kültürü kuşaklara aktarırken aynı anda onun değişmesine de neden olurlar (Kıral, 2017).

2.1.2.2. Okul Gelişim Göstergeleri

TDK (2020)' ya göre gösterge; bir şeyi belirtmeye yarayan belirti, işaret ya da bir gelişimi gösteren nicelikler veya değerler anlamına gelmektedir. Okul gelişim göstergeleri, okulu belirlenen amaç ve hedeflerine ulaştırmak adına önceden ortaya konulan nicelikleri ya da değerleri gösterir. 2023 Eğitim Vizyonu yolunda atılan kapsamlı ve büyük adımlardan biri olan “Okul Profili Değerlendirme Çalışmaları” kapsamında okul gelişim göstergeleri: akademik; sosyal, sportif, kültürel etkinlikler, projeler ve kurumsal kapasite olarak belirlenmiştir. Bu göstergelerin ilki olan akademik gelişim göstergeleri MEB tarafından; alanlarda akademik başarı, uluslararası sınavlar, sertifikalar olarak tespit edilmiş olup (MEB, 2019b) bu kapsamda hazırlanan bazı göstergeler; “okulda tüm öğrencilerin eksiklikleri giderilmektedir”, “okulda her öğrencinin öğrenmeleri gereken kazanımlara yönelik olarak izleme çalışmaları yapılmaktadır”, “öğrencilerin katıldıkları kazanım değerlendirme sınavlarında (okul, ilçe, il veya merkezi vb.) öğrenme düzeylerinde gelişim izlenmektedir” (E-Okul, ÖSYM ve Ölçme Değerlendirme Genel Müdürlüğü modülleri), “okul dışı zamanlarda öğrencilere yönelik eğitici faaliyetler yapılmakta ve öğrencilerin bu faaliyetlere ihtiyaçları doğrultusunda katılımları sağlanmaktadır” ifadeleriyle belirtilmiştir. Projeler gelişim göstergesi kapsamında belirlenen bazı göstergelerin ise “okulda her yıl bilim fuarı düzenlenmekte ve öğrenciler bilimsel araştırma çalışmalarına aktif olarak katılmaktadırlar”, “okulda Erasmus + ve eTwinning projeleri yapılmakta ve öğrenciler bu çalışmalara aktif olarak katılmaktadırlar”, “okulda öğrenciler ulusal/uluslararası/yerel düzeyde düzenlenen turnuva, yarışma, sergi, fuar, vb. faaliyetlere katılım göstermektedirler” olduğu vurgulanmıştır (Serdar, 2018). Sosyal, sportif, kültürel etkinlikler göstergesi kapsamında il düzeyinde ve ulusal düzeyde gerçekleştirilen etkinlikler, uluslararası düzeyde etkinlikler yer almakla birlikte, kurumsal kapasite gelişim göstergeleri kapsamında okulun fiziki imkan ve koşulları, insan kaynakları, okulun içinde bulunduğu çevre konuları ele alınmaktadır (MEB, 2019).

2.1.2.3. Okul Gelişiminin Temel Bileşenleri

Okulların değişim ve yeniliklere uyum sağlayabilmeleri, planlı bir şekilde okul gelişimini gerçekleştirebilmeleri ve bu yönde faaliyetlerde bulunmaları önemli görülmektedir. Okul gelişiminde başarının yakalanabilmesi, değişimin doğru bir şekilde

yönetilmesini zorunlu kılar (Clarke, 2000; Haris, 2002; akt. Bozbayındır ve Alev, 2020). Bu sebeple okul gelişiminin temel bileşenlerinden ilki insan kaynağıdır. Eğitim yöneticileri ve öğretmenler okul geliştirme ve yenileştirme faaliyetlerinin en önemli insan kaynağıdır (Akıllı, 2017).

Öğretmenlerin, mesleklerini sevmeleri; mesleki, teknik, bireysel bilgi ve beceriler açısından kendilerini sürekli olarak geliştirebilmeleri, gelişimlerinin desteklendiği, yeni yöntem ve teknikleri kullanabilme yeterliliğine sahip olabilmeleri; yöneticilerin, eğitim kurumlarında görev yapmakta olan tüm personelin ve öğrencilerin gelişimlerini sağlaması, çalışanlarını destekleyebilmesi ve çalışanların işlerini kolaylaştırabilmesi ve motivasyon düzeylerini arttırması, eğitim personelinin mesleğe karşı olumlu tutum geliştirmelerini sağlaması, kurumlarına karşı olan bağlılıklarını arttırması, okulla ilişkisi olan tüm paydaşlar arasında iş birliği ve koordinasyon sağlayabilmesi, tüm paydaşları karar alma sürecine aktif bir şekilde katabilmesi, okulun mevcut kapasitesini güçlendirecek planlı ve sürekli gelişimi sağlayabilmesi yönündeki faaliyetler, eğitim hizmetini olumlu yönde etkileyeceğinden bu alanlarda birçok uygulama gerçekleştirilmektedir (Şahin, 2006; akt. Bozbayındır ve Alev, 2020). Hizmetiçi eğitim seminerleri, konferanslar, alanlarında uzman kişilerce gerçekleştirilen bilgilendirme toplantıları, kongreler, sempozyumlar eğitimde insan gücü kaynağını geliştirmek üzere oluşturulan uygulamalar arasındadır (Uçar ve İpek, 2006).

Okul gelişiminin ikinci temel bileşeni eğitim öğretim ortamlarının fiziksel imkânlarının gelişmişliği, fiziksel açıdan yeterli olmasıdır. Okulun fiziki yönden gelişimi için estetik yenilikler, engelli öğrenciler için yenilikler, hijyenik yenilikler, sosyal yenilikler, yapı güvenliğinin sağlanması ve okul yapım kalitesi göz önünde bulundurulmalıdır (Akıllı, 2017).

Okul gelişiminin diğer bir temel bileşeni ise eğitim- öğretim sürecidir. Çağdaş eğitim ve öğretim anlayışında yeni neslin; problem çözme yeteneğine sahip, bilgiyi üretebilen, bilgiyi arayıp kendisi bulabilen, yaratıcı, teknolojiden önemli ölçüde faydalanabilen, esnek, bütüncül bakış açısı ile olayları değerlendirebilen, ekip çalışması yapabilen ve yapma isteği duyan, içindeki fırtınaları ortaya koyabilen kimlik özelliklerine sahip olarak yetiştirilmeleri gerekir. Bunun için bireysel farklılıkları dikkate alarak hazırlanan aktiviteler, öğrencileri ezberci öğretim anlayışından uzaklaştırılacak materyaller, onların bu süreçte aktif katılımının sağlanması, öğrenci merkezli eğitim ortamlarının oluşturulması okul gelişiminin temel bir parçasıdır (Hançer, Şensoy ve Yıldırım, 2003).

Son olarak okulun bağılı bulunduğu çevre okul gelişimi için son derece önemli bir yere sahiptir. Balkar (2010), okul gelişim planı kapsamında okul gelişimine dışarıdan katkının olması gerektiği ifade ederek, okul-çevre ilişkilerinin geliştirilmesi ve bunun içinde de velilerin, yardımseverlerin ve diğer kuruluşların yardımının gerektiğini vurgulamıştır.

2.1.2.4. Öğretim Programları ve Proje Tabanlı Öğrenme

Proje Tabanlı Öğrenme (PTÖ), Erdem (2002)' e göre öğrencilerin öğrenmeleri bizzat planlayarak yaptıkları, yaratıcılıklarını geliştirebilecekleri faaliyetlerin yapıldığı, doğal yaşamın sınıfa taşındığı, problemlerin takım çalışmasıyla çözüldüğü ve ailenin de sürece katıldığı bir öğrenme modelidir. Demirel (2001) ise PTÖ' nün, öğrenenin öğrenme sürecinde pasif durumdan aktif hale geçtiği, araştırıp, inceleyerek bilgiye ulaştığı ve bu bilgiden yararlanarak karşılaştığı sorunlara çözüm getirdiği bir öğrenme ve öğretme yöntemi olduğunu belirtmektedir. Bu yöntem, genel kavramlara, fikirlere odaklanır ve yenilikçi bir modeldir. Öğrencilerin karşılaştıkları bir sorunu çözmek adına araştırma yapmalarını, bilgiye ulaşmalarını ve bu bilgileri anlamlı bir hale kavuşturacak bir ürün oluşturmalarını amaçlar. Bu yaklaşımda öğrenciler ön plandadırlar. Öğretmenler ise öğrencilerin projelerini gerçekleştirebilmeleri için onlara yol göstericidir ve danışman rolünü üstlenir.

Karakuş (2004)' a göre ise PTÖ, ileri ülkelerde uygulanan ve müfredatta yer alan bilgilerin ayrı ayrı ve küçük bilgiler şeklinde öğretilmesine karşılık geliştirilen bir modeldir. Ayrıca bu model, diğer konularla bağlantılı bir problem, esnek yapısı olan örnek bir olay, küçük gruplarla birlikte araştırma yapma ve öğrenci merkezli bir öğrenme gerektirmektedir. Akgün (2001) ise PTÖ yöntemini, öğretim programlarındaki amaçlara ulaşabilmek için öğrencilerin ilgi ve becerilerine göre ünite ve konu seçip, öğrencilerin aktif katılımıyla sürecin tamamlanması olarak tanımlamaktadır (Akt. Türkmen, 2019).

Öğrencilerin proje tabanlı öğrenme yaklaşımı ile gerçekleştirecekleri proje çalışmalarında olması gereken bazı özellikler vardır.

Bunlar:

- Projeler gerçek yaşam problemleri ile ilgili olmalı,
- Proje araştırma ve planlama yapılabilecek bir konuda olmalı,
- Projeler öğrencilerin eleştirel düşünme ve problem çözme becerilerini çok yönlü kullanmalarına imkan vermeli,

- Projeler, öğrencilerin belirledikleri amaçlar doğrultusunda konunun derinlemesine anlaşılmasını sağlamalı,
- Projeler, süreç sonunda ortaya konulan ürünün belirlenen kriterler ile değerlendirilebilme özelliğine sahip olmalıdır. Ayrıca öğrenciler proje çalışmaları ile diğer araştırmacılar ve ekip arkadaşları ile iletişim becerilerini geliştirmelerine ve ileriki yaşamlarında kendilerine gerekli olan zaman yönetimi, sorumluluk alma, sosyal iletişim becerileri gibi alanlarda kendilerini geliştirmelerine olanak sağlar (Saraçoğlu, Akmaca ve Yeşildere, 2006).

Proje Tabanlı Öğrenme yöntemi MEB tarafından da desteklenen bir yöntemdir. MEB 2006 yılında ortaöğretim kurumlarına seçmeli ders olarak Proje Hazırlama Dersi adında bir ders eklemiştir ve bu dersin öğrencilerde bilişsel, duyuşsal ve psikomotor gelişimleri üzerinde olumlu etki yaratabileceğini ifade etmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı ortaöğretim kurumları için hazırladığı “Proje Hazırlama Dersi Öğretim Programında” öğrencilerin beklenen hedeflere ulaşabilmesi adına belirlenen PTÖ standartlarının; öğrencinin daima aktif konumda olması, konuların disiplinlerarası yaklaşımlarla kazandırılması, öğretim sürecinin iş birliğine dayalı olması, öğrencinin bizzat kendisinin belirlediği bir konu üzerinden çalışmasına fırsat sunacak şekilde olması ve farklı yöntemlerle beraber kullanılması olduğu belirlenmiştir (MEB, 2006; akt. Öteleş, 2019).

2.1.3. Proje Kavramı

Öğrencilerin karşılaşmış oldukları problemleri çözmek amacıyla bireysel ya da grup olarak yaptıkları çalışmaları kapsayan süreç proje olarak nitelendirilmektedir. Bu süreçte öğrenciler bir kavram ve beceri kazanımı elde ederler. Projenin temel özelliği, öğrencilerin problemin çözüm sürecinde bağımsız olarak problemi nasıl ve hangi sıra ile takip ederek çözeceğine karar vermesidir (Kubínová, Novotna ve Littler, 1998). Bu yaklaşım kapsamında öğrenciler, belirli bir konu da konunun tüm içeriğini ve disiplinler arası etkileşimini araştırarak kazandığı bilgilerin tamamını günlük yaşantılarına aktarabilmektedirler (Dede ve Yaman, 2008; Hamilton ve Hamilton, 1997). Problemin tanımını yapacak olursak, kişinin karşısına çıkan ve kendisine engel olan bir durum olarak tanımlayabiliriz (Adair, 2000). Öğrenciler gerçek hayatlarında karşılarına çıkan bu engel durumları ortadan kaldırmak için projelere başvururlar.

Proje sürecinin temel amacı, öğrencilerin öğrenmelerinden kendilerinin sorumlu olmalarını sağlamak ve grup çalışmalarında öğrencilerin iş birliği içinde çalışmalarını

motive etmektir (Saban, 2002). Öğrenciler proje hazırlama sürecinde gerçek problemlerin çözümüne yönelik; düşünme, problem çözme, bilgiye ulaşma, bilgiyi yapılandırma, araştırma gibi etkinlikleri gerçekleştirirler (Saraçoğlu ve diğerleri, 2006).

Öğrenciler proje hazırlama sürecinde bilimsel araştırma becerisi kazanma ve yaparak yaşayarak öğrenme imkanı elde eder (Raghavan, Coken-Regev, ve Strobel, 2001). Bunun yanında öğrenciler; sahip oldukları zeka tipine, bireysel özelliklerine, farklı öğrenme stillerine ve ilgi alanlarına yönelik çok yönlü yaklaşımları kullanma imkanına da sahip olurlar (Saraçoğlu ve diğerleri, 2006).

Bilimsel süreç becerileri dikkate alınarak hazırlanmış bir proje, öğrencilerin bilime yönelik ilgi ve isteklerini artırmalı, öğrencilerin öğrenmeleri için uygun ve özgün içerik sağlamalı, öğrencilerin kendi öğrenmelerinden sorumlu olmalarına imkân vermeli, öğrencilere geri dönüler vererek öz değerlendirme yapmalarını sağlamalı ve öğrencilerin öğrenme sürecini değerlendirme imkânı sağlayacak ürünler, gösterimler ve sunumlar ile sonuçlanmalıdır (Solomon, 2003).

Proje seçiminde müfredat programlarında yer alan, öğrencilerin ilgi ve istekleri doğrultusunda ve eldeki olanaklar çerçevesinde projeler seçilmelidir. Öğrencilerden beklenen sadece teorik olarak dergi ve ansiklopedi gibi kaynakların özetlenmesi değil, konu ile ilgili tüm kaynakların taranıp sentezlenmesidir. Bunun yanında belirlenen problemin çözümüne yönelik öneriler getirilerek, bu önerilerin denenme sürecidir (Açıkgöz, 2002). Proje hazırlık sürecinde öğrenciler ilk olarak ilgi duydukları alanla ilgili bir konuda seçim yaparlar. Konu seçiminin ardından öğrenciler karar verdikleri konular için gerekli olan çalışmaları içeren kavram ağı hazırlayarak konuyu derinlemesine araştırırlar (Hamurcu, 2003).

İlköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin özgüvenleri ile bağımsız iş yapabilme eğiliminde oldukları bilinmektedir (Tekin, 2006). Proje çalışma sürecinde öğrenciler bağımsız olmalıdır. Öğrenciler bağımsız çalışarak, çalışması ile ilgili planlama, değerlendirme ve kendi öğrenmesinden sorumlu olma gibi yeterlikleri kazanırlar. Bu yeterlilikleri kazanan öğrenciler sadece konuyu öğrenmekle kalmaz, aynı zamanda araştırma yapabilme ve yaşam boyu öğrenme gibi becerileri de kazanırlar (Açıkgöz, 2002). Proje çalışmasının gerçekleştirilmesi sürecinde öğrencilerin bir problemi belirlemesi ve çözebilmesi için o konuda belli bir bilgi birikimine sahip olması gerekmektedir (Kubínová ve diğerleri, 1998). Öğrenciler proje sürecinde bilimsel araştırma yapabilme ve yaparak yaşayarak öğrenme imkanı elde ederler (Raghavan ve diğerleri, 2001).

Proje çalışması ile öğrenciler; ilgi alanlarına yönelik çalışmalar yapma imkanına sahip olurlar böylece sahip oldukları bilgiler üzerine yeni edindikleri bilgileri yapılandırarak bilgi seviyelerini arttırabilirler (Kubínová ve diğerleri, 1998). Öğrenciler öğretmenden ya da bir kaynaktan soyut bilgileri alarak öğrenmede güçlükler yaşarlar. Ancak proje çalışması süreci ile öğrenciler, bilgiyi yapılandırma ve kullanabilme yeterliliği kazanır. Bu becerilerin elde edilmesi adına; öğrencilerin çalışma yapacakları proje, konu ile ilgili gerçek bir problemi yansıtmalı bununla beraber öğrenci, öğretmenleri tarafından özgün ürünler ortaya koyması adına yaratıcılığa zorlanmalıdır. Bu şekilde, belirlenen problemin çözümü adına öğrenciler, kendilerinin belirleyecekleri stratejileri kullanma imkanına sahip olurlar (Ticha ve Kubínová, 1998).

Proje yaklaşımının araştırıldığı çalışmalarda, proje ile öğretimin öğrenmeyi kolaylaştırdığı belirtilmiştir. Öğrenciler ilgi alanlarına yönelik yaptıkları çalışmalarda çok zevk aldıklarını ve yaparak yaşayarak konuyu daha iyi öğrendiklerini belirtmişlerdir (Winn, 1997; akt. Demirhan, Köklükaya ve Şimşek, 2017). Öğrenciler proje hazırlama süreci ile farklı etkinliklerin içerisinde yer alırlar. Süreç boyunca öğrenciler elde ettikleri bilgileri grup arkadaşları veya öğretmenleri ile tartışır, yorumlar ve tahminlerde bulunurlar. Bu bilgileri sunma adına verileri grafik veya tablo şeklinde düzenlerler. Süreç sonucunda somut ürünler elde ederler. Bu ürünleri veya elde ettikleri bilgileri diğer öğrencilere ve topluma sunarlar. Sunum süresince projelerinin avantajlarını ve dezavantajlarını belirtir ve gelen sorulara cevaplar verirler (Blumenfeld, Soloway ve Marx, 1991; akt. Avcı, Su Özenir ve Yücel, 2016).

2.1.3.1. Proje ve Proje Türleri

Etkili bir proje geliştirme süreci için “gerçek bir projenin ne olduğunu ve ne olmadığını bilmek” sürecin alt yapısını sağlam oluşturmak bakımından önemlidir. Proje kelime anlamı olarak tasarı anlamına gelmektedir (Çetin ve Şengezer, 2013: 27). Eğitimde proje ise, var olan veya üretilen bir problemi önceden belirlenmiş zihinsel bir süreç dahilinde çözmek ve özgün bir ürün oluşturmak amacıyla öğrencilerin bireysel ya da grup halinde yaptıkları çalışmalardır (Erdem ve Akkoyunlu, 2002; Saracaloğlu, Özyılmaz ve Yeşildere, 2006; Sülün, Ekiz ve Sülün, 2009).

Lucio (1963) kullanım amaçlarına göre proje türlerini; öğrenme projeleri, araç-gereç yapım projeleri, problem veya araştırma projeleri, estetik özellikli projeler ve çalışma projeleri olacak şekilde 5 sınıfa ayırmıştır (Akt. Korkmaz ve Kaptan, 2001).

Çalışma yapraklarının geliştirilmesi, kavramsal değişimin sağlanması, kavram yanılgılarının tespiti öğrenme projelerine örnek olarak verilirken; denizlerdeki kirliliğin canlılara etkisi problem veya araştırma projeleri sınıfına örnek verilebilir. Çevre düzenlemesi ve peyzaj projeleri, TOKİ kentsel dönüşüm projeleri estetik özellikli projeler grubuna, teknolojik tasarım döngüsünü kullanmayı gerektiren projeler ise araç-gereç yapım projeleri grubuna girerler. Çalışma projeleri ise sektörler nasıl daha verimli hale gelebilir, bireylerin kapasitelerine kullanma oranı nasıl arttırılabilir gibi konularda hazırlanan projelerdir.

Proje türleri ile ilgili başka bir sınıflandırmada Yaşar (2005) tarafından şöyle yapılmıştır:

- Kısa Süreli Projeler: Birkaç saatlik ya da bir-iki haftalık projelerdir.
- Uzun Süreli Projeler: Birkaç aylık ya da uzun dönemli projelerdir.
- Eylem Projeleri: Toplumdaki sorunların çözümüne yönelik projelerdir.
- Araştırma- İnceleme Projeleri: Belli bir konuda bilgi toplamayı ve toplanan bilgileri çözümleyerek sunmaya yönelik projelerdir.

2.1.3.2. Proje Yönetimi

Salman (2004) tarafından belli bir zaman ve bütçe çerçevesinde, belirli bir amaca ulaşmayı sağlayacak sonuçları üretmek üzere insani ve fiziksel kaynakların bir araya getirildiği planlanmış faaliyetlerin bütünü olarak tanımlanan proje kavramı ile (Koçel, 1998) tarafından bir örgütte önceden belirlenmiş işleri yapmak üzere bir araya getirilen insanları koordine ederek eyleme geçirme süreci olarak ifade edilen yönetim (Akt. Demir, 2016) kavramlarının birlikte kullanılmasıyla ortaya çıkan proje yönetimi; belirli amaç ve hedefleri gerçekleştirmek üzere kurulmuş olan işletmenin oldukça kısa dönemli hedefleri ile ilgili kaynaklarının planlaması, örgütlenmesi, yönetilmesi ve kontrol edilmesidir” şeklinde tanımlamaktadır (Kerzner, 1984; akt. Demir, 2016). Diğer bir tanımla proje yönetimi, ortak bir hedefe yönelmiş, örgütlenmiş etkinlikler kümesinin özel yönetim yapı ve teknikleri kullanılarak yönetilmesidir. Bu yönetim işlevi proje ana süreçleri olarak tanımlanan başlama, planlama, yürütme, kontrol ve kapanış süreçleri üzerinden yürütülür. Proje yöneticisi ise proje hedeflerinin yerine getirilmesini sağlayan kişidir (Kazan, 2010).

Proje yönetimi; gereksinimleri, beklentileri, açık ve ulaşılabilir hedefleri belirleme; kapsam, zaman, maliyet, kalite ve kalite hedeflerine yönelik rekabetçi istekleri dengeleme, farklı istek ve beklentileri olan paydaşların yönetimi konularını içine alır.

Proje yönetimi, bir projeyi gerçekleştirirken o işten çıkarı olanların (paydaşların) beklentilerini karşılamak üzere tüm bilgi, beceri, araç-gereç ve teknikleri amaca uygun biçimde kullanmaktır (Kazan, 2010).

Proje yönetim süreci, proje yönetiminin bütün aşamalarının kontrol edilmesi sürecidir. Proje yönetimini oluşturan süreçler iç içedir ve bu süreçleri ayrı, birbirinden bağımsız düşünmek doğru değildir. Başarılı bir proje yönetimi, birbirlerine sebep sonuç ilişkisi ile bağlı olan süreç etkileşimlerinin doğru bir şekilde yönetilmesi ile mümkündür. Proje yönetim süreçleri boyunca en yoğun faaliyetler yürütme sürecinde gerçekleşir. Kontrol sürecini içeren faaliyetler projenin tüm süreçlerinde süreklilik taşır. Başlatma süreci proje sürecinin başında, kapatma süreci de proje sürecinin sonunda yer alır. Planlama sürecine ait faaliyetler proje sürecinin başından sonuna doğru azalan bir düzeyde gerçekleşir. Proje yönetiminde bir sürecin çıktısı kendinden sonraki gelen sürecin girdisi olarak kullanılıyorsa da, süreçler arasında kesin bir sınır yoktur. Süreçler arasındaki ilişki döngü olarak devam eder (Çoşkun, 2012).

2.1.3.3. Proje Hazırlama Aşamaları

Proje hazırlama süreci başlama (hazırlık) aşaması, alan çalışması (uygulama) aşaması ve sonuçlandırma (değerlendirme) aşaması olmak üzere üç aşamadan oluşmaktadır (Turan, 2020).

Başlama (Hazırlık) Aşaması, konunun belirlendiği, ön araştırmaların yapıldığı, düşüncelerin sınıflandırıldığı, öğrencilerin geçmiş deneyimlerini hatırladığı evredir. Bu aşamada, proje konusunun amaç ve içeriğe uygun olup olmadığı belirlenir, konunun çerçevesi çizilir. Proje ile ilgili zaman planlamasının yapıldığı aşamadır. Tüm bu aşamaların planlanması ve uygulanması sırasında projenin konusunu sınırlandırabilmek, özgün bir konu belirleyebilmek, çalışma ekibindeki her üyenin görev ve sorumluluklarını tanımlayabilmek, projenin etkililiğini ve verimliliğini gözden geçirmek gerekmektedir. Projenin amaç ve hedefleri açık ve anlaşılır bir şekilde belirtilmelidir; proje kapsamında gerçekleştirilecek tüm faaliyetler, projenin amaç ve hedeflerine ulaşılmasını sağlamalıdır. Faaliyetler öğrencileri düşünmeye, incelemeye ve araştırmaya yönlendirmelidir. Proje faaliyetlerinin kimler tarafından gerçekleştirileceğini belirleyebilmek amacıyla çalışma ekipleri oluşturulmalı, her faaliyet için zaman planlaması yapılmalı, bütçe kaynağı belirlenmeli ve kontrol listeleri oluşturulmalıdır.

Alan Çalışması (Uygulama) Aşaması, araştırmanın büyük çoğunluğunun yapıldığı (deneylerin, anketlerin, gözlem ve görüşmelerin yapıldığı) evredir. Öğrenciler öğretmenlerinin danışmanlığında araştırmalarını bu evrede yaparlar. Bunun için öğretmen öğrencinin ihtiyaç duyduğu araç gereç ve materyali temin eder.

Sonuçlandırma (Değerlendirme) Aşaması, öğrencilerin edindikleri bilgileri özetledikleri, sundukları, tartıştıkları evredir.

2.1.3.4. Proje Hazırlanırken Dikkat Edilecek Hususlar

Projenin hazırlama sürecinde proje konusunun özel olması gerektiği belirtilmektedir. Çünkü süreçte öğrencinin kendisi için değerli olan gerçek bir meseleyi keşfedebilmesi ve bu probleme/konuya odaklanabilmesi önemlidir. Ayrıca konuya ilişkin bilgilere kitaplar ya da kütüphane aracılığıyla doğrudan ulaşamaması da konuyu özel kılmaktadır.

Proje konusunun belirlenmesinde dikkat edilmesi gereken noktalar (Turan, 2020) tarafından şöyle sıralanmaktadır:

- Konu öğrencilerin günlük yaşamları ile yakından ilgili olmalıdır.
- Öğrencilerden en az birkaçı konu ile ilgili soruları ortaya çıkarmak için konu hakkında bilgi sahibi olmalıdır.
- Konu temel becerilere ek olarak fen, matematik, sosyal bilgiler, sanat, müzik gibi disiplinlerin ilişkilendirilmesine uygun, disiplinler arası özellikte olmalıdır.
- Konu en az bir haftalık bir sürede, derinlemesine araştırılabilecek zenginlikte olmalıdır. Fleming (2000) de çalışmasında bir projenin süresinin iki ile sekiz hafta arasında olması gerektiğini belirtmiştir (Akt. Turan, 2020).
- Konu, aileleri de sürece dâhil edebilecek nitelikte olmalıdır.
- Konu okul dışı ortamlardan ziyade okul ortamına uygun olmalıdır.

Proje geliştirme sürecinde takip edilen aşamalar çalışmadan çalışmaya farklılık göstermekle birlikte Korkmaz ve Kaptan (2001), bu süreçte dikkat edilmesi gereken unsurları program, iş bölümü, bütçe, araştırma planı, materyaller ve kullanılacak kaynakların listesi biçiminde sıralamıştır.

2.1.4. Eğitimde Proje Kavramı

Araştırmanın bu kısmında eğitimde proje kavramı, eğitim projeleri, eğitim projeleri hazırlamanın önemi, eğitim projelerinin özellikleri, eğitim projelerinin hazırlanması ve yürütülmesi süreci, eğitim projelerinin okul gelişimi içerisindeki yeri/önemi ve okul gelişimine katkılarına yer verilecektir.

2.1.4.1. Eğitim Projeleri

Eğitim projesi, önceden var olan veya sonradan üretilen bir problemi önceden belirlenmiş zihinsel bir süreç dahilinde çözmek ve özgün bir ürün oluşturmak amacıyla öğrencilerin bireysel veya grup halinde yaptıkları çalışmalardır (Saracaloğlu ve diğerleri, 2006).

Eğitimde projelerin neden kullanıldığı belirlenmeli bu konu üzerinde durulmalıdır. Proje, öğrenilmesi tasarlanan temel kavramlar ile yapılacak etkinlikler arasında anlamlı bir ilişki kurmak maksadıyla oluşturulmalıdır. Eğitim projelerinin esas amacı, öğrencilerin kendi öğrenmelerinin sorumluluğunu almalarına destek olmak ve onları, iş birliği içerisinde çalışmalar yapmaları konusunda motive etmektir (Çetin ve Şengezer, 2013). Eğitim projeleri; öğrencilerin dikkatini çeken, eğitim açısından önemli olan ve öğrencilerin etkinliklere aktif katılımı ile açığa çıkan deneyimlerdir (Fleming, 2000; akt. Kaya, 2020).

Bir problemi ya da bir konuyu derinlemesine inceleyen, bilimsel yöntemlerden yararlanarak konu ve problemler hakkında araştırmalar yapan, araştırma neticesindeki bulguları değerlendiren, yaptıklarıyla alakalı sonuç raporu hazırlayan ve bu çalışmalarını öğretmeninin rehberliğinde yapan öğrenciler, amaçlarını faaliyet sevgisiyle buluşturacakları eğitim projeleriyle farklı, pratik yaşantılar kazanmış olurlar (Vatansever Bayraktar, 2015; akt. Kaya,2020).

Modern yaklaşıma göre eleştiren ve sorgulayan nesillerin yetişmesini hedefleyen okul geliştirme sürecinde; eğitim sisteminde yer alan örgütlerin öğrenen örgüte dönüşebilmesi, eleştirel ve analitik düşünebilen bireyleri yetiştirebilmek adına eğitim projelerinden faydanılmalıdır (Akıllı, 2017).

Ülkemizde eğitimcilere ve öğrencilere yönelik okul öncesi, ilkökul, ortaokul ve ortaöğretim kademelerinde gerçekleştirilen eğitim projesi çalışmalarına MEB,

TÜBİTAK, UA, il MEM, KA gibi kurum ve kuruluşlar destek vermekte; yerel, ulusal ve uluslararası projeler hazırlamakta, yarışmalar ve bölge sergileri ve bilim fuarları düzenlemektedir (O. Dönük AR-GE Proje Birimi uzmanı, kişisel iletişim, 12.03.2020). Her geçen yıl okullarda gerçekleştirilen eğitim projesi çalışmalarının kalitesi artmakta ve projeler profesyonelce hazırlanmaktadır. Bu doğrultuda, eğitim projelerinin hazırlanması ve uygulanması aşamalarında proje döngüsü yönetiminden faydalanılmaktadır (Arabacı ve Akıllı, 2019). Projenin ya da proje teklifinin,

- yaklaşımı, amacı, içeriği, yöntemi
- sorumlusu / yürütücüsü,
- süresi,
- planı, faaliyetleri,
- sonuçları, ürünleri, etkileri,
- kaynakları, bütçesi,
- bitişi ve değerlendirilmesi

aşamalarının tümünü içine alan yaklaşım olarak adlandırılan “Proje Döngüsü Yönetimi”, projelerin tanımlanması, hazırlanması, uygulanması ve değerlendirmesi sürecinde kullanılmakta olan sistematik bir yöntemdir (Çukurova Kalkınma Ajansı, 2014). Projelerin etkililiğini ve verimliliğini arttırmak amacıyla geliştirilen bir sistem olan proje döngüsü yönetimi; profesyonel ve sistematik bir uygulama sürecine imkan sunmakta, bu sistemden eğitim kurumlarınca yeteri kadar yararlanılmaması durumunda eğitim projelerinin gelişimiyle alakalı önemli sorunların ortaya çıkabileceği düşünülmektedir (Yıldırım, 2013).

2.1.4.2. Eğitim Projeleri Hazırlamanın Önemi

Eğitim projeleri hazırlamak birçok açıdan önemli etkinlik ve faaliyetleri içeren bir süreçtir. Proje hazırlama; bilgiye ulaşma, yeni bilgiler elde etme ve bilginin analiz edilip sentezlenmesini sağlayan yollardan biridir. Bilgi doğada hazır halde bulunmaz; ancak bilimsel düşünce, bilimsel bakış ve anlayışla beraber araştırma, inceleme, gözlem ve deneyler sonucu keşfedilerek ortaya çıkarılabilir. İnsanın doğasında yaşam bulan merak duygusunu gidermede etkili rol oynamaktadır. İnsan var olduğu andan bugüne etrafında olanları merak etmektedir. Merak duygusunu gidermek ve karşılaşılabilecek sorunlara çözüm sunmak adına araştırma yapmaktadır. Proje geliştirmek, dünyayı algılama ve orada olan

biteni daha iyi anlamlandırma yeteneğimizin gelişmesine yardımcı olur (Küfrevioğlu, Baydaş ve Göktaş, 2011). Proje hazırlama bireylere bilgi, beceri, davranış ve tutum kazandırır. Bireylerin üst düzey zihinsel süreç ve becerilerini kullanmalarına ve yeni beceriler edinmelerine olanak sağlar. Proje hazırlama süreci bireylerin, araştırma yapma, veri toplama, problem çözme, yaratıcı düşünme, sorumluluk alma, doğaya ve çevreye daha duyarlı birey olma, iletişim kurma, takım çalışması yapma, karar verme ve özgüven gibi becerileri kazanmalarına yardımcı olur (Akıllı, 2017). Projeler ürün geliştirme amacıyla yapılır. Proje hazırlama süreci sonuçta yeni, özgün ve somut bilgiler elde etmeyi amaçlar. Bilimsel bir süreç olan proje hazırlama; çeşitli yöntemleri kullanarak bilgi toplanmayı, elde edilen verileri düzenlemeyi, veriler arasında neden-sonuç ilişkisinin olup olmadığını araştırmayı kapsar. Planlı ve programlı bir süreç olan proje sayesinde bireyler; bu süreçte planlı olma, sorumluluk edinme ve sistemli çalışma alışkanlıkları kazanmış olurlar. Diğer taraftan proje hazırlama süreçlerinde belirli plan dahilinde ve sistemli şekilde çalışılmış ise başarı elde edilebilir. Proje hazırlama, etkili ve kalıcı öğrenmenin gerçekleşmesinde önemli seçeneklerden biridir. Çağdaş öğrenme yaklaşım ve tekniklerine göre eğer öğrenme sürecinde öğrenen işin çoğunu yaparsa öğrenme daha sağlam gerçekleşir. Bu süreç, bireyin edindiği bilgileri problem çözme durumlarında kullanmasına imkân tanınması açısından da oldukça değerlidir. Diğer yandan birey bilgiyi elde ederken bizzat öğrenme sürecinin içinde yer alırsa, öğrenme daha keyifli hale gelir bu sebeple eğitim projeleri gerçekleştirmeye değer görülmektedir (Yaşar, 2015).

2.1.4.3. Eğitim Projelerinin Özellikleri

Eğitim projelerini diğer projelerden ayıran, kendine has bazı özellikleri bulunmaktadır. Bu tür projelerde okul yöneticileri, öğretmenler ve öğrenciler iş birliği içerisinde çalışmaktadır. Eğitim projeleri okullarda tam zamanlı çalışan öğretmenlerden oluşan proje yürütücüleri ya da danışman öğretmenlerin rehberliği altında öğrenciler tarafından gerçekleştirilebileceği gibi; Milli Eğitim Müdürlükleri bünyesinde bulunan, projelerin yönetiminden ve yürütülmesinden sorumlu AR-GE Proje Biriminde görev yapan uzmanlar/yetkililer tarafından okullara ve öğrencilere yönelik de yürütülebilir (O. Dönük AR-GE Proje Birimi uzmanı, kişisel iletişim, 12.03.2020).

Eğitsel Projelerin şekli ne olursa olsun, aşağıda açıklanan standartlara uygun özelliklere sahip olmalıdır (Buck Institute for Education (BIE), 2015; akt. Çetintaş, 2019):

- Eğitsel projeler, öğrencilere standartlardan elde edilen eleştirel düşünme, problem çözme, iş birliği ve özgüven gibi temel bilgi ve başarı becerilerini, öğretmeye odaklanmalıdır.
- Projeler, öğrencilerin seviyesine uygun çözülmesi gereken anlamlı bir soruna veya cevaplanması gereken bir açık uçlu, ilgi çekici soruya dayanmalıdır.
- Sürdürülebilir araştırma niteliğinde öyle aktif ve derinlemesine bir süreç olmalıdır ki, öğrencilerin soru ürettiği, kaynaklardan faydalandığı, daha çok soru kendine soru sorduğu ve kendi cevaplarını geliştirdiği bir zaman dilimini içermelidir.
- Proje gerçek dünya süreçlerini, araçlarını ve standartlarını kullanmalı, gerçek bir etki yaratıp öğrencilerin kendi ilgileri ve kimlikleriyle bağlantılı olacak şekilde orijinal olmalıdır.
- Proje öğrencilerin oluşturdukları ürünleri, nasıl çalıştıkları ve zamanlarını nasıl kullandıkları hakkında bazı tercihler yapmalarına izin verir olmalıdır.
- Öğrencilere neyi ve nasıl öğrendiklerini, projenin yapımı ve uygulamasında nasıl düşündüklerini ve yaptıklarını göstermelidir.
- Öğrencilerin fikir ve ürünlerini gözden geçirmek veya daha fazla araştırma yapmalarına olanak tanıyacak şekilde çalışmalarını hakkında dönüt alma ve verme süreçlerini içermelidir.
- Okul dışında da insanlara sunulabilen, yapılabilir ve öğrendiklerini göstermelerini sağlayacak bir kamu ürünü olmalıdır.

2.1.4.4. Eğitim Projelerinin Hazırlanması ve Yürütülmesi Süreci

Proje; önceden planlanmış, belirli bir zaman dilimi içinde değişim gerçekleştirmeyi amaçlayan, birbiriyle ilişkili amaç ve hedefleri olan, uygulanmasıyla çeşitli ürünlerin ortaya çıkarıldığı bir çalışmadır (MEB, 2015).

Proje çalışmaları öğrencilerin daha önce ortaya çıkmamış araştırmacı yönlerini gün yüzüne çıkarır, onları araştırma yapmaları konusunda cesaretlendirir. Bilimsel araştırma becerisi kazandırır, olaylar arası neden sonuç ilişkisi kurmalarına sebep olur. Bir konuda derinlemesine bilgi edinmelerine olanak sağlayarak, estetik duyarlılıklarını geliştirir, grup arkadaşlarıyla birlikte çalışma yapmayı, tartışmayı, paylaşımı öğrenir ve problem çözme becerilerini artırır (Çalışır, 2015).

Hazırlanan bir projede bulunması ve bulunmaması gereken özelliklerin öğrenci ve öğretmenler tarafından bilinmesi gerekir. Böylece bu durum, sürecin bu doğrultuda planlanması, proje çalışma sürecinde karşılaşılabilecek olan zorlukların üstesinden gelmede kolaylık sağlar ve projenin hedefine ulaşması bakımından gereklidir (Baki ve Bütünler, 2009).

Geleneksel yollarla yapılan öğretimin öğrencileri öğrenmekten çok ezberlemeye yönlendirdiği ve bu durumun da onların derslere karşı olumsuz, zorlayıcı ve sıkıcı tutum geliştirmelerine neden olduğu bilinmektedir. Bu durumun önüne geçmek için çeşitli önlemler alınabilir. Bunlardan biri anlamlı öğrenmenin gerçekleşmesi ve olumlu tutumun geliştirilebilmesi için öğrencilerin araştırma yapmaya ve proje geliştirmeye yönlendirilmesidir (Çalışır, 2015). Bununla birlikte öğrencilerin bir yürütücü ya da danışman tarafından yönlendirilmeden sadece sahip oldukları bilgi ve bilimsel beceriler ile eğitim projesi faaliyetlerinde başarılı olmaları çok güçtür. Bu aşamada öğretmenlerin öğrencilerine bilimsel basamaklara uyumlu araştırma projesi hazırlama ve yürütme konusunda yardımcı olmaları gerekmektedir. Bu doğrultuda öğretmenlerin proje hazırlama ve yürütme konusunda yeterli bilgi, donanım ve tutuma sahip olmaları istenmektedir. Bu bağlamda öğretmenlerin ve yöneticilerin AB projeleri, bilimsel etkinlik, proje ve yarışmalar hakkındaki tutumları ve düşünceleri son derece önemlidir (Eslek, 2015).

Bu süreçte öğretmenlerin, öğrencilerin öğrendiklerini uygulayabilmeleri adına ürettikleri projeleri gerçekleştirebilmeleri için onlara rehberlik etmeleri gerekmektedir (Sözer, 2017).

Öğretmenin proje hazırlama ve yürütme sürecinde öğrencisine yardımcı olabilmesi, doğru ve tam olarak rehberlik edebilmesi için öncelikle proje hazırlama ve yürütme konusunda yeterli bilgi, beceri ve donanıma sahip olması gerekmektedir (Timur ve İmer-Çetin, 2017).

MEB'e göre öğretmenin; alan bilgisine, mesleki bilgiye, mesleki bilgilerin yanında entelektüel bir yapıya sahip olması, gelişen ve değişen dünyaya uyum sağlayabilmesi adına ona yardımcı olacaktır (MEB, 2017).

Öğretmenlerin; çevrelerinde gerçekleşen insanlığı ve tüm dünyayı ilgilendiren sorunlara karşı duyarlı, bu sorunlarla karşı karşıya gelmekten çekinmeyen ve bunlara çözüm arayan eğitimciler olmaları beklenmektedir (Çelikten, Şanal ve Yeni, 2005).

Bir projenin fikir aşamasından projenin sonuçlandırılmasına kadar verimliliği ve etkinliği en iyi şekilde kullanmayı öngören zaman dilimi proje hazırlama ve yürütme

sürecidir. Bir projenin yaşam seyri; projenin hazırlanma aşaması, finansman aşaması ve projenin uygulanması ve değerlendirilmesi aşamalarından geçecek şekilde tamamlanır (Yamiç, 2019).

Proje hazırlamanın ilk aşaması olan hazırlık safhasında projenin fikir olarak belirlenmesi, proje konusunun analizi ve ön değerlendirme çalışmaları yapılır. Proje fikrini belirleme, projeye ilişkin fikirlerin ortaya konduğu ve tasarlandığı ilk hareket noktasıdır. Problemin ortaya bir değişim ihtiyacıyla çıktığı ve bunun bir fikir olarak doğduğu aşamadır (Tekindağ, 2005). Bu konuyu belirlerken öğretmen karar verici değil yol gösterici olmalıdır (Kavak, 2015). Proje konusunun özel olmasının gerekçesi, öğrenciye konu ile ilgili bilgileri kütüphane veya kitaplardan doğrudan bulmasına imkân vermemesindendir (Katz, 1993; akt. Baki ve Bütünler, 2009).

Katz (1994), proje konularının seçiminde dikkat edilmesi gereken noktaları; aşağıdaki şekilde belirtmiştir (Akt: Baki ve Bütünler, 2009):

- Konu günlük hayatla, yakın çevre ile alakalı olmalıdır.
- Problem çözme, kendi başına karar verebilme, eleştirel bakış açısı gösterme, kâğıt üzerinde kendine özgü çizimler yapıp yazılar yazma ve iş birliği içinde çalışabilme adına fırsatlar yaratmalıdır.
- Soyut kavramlardan çok var olan bir problem üzerinde çalışmaya yöneltmelidir.
- Disiplinler arası çalışmalara açık olmalıdır.
- Velilerin de bu sürece dahil olmasını sağlayacak nitelikte olmalıdır.

Proje konusunun analizi, projenin teknik ve uygulama açısından ayrıntılarıyla tasarlandığı ve çeşitli kriterlere göre proje kapsamının belirlenerek planlamasının yapıldığı faaliyet planı ile bütçesinin hazırlandığı aşamadır (Tekindağ, 2005). Bu aşamada proje tanımlanarak amaçları, neyin, ne zaman, nasıl ve kim tarafından yapılacağı ana hatları ile belirlenir (Kazan, 2010). Projeyi oluşturan faaliyetlerin ve bunlar arasındaki ilişkilerin belirlenmesi, proje faaliyetlerine ilişkin sürenin tahmin edilmesi, kaynak ve maliyetlerin tespiti bu aşamada gerçekleştirilir. Bu aşama çok önemlidir; çünkü projede yer alacak her bir faaliyetin süresinin hesaplanması, bu faaliyetin gerçekleştirilmesi için gerekli kaynakların belirlenmesi, faaliyetler arasında uygulama sırasının belirlenmesi bu faaliyetlerin gerçekleştirilmesinden sorumlu kişilerin tespiti ile faaliyetlerin tamamlanacağı tarihlerin belirlenmesi gerekmektedir. Böylelikle proje

planının bir modeli ortaya çıkarılarak uygulamaya hazır hâle getirilir (Kazan, 2010). Ön değerlendirme çalışmalarıyla, tasarlanan proje tüm faktörlerle beraber gözden geçirilir ve gerek duyulursa projeye ek faaliyetler ve sonuçlar ilave edilerek projenin hazırlık aşaması tamamlanır. Bu aşamadan sonra proje önerisi, projeye destek veren kurum veya kuruluşun istediği formatta yazılarak proje, yazılı bir öneri haline getirilir (Tekindağ, 2005). Proje önerisinin yazılması projeyi hazırlayanlar tarafından en sorunlu safha olarak görülmektedir. Projenin yazılı bir metin haline getirilmesi, hibe sağlayan kurum ve kuruluşların proje için belirlenen kriterlere göre projeleri değerlendirmelerini sağlar (Tekindağ, 2005).

Projelerin yazım aşamasında genellikle yapılan hatalar şu yöndedir:

- Proje başvuru formunda istenmeyen gereksiz bilgiler vermek,
- Projenin amacını iyi bir şekilde açıklayamamak,
- Projeye uygun olmayan faaliyetleri projeye eklemek,
- Bütçeye uygun olmayan masrafları dahil etmek,
- Proje hedefleri için yetersiz ifadeler kullanmak,
- İstenilen ek belgeleri sunmamak,
- Proje hedeflerinin ve içeriğinin proje teklif çağırısının önceliklerine uygun olmaması (Tekindağ, 2005).

Proje öneri metninde bulunan hata ve eksiklerin çoğu projeyi destekleyen kurum ve kuruluşların, proje kılavuzu ya da çağrı rehberlerini detaylı incelememelerinden kaynaklıdır. Bu rehber ve kılavuzlar mutlaka en ince ayrıntılarına kadar incelenmeli, proje planlaması yapılırken proje kabul koşullarının tümünün yerine getirilmesini sağlanacak şekilde yazılmalıdır.

Finansman aşamasında proje, ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından hazırlanan proje değerlendirme kriterlere göre değerlendirilir. Değerlendirme kriterlerini karşılayan, onay verilen projelere destekleyen kurum ve kuruluşlar tarafından hibe desteği verilir (Tekindağ, 2005).

Projenin Uygulanması ve Değerlendirilmesi, projede ön görülen faaliyetlerin, hazırlanan faaliyet planına göre hayata geçirildiği ve uygulamaların takip edildiği aşamadır. Finansal, fiziksel ve insan kaynaklarının harekete geçirilerek sözleşmelerin yapıldığı, paydaşlar arası iş birliğinin ve koordinasyonun sağlandığı, proje planının gözden geçirilip, yenilendiği gerekli izlemelerin ve gözden geçirmelerin yapıldığı aşamadır (Kazan, 2010). Değerlendirme temel olarak projenin başarısının ölçüldüğü bir

aşamadır. Devam eden ya da tamamlanmış bir projenin çeşitli kriterler kullanılarak tarafsız ve genellikle bağımsız uzmanlarca değerlendirildiği aşamadır (Tekindağ, 2005). Değerlendirme, sürdürülebilirlik kavramı üzerinden yapılır. Sürdürülebilirlik, projeyi destekleyen kurum ve kuruluşlara ait dış yardımlar sona erdikten sonra projenin yarar üretmeye devam etmesi, etkisinin sürmesidir. Değerlendirme, paydaşların katılımı ile bağımsız uzmanlar tarafından yapılmalıdır (Salman, 2006). Faaliyetlerden itibaren planlanan hedef seviyesine kadar proje hedeflerine ulaşıp ulaşılmadığının kontrol edildiği aşamadır.

2.1.4.5. Eğitim Projelerinin Okul Gelişimi İçerisindeki Yeri ve Önemi

Günümüz bilgi çağı dünyasında, eğitimin temel hedefi öğrencilere mevcut bilgileri aktarmaktan çok bilgiye ulaşma becerilerini kazandırmak olmalıdır (Timur ve İmer-Çetin, 2017). Bu bağlamda artık sonuç değil; süreç ağırlıklı öğretim sistemlerine gerek duyulmaktadır. Bu beceriler ezberden çok kavrayarak öğrenmeyi, problem çözebilmeyi, bilimsel yöntemleri kullanarak üst düzey düşünebilmeyi gerektirir. Bu becerileri öğrencilere kazandırabilmek adına, okullarda eğitsel içerikli projeler hazırlanmaktadır (Akıllı, 2017). Okul gelişim modelinde her okul, öğrencilerinin öğrenmesi için olumlu bir öğrenme ortamı oluşturmaktadır (Bicen, 2010; akt. Koç Akran, 2020). Öğrenci velisinin yanı sıra diğer paydaşlarla birlikte okulda, eğitimin akademik, sosyal, sportif ve sanatsal faaliyetlerinin etkili bir şekilde uygulanması yönünde kararlar alınmakta ve buna yönelik planlı faaliyetler yürütülmektedir. Eğitim projeleri de bu faaliyetlerin arasında yer almaktadır. Son yıllarda okullarda düzenlenen ve öğrencilerin kendilerine ait projelerinin sergilendiği bilim fuarı ve bilim şenlikleri; yine öğrencilerin katıldıkları bilimsel proje yarışmaları, yerel, ulusal ve uluslararası düzeyde proje faaliyetleri, okulun eğitim sistemindeki girdisi ve çıktısı hakkında okul yönetimine, öğretmene ve veliye dönütler vermektedir. Böylelikle okulun gelişimi hakkında kanıtlanabilir, somut, ölçülebilir, hedef odaklı, geliştirilebilir bütüncül bir yaklaşım ortaya çıkabilmektedir (MEB, 2019a). Eğitim ortamlarında gerçekleştirilen bilimsel araştırma faaliyetlerini artıran eğitim projeleri takım içerisinde çalışma ve iş birliğine dayalı öğrenme süreçlerini zenginleştirir. Öğrenme süreçlerinde yeni yöntem ve yaklaşımların kullanılmasına olanak sağlar. Projelerde farklı disiplinler işe koşularak anlamlı bir bütünlük oluşturma ve farklı becerilere yönelik çalışma amacı güdüldüğünden eğitim ortamlarında farklı zekâ türlerine (görsel, duyuşsal, kinestetik, sözel vb.) hitap

edilmesini sağlar (Gardner, 1991; akt. Turan, 2014). Proje çalışmaları; yaratıcılık, eleştirel düşünme, girişimcilik gibi becerileri eğitim ortamlarında kazandırmaya yardımcı olur (Çeliker vd., 2014; akt. Kaya, 2020).

2.1.4.6. Eğitim Projelerinin Okul Gelişimine Katkıları

Ülkelerin eğitim sistemlerine bakıldığında; bağımsız bilgiler arasındaki ilişkileri görebilen, bilgiyi örgütleyip yeni bilgiler üretebilen ve ürettiği bilgilerden özgün bir ürün oluşturabilen bireyler yetiştirmenin hedeflendiği görülmektedir. Günümüz bilgi çağı dünyasında, eğitimin temel amacı öğrencilere mevcut bilgileri aktarmaktan çok bilgiye ulaşma becerilerini kazandırmak olmalıdır. Bu bağlamda artık sonuç değil, süreç ağırlıklı eğitim-öğretim sistemlerine gerek duyulmaktadır. Bu beceriler ezberden çok kavrayarak öğrenmeyi, problem çözebilmeyi, bilimsel yöntemleri kullanarak üst düzey düşünebilmeyi gerektirir. Bu becerileri öğrencilere kazandırabilmek adına, okullarda eğitsel içerikli projeler hazırlanmaktadır (Aytaç, 2000). Proje, tasarı ya da tasarı geliştirme anlamına gelen bir kavramdır. Katz ve Chard'a (1989) göre proje, özgün bir konuda yenilikçi fikirler üretecek şekilde çalışmaktır (Akt. Saçlı, 2004).

Okullarda hazırlanan projeler, öğrencilerin öğrenim süreçlerinde aktif olarak yer almasıyla kendi öğrenmelerinin sorumluluğunu taşımalarına destek olurken; onları yaratıcı, yenilikçi ve girişimci olmaya teşvik eden bir süreçtir. Proje çalışmasının amacı; iş birliği içerisinde çalışan, olaylara eleştirel yaklaşabilen ve özgün çözüm yolları üretebilen, yaratıcı düşünme etkinlikleri sonunda ortaya somut bir ürün koyabilen, araştıran, sorgulayan, elde ettiği bilgileri doğru ve sistemli bir şekilde kullanabilen bireyler yetiştirmektir (Çiftçi ve Sünbül, 2005). Proje hazırlama ve yürütme sürecinde öğrenciler birbirleriyle, çevreleriyle ve materyallerle etkileşim halinde olduklarından dolayı daha etkili öğrenmeler gerçekleşmektedir. Proje çalışmaları, süreç ağırlıklı bir öğretim yapısını ve etkileşimli eğitim ortamlarının oluşmasını desteklemektedir. Proje hazırlama ve uygulama süreçleri öğretmen merkezli sınıf uygulamaları yerine öğrenci merkezli, disiplinler arası yaklaşımı içinde barındıran, öğrencilerin ilgi ve isteklerini arttıran, öğrenmeyi kalıcı hale getiren, karar vermeyi, öz değerlendirmeyi sağlayan ortamların oluşturulmasında etkili olmaktadır (Çıbık, 2008; Solomon, 2003; Yavuz, 2006).

Eğitsel projelerin hazırlandığı bir eğitim ortamı, öğrencilerin kendi öğrenmelerini denetleyip yönlendirdikleri, yaratıcılıklarını geliştirebildikleri, iş birliği içerisinde

çalışma alışkanlığının kazandırıldığı, yaşamın sınıfa taşındığı, ailenin aktif olarak öğrenme sürecine katıldığı, teknolojiden yararlanıldığı bir eğitim ortamıdır. Kubínová (1998)'e göre proje çalışması yaparken öğrenciler, sorunları hangi yöntemlerle çözeceğine bağımsız bir şekilde karar vermektedir. Aynı zamanda düşünme, problem çözme, yaratıcılık, bilgiye erişim, yeniden yapılandırma, sorgulama, iş birliği gibi etkinlikleri de gerçekleştirmektedir (Akt. Saraçoğlu ve diğerleri, 2006). Hamurcu (2000)'ya göre proje çalışması öğrencilere yaşamsal beceriler (organizasyon, bütçe hazırlama, planlı hareket etme), teknoloji kullanma becerisi (web 2.0 araçları, akıllı tahta, bilgisayar, vb.), bilişsel beceriler (yaratıcılık, eleştirel düşünme, problem çözme), öz denetim becerileri (hedef belirleme, zaman yönetimi), tutumlar (öğrenmeye ilgi, gelecek için eğitime merak), eğilimler (öz denetim, başarı hissi), inançlar (öz yeterlik inancı) kazandırır. Proje hazırlama ve uygulamanın öğrenim süreçleri içerisinde kullanılması ile ilgili yapılan çalışmalardan alınan sonuçlara bakıldığında öğrencilerde iletişim kurma, planlı çalışma, problemlere çözüm yolları üretme, karar verme gibi çeşitli becerilere sahip oldukları ve kazandıkları bu becerileri hayat boyu devam ettirmeye çalışmanın yanında, öğrenmeye yönelik isteklerinin ve kendilerine olan güvenin arttığı gözlenmiştir (Akıllı, 2017).

Okul geliştirme sürecinde, öğretimde, ezberden ve klasik yöntem ve tekniklerden uzaklaşarak öğrencilerin bu sürece aktif olarak katılabilmesine, analitik ve eleştirel düşünebilmesine, takım içerisinde çalışabilmesine, sentez yapabilme becerilerinin kazandırılmasına önem verilmektedir. Öğrencilere bu özellikleri kazandırabilmek amacıyla proje çalışmalarına yer verilmektedir. Öğrenciler proje hazırlama sürecinde hem kendi öğrenmelerinin sorumluluğunu taşımakta hem de ortaya bir ürün çıkararak özgüven sahibi olmaktadır. Eğitim sürecinin ve kurumlarının geliştirilmesi amacı ile okullarda görevli eğitim çalışanları proje geliştirmeye teşvik edilmektedir. Ayrıca eğitim hizmetlerinin çağımızın gerektirdiği şekilde uygulanması; öğrencileri olduğu kadar öğretmenleri de yenilikçi düşünmeye, girişimci olmaya, bilgiyi eleştirel ve sorgulayıcı yöntemlerle elde etmeye teşvik etmektedir. Bu nedenle eğitimciler de eğitim ortamlarının iyileştirilmesi, mesleki ve teknik becerilerin artırılması, yeni uygulamaların ortaya çıkması ve iyi uygulamaların paylaşılması için çeşitli eğitim projeleri hazırlamaktadırlar.

2.1.5. Eğitim Projelerine Destek Veren Kurum ve Kuruluşlar

Araştırmanın bu kısmında eğitim projelerinin hazırlanmasına ve uygulanmasına destek veren kurum ve kuruluşların bazılarına yer verilecektir.

2.1.5.1. TÜBİTAK

TÜBİTAK, 24 Temmuz 1963 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 278 sayılı Kanun ile kurulmuştur. Türkiye’de müspet bilimlerde araştırma ve geliştirme faaliyetlerini ülke kalkınmasındaki önceliklere göre ilerletmek, özendirmek, düzenlemek ve koordine etmek; mevcut bilimsel ve teknik bilgilere erişim sağlamak amacıyla kurulan ve Başbakan’a bağlı olan kurum, idari ve mali özerkliğe sahiptir (TÜBİTAK, 2021a).

TÜBİTAK, üniversite, kamu ve özel sektör kurum ve kuruluşlarının yürüttüğü AR-GE çalışmalarına destek vermekte aynı zamanda da kendi bünyesindeki enstitü, araştırma merkezi ve ilgili birimleri ile bizzat bu çalışmaları yapmaktadır. (Çetin, 2009).

TÜBİTAK, öğrencilerde bilim merakı uyandırmak, bilimin bütün alanlarına ilgilerini çekmek, bilimsel çalışmalara katılımı arttırıp; öğrencileri fen, teknoloji, uzay, bilim, mühendislik ve matematik alanlarıyla ilgilenen mesleklere yönlendirmek amaçlı destekleme programları yapmaktadır (Çolakoğlu, 2018).

Kuruluş amaçlarını gerçekleştirmek üzere kuruma aşağıdaki görevler verilmiştir (TÜBİTAK, 2002).

- 1) Bilim adamları, araştırmacıların yetiştirilmeleri ve geliştirilmeleri için imkan sağlamak; bu amaçla ödüller vermek, öğrenim hayatı ve sonrasında başarısıyla ön plana çıkan gençleri takip ederek onların yetiştirme ve gelişmelerine yardım etmek ve bu amaçla burslar vermek, yarışmalar düzenlemek ve yayınlar yapmak;
- 2) Görev alanına giren konularda ulusal ve uluslararası kongre, seminer, kollokyum gibi bilimsel toplantılar düzenlemek ve bu çalışmalara katılmak;
- 3) Türkiye’nin uluslararası alanda diğer ülkelerle olan bilimsel ve teknolojik yarışma gücünü arttırmak amaçlı çalışmalar yapmak; bilimsel araştırmaların teknolojik yeniliklere hızlı bir şekilde dönüşebilmesi için stratejiler geliştirmek,

- 4) Müspet bilimler alanında, temel ve uygulamalı araştırma yapmak, yaptırmak, yapmayı özendirmek ve bu amaçla merkez ve enstitüler kurmak,
- 5) Kamu kurum ve kuruluşları ile özel idare, belediye ve gerçek ve tüzel kişilerin bilimsel ve teknik araştırma alanındaki görüş ve isteklerini inceleyip onlara imkanları dahilinde yardımcı olmak,
- 6) Bilim, teknoloji ve yenilik araştırmalarına maddi destek vermek,
- 7) Yerli ve yabancı araştırma kurumları ve araştırmacılarla her türlü bilimsel ve teknik iş birliği yapmak ve bu kurumlara gerektiğinde üye olmak; uluslararası bilimsel ve teknik anlaşmalara Türkiye adına katılım göstermek (TÜBİTAK, 2002).

TÜBİTAK yukarıda belirtilen kuruluş amaçları gereği ülkemizde ortaokul ve lise öğrencilerine yönelik proje yarışmaları, bilim fuarları, bilim şenlikleri yapmakta bu yönde bilime katkı sağlayıp; bu faaliyet, çalışma ve projeleri gerçekleştirecek eğitim kurumlarına hibe desteği vermektedir.

2.1.5.2. Ulusal Ajans

AB eğitim ve gençlik programlarını Türkiye’de duyurmak; bu programlara katılım faaliyetlerini yürütmek, koordine etmek, izlemek ve Avrupa Komisyonuna rapor halinde sunmak amacıyla kurulmuştur. Ulusal Ajans bu programlar hakkında Avrupa Komisyonu ile gerekli görüşmeleri yapar ve uygulama sözleşmelerini imzalar. Kendine ait tüzel kişiliği olan, idarî ve malî özerkliğe sahip bir kuruluştur. Dışişleri Bakanlığına bağlı AB Başkanlığı ile ilgili olmak üzere Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı kurulmuştur. Merkezin kısa adı Türkiye Ulusal Ajansı’dır (Ulusal Ajans, 2021).

Ulusal Ajansın görevleri; Avrupa Birliğinin eğitim ve gençlik programlarını ülke içinde ilan etmek, bu programlara katılım çalışmalarını düzenlemek, yürütmek ve takip etmek, bunları komisyona rapor etmek, programların faaliyetleri ile ilgili komisyon ile gerekli görüşmeleri yapmak ve uygulama sözleşmelerini imzalamaktır (UA, 2021).

Türkiye AB adaylığının başladığı 1999’da gerçekleştirilen Helsinki Zirvesinden sonra birliğin projelerinden ve hibelerinden faydalanmaya başlamıştır. TBMM tarafından uygun bulunarak 2002 yılında yürürlüğe giren Çerçeve Anlaşması ile Türkiye’nin AB programlarından yararlanması sağlanmıştır (UA, 2017). UA 2004 yılından itibaren AB Eğitim ve Gençlik Programlarına tam üye statüsü kazandıktan sonra 2006 yılına kadar

devam eden Socrates, Leonardo da Vinci ve Gençlik AB projelerini gerçekleştirmeye başlamıştır. Bu programların sona ermesiyle 2007-2013 yılları arasında Hayat boyu Öğrenme ve Gençlik Programları (Comenius, Erasmus, Leonardo da Vinci, Grundtvig ve bunlara ek olarak Ortak Konulu Program (Transversal) ve Jean Monnet programı) da Türkiye UA tarafından takip edilmiştir. Son olarak, 2014-2020 yılları arasında Erasmus+ Programı UA tarafından yürütülmektedir (UA, 2017; Bardakçı, 2017).

2.1.5.3. Kalkınma Ajansları (KA)

Kalkınma Ajansları, kamu kuruluşları, sivil toplum kuruluşları ve özel sektör arasındaki iş birliğinin geliştirilerek yerel kaynaklardan daha etkin bir şekilde yararlanmayı sağlamak amacıyla bölgedeki kamu ve sivil toplum örgütlerine mali ve teknik destek vermektedir. Teknik destek hizmetleri kapsamında; eğitim ihtiyaçlarını karşılama, program ve proje hazırlanmasına katkı ve danışmanlık sağlama gibi alanlar yer almaktadır (Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü, 2020).

KA'lar bölgeler arası eşitsizliklerin asgari düzeye indirilmesi ve bölgesel kalkınmanın sağlanması için Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile beraber çalışmalar yürüten özerk kamu kuruluşlarıdır. KA'lar doğrudan yatırım yapan uygulayıcı kuruluşlar değildir. KA'nın asıl görevi kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları arasında iş birliğini sağlayarak yerel potansiyelin açığa çıkmasına yardımcı olmaktır. Türkiye genelinde her biri Düzey 2 Bölgelerinde kurulan 26 adet KA mevcuttur (Güney Marmara Kalkınma Ajansı, 2021).

Türkiye'de bulunan 26 KA sorumlu oldukları bölgenin öncelikli ihtiyaçlarına göre kalkınmayı teşvik edici destek programları yürütmektedir (Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü, 2020).

Araştırmanın yapıldığı Malatya ili Fırat Kalkınma Ajansı'na bağlıdır. Fırat Kalkınma Ajansı "Geleceğim Mesleğim Projesi", Yeniden Tasarlanmış Eğitim Ortamları (Tersyüz Eğitim Modeli), Beceri Temelli Öğrenme Kültürünün Geliştirilmesi Projesi gibi projelere hibe sağlamakta, gerekli yardımı yapmaktadır (Malatya MEM AR-GE Bülteni, 2019; Malatya MEM AR-GE Bülteni, 2020).

2.1.5.4. Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı (SOGEP)

Eski adı Sosyal Destek Programı (SODES) olan, 2019 yılından itibaren Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı (SOGEP) adını alan ve Kalkınma Ajansları tarafından yürütülen SOGEP, dezavantajlı bölgelerimizin beşerî sermayesini güçlendirmek ve toplumsal bir arada olma sürecine yardımcı olmak amacıyla bu bölgelerdeki göç, yoksulluk ve işsizlik gibi sorunların ve değişen sosyal yapının ortaya çıkardığı ihtiyaçlara kısa zamanda cevap verme hedefiyle kurulan bir sosyal kalkınma programıdır. SODES projeleri dezavantajlı çocuklar, gençler, kadınlar, yoksullar ve engelliler için, onların sosyal hayata katılmalarına önemli fırsatlar vermesinin yanında o ilin bir marka değeri olarak ortaya çıkmasına da katkı sağlamayı hedeflemektedir (Kızar, Yıldırım Araz, Kargün ve Savucu, 2017).

Bu programın hedefi, uygulandığı illerde, yerel otoriteleri harekete geçirerek yoksulluk, göç ve kentleşmeden kaynaklanan sosyal problemleri azaltmak, ortadan kaldırmak, değişen sosyal yapının ortaya çıkardığı ihtiyaçlara cevap vermek, toplumun dezavantajlı kesimlerinin ekonomik ve sosyal hayata daha güvenle katılmalarını sağlamak, istihdamı artırmak, sosyal içermeyi, girişimciliği ve yenilikçiliği desteklemek ve sosyal sorumluluk uygulamalarını çoğaltmaktır (SOGEP, 2021).

2.1.5.5. Bakanlıklar

MEB, sorunların farkına varan, merak edip araştırma yapmayı seven, karşılaştığı problemlere karşı çözümler üretebilme becerisine, yaratıcı, bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, hayal gücü gelişmiş, düşüncelerini kurgulayan ve hayata geçiren, değişim ve gelişime açık, sorumluluklarının farkında bireylerin yetiştirilmesi amacıyla eğitim ortamlarında hazırlanan ve yürütülen eğitim projelerine destek vermektedir (Akıllı, 2017).

İçişleri Bakanlığı, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı gibi bakanlıklar MEB ile yaptıkları iş birliği protokolleri ile eğitim projelerinin hayata geçirilip, yürütülmesi için gereken her türlü desteği vermektedirler.

Millî Eğitim Bakanlığı 2023 Vizyon Belgesi'nde yer alan ilkökul müfredatları çocukların ilgi ve yeteneklerine uygun olarak yapılandırılması, tüm temel eğitim kurumlarında çocukların düşünsel, duygusal ve fiziksel ihtiyaçlarının desteklenmesi amacıyla "Beceri Temelli Okullar" projesi yapılmıştır. Proje kapsamında Malatya ilinde

dört ilkokula “Tasarım-Beceri Atölyeleri” yapılacak ve ulusal standartlar oluşturulmaya çalışılacaktır. Bu proje ile öğrencilerin ilgi ve yetenekleri belirlenecek; sportif, sanatsal ve sosyal etkinlik ve uygulamalar ile güçlü yanları belirlenip; tasarım ve beceri atölyeleri ile öğrencilerin sorumluluk ve el becerilerini geliştirilecektir (Malatya MEM AR-GE Bülteni, 2019).

2.1.6. Okullarda Yürütülen Proje Programları

Okullarda yürütülen, TÜBİTAK tarafından desteklenen; proje yarışmaları, bilim fuarı ve sergileri; Ulusal Ajans tarafından destek gören Erasmus + projesi ve eTwinning proje portalı; Kalkınma Ajansları, SOGEP, bakanlıklar gibi kurum ve kuruluşlar tarafından desteklenen yerel projeler ve okulların kendi yaptığı projeler proje programları olarak aşağıda belirtilmiştir:

2.1.6.1. TÜBİTAK Lise Öğrencileri Araştırma Projeleri Yarışması (2204-A)

TÜBİTAK Bilim İnsanı Destekleme Daire Başkanlığınca lise öğrencilerini temel, sosyal ve uygulamalı bilim alanlarında çalışmalar yapmaya özendirmek, bu çalışmaları yönlendirmek ve hali hazırdaki bilimsel çalışmalarının ilerlemesine katkı sağlamak amacıyla yapılan yarışma, Biyoloji, Coğrafya, Değerler Eğitimi, Fizik, Kimya, Matematik, Psikoloji, Sosyoloji, Tarih, Teknolojik Tasarım, Türk Dili ve Edebiyatı, Yazılım olmak üzere 12 ana alanda düzenlenmektedir. Bu ana alanlarda yarışmaya katılacak projelerin, proje rehberinde belirtilen 43 tematik alandan birini kapsayacak şekilde hazırlanmış olması gerekir. Yarışmaya her öğrenci yalnızca bir proje ile başvurabilir. Bir proje en çok üç öğrenci tarafından yapılabilir. Bir projede sadece bir danışman görev alabilir. Projelerde danışman olması zorunlu değildir. Yarışmalar, Adana, Ankara, Bursa, Erzurum, İstanbul-Asya, İstanbul Avrupa, İzmir, Kayseri, Konya, Malatya, Samsun ve Van olmak üzere 12 Bölge Koordinatörlüğü tarafından yürütülür. Öğrenciler tarafından hazırlanan projeler, ilk olarak bu 12 bölgede alanlarında uzman jüriler tarafından bilimsel kriterlere göre değerlendirilir. Ön değerlendirme sonucunda başarılı bulunan projeler, bulunduğu bölgeye göre yapılacak 2 günlük sergiye katılmaya hak kazanır. Bölgelerde yapılacak yarışmalarda başarılı bulunan projelere Bölge Birincilik, İkincilik ve Üçüncülük ödülleri verilir. Bölge Birincileri yarışmanın final sergisine davet edilir. Final Yarışmasında başarılı bulunan projelere Birincilik, İkincilik,

Üçüncülük ve Teşvik ödülü verilebilir. Bölge ve final yarışmalarında ödül alan öğrencilere para ödülü ve başarı belgesi, danışman öğretmenine para ödülü takdim edilir. Final yarışması değerlendirmesi sonucuna göre jüri tarafından uygun bulunan öğrencilere “Yılın Genç Araştırmacısı Ödülü” verilebilir. Final Yarışmasında dereceye giren öğrenciler, üniversite sınavına girecekleri ilk yıl, bir defaya özel olmak üzere derece aldıkları alanla ilgili bir bölümü tercih etmeleri halinde aldıkları derece ile orantılı ek katsayı uygulamasından yararlanırlar (TÜBİTAK, 2021b).

2.1.6.2. TÜBİTAK Ortaokul Öğrencileri Araştırma Projeleri Yarışması (2204-B)

TÜBİTAK Bilim İnsanı Destekleme Daire Başkanlığınca ortaokul 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrenimine devam etmekte olan öğrencilere yönelik ulusal düzeyde yapılan bu yarışma öğrencileri temel, sosyal ve uygulamalı bilim alanlarında çalışmalar yapmaya özendirmek, çalışmalarını yönlendirmek ve mevcut bilimsel çalışmalarının gelişimine katkı sağlamak amacıyla yapılmakta, Biyoloji, Coğrafya, Değerler Eğitimi, Fizik, Kimya, Matematik, Tarih, Teknolojik Tasarım, Türkçe ve Yazılım alanlarını ve 30 alt tematik alanı kapsamaktadır. Yarışmaya her öğrenci yalnızca bir proje ile katılabilir. Bir proje en çok üç öğrenci tarafından hazırlanabilir. Bir projede bir danışman görev alabilir. Danışman birden çok projeye danışmanlık yapabilir. Her projede danışman olması gereklidir. Yarışmalar, Adana, Ankara, Bursa, Erzurum, İstanbul-Asya, İstanbul Avrupa, İzmir, Kayseri, Konya, Malatya, Samsun ve Van olmak üzere 12 Bölge Koordinatörlüğü tarafından yürütülür. Öğrenciler tarafından hazırlanan projeler, ilk olarak bu 12 bölgede alanlarında uzman jüriler tarafından bilimsel kriterlere göre değerlendirilir. Ön değerlendirme sonucunda başarılı bulunan projeler, bulunduğu bölgeye göre yapılacak iki günlük sergiye katılmaya hak kazanır. Bölgelerde yapılacak yarışmalarda başarılı bulunan projelere Bölgede birincilik, ikincilik ve üçüncülük ödülleri verilir. Bölge Birincileri yarışmanın final sergisine davet edilir. Final Yarışmasında başarılı bulunan projelere Birincilik, İkincilik, Üçüncülük ve Teşvik ödülü verilebilir. Bölge ve final yarışmalarında ödül alan öğrencilere para ödülü ve başarı belgesi, danışman öğretmenine para ödülü takdim edilir (TÜBİTAK, 2021c).

2.1.6.3. TÜBİTAK Lise Öğrencileri Kutup Araştırma Projeleri Yarışması (2204-C)

Bu yarışma ile ortaöğretim kurumlarında öğrenimine devam etmekte olan öğrencileri Antarktika ve Arktik bölgelerde kutup bilimleri konusunda çalışmalar yapmaya yönlendirmek, araştırmalar yapmaya yönlendirilen öğrencilerin bu alanda yapacakları nitelikli çalışmalarla ülkemizin gelecekte uluslararası bilimsel alanlarda önde gelen ülkelerden biri haline gelmesini sağlamaktır (TÜBİTAK, 2021d).

2.1.6.4. TÜBİTAK Bilim Fuarları Destekleme Programı (4006)

Milli Eğitim Bakanlığı ile TÜBİTAK İşbirliği Protokol kapsamında gerçekleştirilen, 30 alt tematik alandan en az 4 tanesini içeren alt projelerden oluşacak şekilde okul bünyesinde yapılan bilimsel etkinliklerdir.

TÜBİTAK 4006 Bilim Fuarları, temel ve ortaöğretimde bilim kültürünün geliştirilmesine yönelik olarak MEB'e bağlı resmi okullarda düzenlenen bilimsel faaliyetlerdir. Okullarda gerçekleştirilen bu fuarlarla, 5-12. sınıf öğrencilerinin; kendi ilgileri doğrultusunda karar verdikleri konular üzerine araştırma yapabilecekleri, araştırmalarının sonuçlarını sergileyebilecekleri, eğlenerek öğrenebilecekleri bir ortam oluşturulması amacıyla yapılmaktadır.

Bu programa 5-12. sınıflar arasında eğitim öğretim hizmeti veren devlet okulları, işitme ve zihinsel engelli devlet okulları ve BSM'ler (Bilim Sanat Merkezi) başvuruda bulunabilir. Her kurum/kuruluştan sadece bir Bilim Fuarı başvurusu yapılabilir. Başvurusu kabul edilen kuruma TÜBİTAK projelerin oluşturulabilmesi ve fuar hazırlıkları için aşağıda belirtilen tutar kadar maddi destek sağlar (TÜBİTAK, 2020a).

Bilim Fuarı Destek Miktarı

Bilim Fuarı Hazırlık Desteği (2.000 TL) + (Sergilenecek Alt Proje Sayısı x 200 TL)

2.1.6.5. TÜBİTAK Bilim Şenlikleri Destekleme Programı (4007)

4007-TÜBİTAK Bilim Şenlikleri Destekleme Programı bilim kültürünü kitlelere yaymak, bilime olan ilgiyi arttırmak, özellikle çocukları ve gençleri bilimsel çalışma yapmaya özendirme amacı taşımaktadır.

Bu programa MEB'e bağı okullar, iş birliği protokolü çerçevesinde katılımcı kuruluş ve/veya katılımcı olarak yer alabilirler. MEB'e bağı okullarda tam zamanlı kadrolu öğretmenler sadece İl/İlçe MEM adına başvuru yapabilir.

Projeye proje yürütücüsünün fiilen görev yaptığı Kamu kurum/kuruluşu, üniversite, belediye, kamu ve belediye iştiraklerinin işlettiği bilim merkezleri ve İl/İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri adına başvuru yapılabilir.

Projenin uygulanması için gerekli giderleri, etüt-bilirkişi ekspertiz giderleri (atölye lideri, konuşmacı, rehber, sağlık personeli vb.) ve etkinlik hizmet alımları maliyet kalemleri arasında yer alır. TÜBİTAK'tan talep edilen desteğin her bir kalemi için ayrıntılı gerekçe sunulur, faturalandırma yapılır. Bu belgeler projenin desteklenmesine karar verilmesinden sonra da istenilen formatta e-posta yoluyla TÜBİTAK'a gönderilebilir. TÜBİTAK gereken maddi desteği sağlar (TÜBİTAK, 2020b).

2.1.6.6. ERASMUS+

Avrupa Birliğinin 2014-2020 yılları arasındaki dönemde eğitim, gençlik ve spor alanlarında yürütülen hibe programı olan ERASMUS+ projelerinin amacı; bireylere, yaş ve eğitim geçmişleri dikkate alınmadan yeni becerilerin kazandırılması, bu kişilerin kişisel gelişimlerinin güçlendirilmesi ve istihdam olanaklarının artırılmasıdır. Her yıl, ERASMUS+ Programından hibe alabilmek için Avrupa'daki kurum ve kuruluşlar tarafından çok sayıda proje yapılmaktadır. ERASMUS+ Programı kapsamında hibe alması kararlaştırılan projeler 3 Ana Eylem (Key Action, KA) ve 2 Özel Eylem altında toplanmaktadır. Ana eylemler; bireylerin öğrenme hareketliliği, yenilik ve iyi uygulamaların değişimi için iş birliği, politika reformuna destek olmak üzere üç alt kategoriden oluşurken özel eylemler ise Jean Monnet Programı ile spor destekleri olmak üzere 2 alt kategoriden oluşmuştur (Kesik, 2016).

ERASMUS+ Programı aşağıdaki eylemlerini kapsar (Erasmus+ Program Rehberi, 2020):

Ana Eylem 1 (KA1)- Bireylerin öğrenme hareketliliğini

- Bireylerin eğitim, öğretim ve gençlik alanındaki hareketliliği
- Erasmus Mundus Ortak Yüksek Lisans Dereceleri
- Yüksek Lisans Öğrencisi Kredi Garantisi

Ana Eylem 2 (KA2)- Yenilik ve iyi uygulamaların değişimi için İş birliği

- Eğitim, öğretim ve gençlik alanında stratejik ortaklıklar

- Bilgi Ortaklıkları
- Sektörel Becerileri Ortaklıkları
- Yüksek öğretim alanında kapasite geliştirme Projeleri
- Gençlik alanında kapasite geliştirme Projeleri
- ETwinning
- Avrupa Yetişkin Eğitimi Platformu (EPALE) ve Avrupa Gençlik Portalı

Ana Eylem 3 (KA3)- Politika reformlarına destek

- Eğitim, öğretim ve gençlik alanlarında bilgi
- Gençlik Diyalogu projeleri
- İleriye dönük girişimler
- Avrupa politika araçlarını desteklemek
- Uluslararası kurum/kuruluşlar (OECD ve Avrupa Konseyi gibi) ile iş birliği;
- Politika ve program tanıtımı

Özel Eylem 1: Spor Destekleri

- İş birliği Ortaklıkları,
- Kâr Amacı Gütmeyen Avrupa Spor Etkinlikleri,
- Küçük İş birliği Ortaklıkları,

Özel Eylem 2: Jean Monnet Programı

- Jean Monnet Akademik Modülleri
- Jean Monnet Kürsüleri
- Jean Monnet Mükemmellik Merkezleri
- Jean Monnet Ağları
- Jean Monnet Projeleri
- Derneklere Jean Monnet Desteği

2.1.6.7. eTwinning

eTwinning, Avrupa'daki okullar ile iletişime geçmek, iş birliği yapmak, projeler geliştirmek; bu projeleri paylaşmak amacıyla geliştirilmiş, Avrupa'daki öğrenme topluluğunu takip etmek ve bu topluluğun bir parçası olmak adına Avrupa ülkelerindeki katılımcı okullarda çalışan personelin (öğretmenler, müdürler, kütüphaneciler vb.) yararlanabileceği bir platformdur (MEB, 2020).

Türkiye eTwinning'e 2009 yılında katılmıştır. eTwinning, Türkiye Ulusal Destek Servisi, Milli Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğüne bağlı olarak çalışmalarını yürütmektedir. Ülkemizde 52.000'den fazla okul, 129.000'den fazla kullanıcı eTwinning'e kayıtlıdır ve kullanıcılar 23.000'den fazla projeye katılmışlardır. eTwinning ERASMUS+ sürecinde de Avrupa Komisyonu'nun desteklemeye devam ettiği faaliyetlerden biridir ve 2021 yılına kadar faaliyetlerini sürdürülecektir (MEB, 2020).

2.1.6.8. Yerel Projeler

İllerde bulunan ve yerel otorite olarak kabul edilen kurum ve kuruluşlar tarafından hazırlanan, bütçesi bu kurum ve kuruluşlar tarafından karşılanan projelerdir. Yerel eğitim projeleri genellikle bulunduğu ilin Milli Eğitim Müdürlükleri, Valilik ve belediyeleri tarafından hazırlanıp yürütülmektedir. Yerel projeler genellikle Valilik Proje Koordinasyon Birimleri ile il Milli Eğitim Müdürlüğü AR-GE Birimlerinde görev yapan proje uzmanlarının sorumluluğu ve denetiminde yürütülmektedir (O. Dönük, AR-GE Proje Birimi uzmanı, kişisel iletişim, 12.03.2020).

Malatya ilinde yürütülen yerel projeler arasında son yıllarda genellikle ildeki okuma kültürünü arttırma ve okuma alışkanlığı kazandırma amacıyla yapılan ayrıca il geneli akademik başarıyı arttırmaya yönelik “Başarı Rehberim Öğretmenim” adlı yerel projeler dikkat çekmektedir. Anadolu Eğitim ve Sosyal Yardım Vakfı iş birliği ile yürütülen “Değerli Öğretmenim” Projesi de il de düzenlenen pek çok yerel proje arasındadır (Malatya MEM AR-GE Bülteni, 2020).

2.1.6.9. Okulların Kendi Yaptığı Projeler

Eğitim kurumlarındaki öğretmen ve yöneticilerin fikir, çaba ve destekleriyle okullarda öğrencilerin başarılarını arttırmak, onları derslere motive edip dersleri eğlenceli hale getirmek, onları sosyal bir faaliyetin içine çekmek amacıyla; tamamen okuldaki öğretmen, yönetici, okul aile birliği üyeleri ve velilerin desteğiyle gerçekleştirilen projelerdir. Okullar bu projeleri gerçekleştirebilmek için kaynak arayışına girerler. Genellikle bu maddi kaynak, yönetici ve öğretmenlerin çabalarıyla buldukları sponsorlardan sağlanır. Bu sponsorlar; yerel kurumlar, belediyeler, iş adamları, esnaflar, veliler olabilir ya da eğer müsaitse faturalandırmak suretiyle okul aile birliğinden maddi

destek alınabilir. Bu projelere okullarda gerçekleştirilen; bilgi yarışmaları, kitap okuma yarışmaları, okul dergisi faaliyetleri, LGS'ye hazırlık kampları vb. örnek gösterilebilir (V. ARIKAN 91000 Dev Öğrenci Ortaokulu Müdürü, kişisel iletişim, 25.06.2020).

Malatya ilinde araştırma kapsamına giren okullardan bazılarında yürütülen bu türden projelerin isimleri şöyledir: 91 Bin Dev Uyanıyor Başarı Çıtasını Yükseltiyor, 44 Kalem 44 Değerli Mektup, Şimdi Okuma Zamanı, 23 Nisan'da Çocuk Olsam, Dev Diriliş Projesi, Kırmızı Hayatın Rengi Olsun, Argosuz Dil Çöpsüz Yer Sahası (Malatya MEM İstatistikleri, 2020).

2.2. İlgili Araştırmalar

Bu başlık altında Türkiye'de ve yurt dışında yapılan ilgili araştırmalar tanıtılmıştır.

2.2.1. Yurt İçinde Yapılan İlgili Araştırmalar

Kesik ve Beycioğlu (2020) tarafından hazırlanan “Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programlarının Okullara Katkısı: Comenius Çok Taraflı Okul Ortaklıkları Projeleri Örneği” başlıklı makale çalışmasında Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları kapsamında yer alan Comenius Çok Taraflı Okul Ortaklıkları Projeleri'nin okullara katkısına ilişkin öğretmen görüşlerini ortaya koymak amaçlanmıştır. Araştırmada fenomenoloji deseni kullanılmıştır. Araştırma sonucunda Comenius Çok Taraflı Okul Ortaklıkları Projelerine ilişkin katılımcı öğretmenlerin olumlu algılara sahip olduklarını ve öğretmenlerin kişisel/mesleki, sosyal, kültürel gelişimlerine ve yabancı dil öğrenmelerine büyük ölçüde katkıda bulunduğunu ortaya koymuştur. Bununla beraber, projelerin okullara kurumsal olarak daha az katkıda sağladığı ve bu katkıların da projelerde aktif olarak çalışan öğretmenler ve projeye katılan okullar lehine olduğu tespit edilmiştir. Bu doğrultuda, Comenius eğitim projelerinin, katkı düzeyini yükseltmek için katılımcılar tarafından sorun olarak belirlenen görüşlerin dikkate alınması gerektiği ifade edilmiştir.

Çetintaş (2019) tarafından hazırlanan “TÜBİTAK Ortaokul Öğrencileri Araştırma Projelerinin Bilimsel Danışmanlık Süreci Yönetimi: Fen Bilimleri Örneği” başlıklı tez çalışmasında fen bilimleri öğretmenlerinin proje tabanlı öğrenme yaklaşımı ile TÜBİTAK Ortaokul Öğrencileri Araştırma Projeleri Yarışmasına proje hazırlamadaki

bilimsel danışmanlık sürecinin ve gelişimlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada eylem araştırması deseni kullanılmıştır. Çalışma 2017-2018 eğitim öğretim yılında Eskişehir ilinde özel bir okulda görev yapan 2 fen bilimleri öğretmeni ve 11 öğrenci ile gerçekleştirilmiş; çalışmanın sonucunda bilimsel danışmanlık sürecinin, öğretmenlerin mesleki ve kişisel gelişimine olumlu yönde katkı sağladığı sonucu ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerin toplantılarda bilimsel danışmanlık konusunda sergiledikleri davranış ve tartışmalar diğer öğretmenleri olumlu yönde etkilemiştir. Öğretmenlerin proje hazırlama sürecinde eğitime ve rehberliğe ihtiyaçları olduğu; öğretmenlerin en çok proje hazırlama, proje konusu belirleme, rapor yazma, zaman, maddiyat ve okul yönetimi ile uyumsuzluk konularında güçlük yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Döşlü Kıratlı (2019) tarafından hazırlanan “Liselerde Yürütülen Erasmus+ Projelerinin Proje Döngüsü Yönetimine Göre Değerlendirilmesi (Edirne İli Örneği)” başlıklı tez çalışmasında Erasmus+ programı kapsamında liselerde yürütülmekte olan Avrupa Birliği projelerinin, bu projelerde görev alan yönetici ve öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Farklı araştırma yaklaşımlarını beraber kullanarak desenlenen araştırmada, tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2016-2017 Eğitim Öğretim yılı bahar döneminde Edirne il merkezi ve ilçelerinde MEB’e bağlı okullarda görev yapan, Erasmus+ Programında koordinatör ya da ortak olarak yürütülen bir projede aktif olarak görev almış toplam 120 kişi (62 kadın, 58 erkek) oluşturmuştur. Araştırma sonucuna göre; projeler, yaşamın birçok alanında gelişim sağlaması ve yaşamın şekillenmesi açısından, çeşitli eylemlerin planlanmasında önemli rol oynamaktadır. Bu sebeple, proje döngüsü yönetiminin önemi ve gerekliliği üzerinde durulmuştur.

Okuyucu (2019) tarafından hazırlanan “4006-TÜBİTAK Bilim Fuarına ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşleri” başlıklı makale çalışmasında hem danışman öğretmenlerin hem de öğrencilerin 4006-TÜBİTAK bilim fuarı ile ilgili görüşlerini ortaya koymak amaçlanmıştır. Çalışmada durum (örnek olay) çalışması modeli kullanılmıştır. Katılımcılar, 4006-TÜBİTAK Bilim Fuarının kişisel gelişimlerine “olumlu tutum ve davranışlar” ile “üst düzey düşünme becerileri” temaları gibi farklı alanlarda katkı yaptığını ifade etmişlerdir. 4006-TÜBİTAK bilim fuarında yaşadıkları sorunlara ilişkin katılımcılar birçok çözüm önerisi sunmuşlar ve bu çözüm önerilerini uygulayacak kurumların okul idaresi, MEB, il MEM olduğunu vurgulamışlardır.

Bozdemir (2018) tarafından hazırlanan “TÜBİTAK Bilim Fuarlarında Yapılan Projelerin Öğrenciler Üzerindeki Etkililiğinin Değerlendirilmesi” başlıklı tez çalışması,

TÜBİTAK bilim fuarı için yapılan eğitim projelerinin öğrenciler üzerindeki etkililiğinin değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırmada hem nicel hem de nitel araştırma yöntemi kullanılmış, veriler görüşme yoluyla toplanmıştır. Araştırmanın örneklemini Çanakkale ili ve ilçelerinde bilim fuarı gerçekleştiren okullar arasından seçilen ve bu okullarda proje çalışmalarında görev alan 164 danışman öğretmen ve 18 proje yürütücüsü oluşturmaktadır. Araştırmanın sonucunda danışman öğretmenlerin genel olarak öğrenci beceri düzeyleriyle ilgili olumlu düşüncelere sahip olduğu fakat ortaöğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin diğer öğretmenlere nispeten daha olumsuz bakış açısına sahip olduğu tespit edilmiştir.

Başar, Doğan, Şener ve Doğan (2018) tarafından hazırlanan “Bilim Şenliği Etkinliklerinin Öğrenci Veli ve Öğretmen Görüşlerine Göre İncelenmesi” başlıklı makale çalışmasında Beykoz İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü bünyesinde yürütülen eğitim projelerinin öğrenci, öğretmen ve veli görüşlerine göre incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada karma araştırma deseni kullanılmıştır. Çalışma sonucunda öğrenci katılımcılar teknolojik araçlara ilgi duyarken öğretmen ve veli katılımcıları ise günlük yaşamda kullanılabilen etkinliklere ilgi duymuştur. Katılımcıların TÜBİTAK algısı bilimsellik, proje ve yenilikçilik olurken, katılımcılar bilim şenliğini; proje, katılımcılık, bilimsel tutum ve güncel yaşamın bir parçası olarak algılamışlardır. Ayrıca Bilim Şenliğinin katılımcılarda bilimsel düşünme, gözlem, farkındalık gibi olumlu bilimsel tutum geliştirdiği tespit edilmiştir.

Soyuçok (2018) tarafından hazırlanan “TÜBİTAK 4006 Bilim Fuarları Kapsamında Hazırlanan Fen Projeleri Hakkında Çalışmalara Katılan Farklı Kesimlerin Görüşleri (Ağrı İli Örneği)” başlıklı tez çalışmasında TÜBİTAK 4006 Bilim Fuarları kapsamında hazırlanan fen projeleri hakkında çalışmalara katılan farklı kesimlerin görüşlerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Çalışmada özel durum yöntemi kullanılmıştır. Araştırma, 2015-2016 öğretim yılında Ağrı ilinde TÜBİTAK 4006 Bilim Fuarı gerçekleştiren okullar ile yürütülmüş; araştırmanın sonucunda projeye danışmanlık yapan öğretmenlere yönelik bilim fuarları hakkında seminer ve bilgilendirme toplantısı yapılması, çalışmanın önerileri olarak ortaya çıkmıştır.

Bardakçı (2017) tarafından hazırlanan “Ortaokul Öğretmenlerinin Algılarına Göre Avrupa Birliği Projelerinin Okula Katkı Düzeyi ile Okul Müdürlerinin Liderlik Stilleri Arasındaki İlişki” başlıklı tez çalışmasında Avrupa Birliği projelerinin okula katkı düzeyi ile okul müdürlerinin liderlik stilleri arasındaki ilişkinin Ankara ilinde görev yapan ortaokul öğretmenlerinin algılarına göre değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın

örneklemini 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında Ankara ilinde en az bir AB projesi yürütmüş ortaokullarda çalışan öğretmenler oluşturmaktadır. Araştırma sonucunda AB projesi yürütülen okullardaki öğretmenlerin bu projelerin katkılarına ilişkin algılarının olumlu yönde olduğu görülmüş, bu algıların öğretmenlerin cinsiyetine ve öğrenim düzeyine göre farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

Sözer (2017) tarafından hazırlanan “TÜBİTAK Ortaöğretim Öğrencileri Araştırma Projeleri Yarışmasına Katılan Öğrencilerin Edindikleri Kazanımların Değerlendirilmesi” başlıklı çalışmada 47. TÜBİTAK Ortaöğretim Öğrencileri Araştırma Projeleri Yarışması Türkiye finaline katılmaya hak kazanan öğrencilerin proje geliştirme sürecinde edindikleri kazanımları öğrenci ve öğretmen görüşlerine göre değerlendirmek amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin ve öğretmenlerin bu yarışmaya katılım süreçlerinden memnun olduğu ortaya çıkmış; proje geliştirme sürecinin öğrencilerin, bilime bakışlarını olumlu yönde değiştirdiği, bilimsel araştırmacı kimliği geliştirmelerine imkan tanıdığı, danışman öğretmenleriyle aralarındaki ilişkiyi güçlendirdiği ve öğrencilerin araştırma becerileri, merak duygusu, özgüven, iletişim becerileri gibi özelliklerini geliştirdiği bulunmuştur. Bununla beraber bu süreçte zaman darlığı, kurumlardan yeteri kadar destek görememe, araştırma projesi geliştirme konusunda yeterli bilgiye deneyime sahip olmama öne çıkan sınırlılıklar olarak belirlenmiştir.

Akıllı (2017) tarafından hazırlanan “Proje Döngüsü Yönetim Aşamaları Açısından Öğretmen ve Yöneticilerin Hazırladıkları ve Yürüttükleri Eğitim Projelerinde Karşılaşılan Sorunlar (Elazığ İli Örneği)” başlıklı tez çalışmasında Elazığ ilinde bulunan eğitim kurumlarında görev yapan okul yöneticisi ve öğretmenlerin proje hazırlama ve yürütme süreçlerinde karşılaştıkları sorunları, proje döngüsü yönetimi süreçlerine göre değerlendirerek bu sorunlara çözüm önerileri geliştirebilmek amaçlanmıştır. Araştırma, nitel araştırma tekniklerinden tarama modeline göre gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda katılımcıların büyük çoğunluğu, proje hazırlama ve uygulama süreçlerinde karşılaştıkları sorunları çözmek için, eğitimcilerin projeler hakkında detaylı eğitim almaları gerektiğini belirtmiştir.

Bozak, Konan ve Özdemir (2016), tarafından hazırlanan “Avrupa Birliği Eğitim Programlarına Katılmış Maarif Müfettişleri, Okul Yöneticileri ve Öğretmenlerin Bu Programların Etkililiğine İlişkin Görüşleri” başlıklı makale çalışmasında AB Eğitim Programlarına katılmış olan kişilerin programlarına ilişkin bilgi düzeyleri ile katılma amaçlarının belirlenerek, katılımcıların kişisel ve mesleki gelişimlerine olan etkilerinin belirlemesi amaçlanmıştır. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden durum çalışması

kullanılmış, veriler yarı yapılandırılmış görüşme formu yardımıyla toplanmıştır. Araştırmının çalışma grubunu, Şanlıurfa ilinde AB Eğitim programlarına katılmış olan 8 maarif müfettişi, 9 okul yöneticisi ve 19 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırma sonucunda maarif müfettişleri, okul yöneticileri ve öğretmenler AB Eğitim programlarına genel olarak, yeni yerler görmek, farklı ülkeleri ve onların kültürlerini yakından tanımak maksadıyla katıldıklarını; bu ziyaretlerin AB ülkelerindeki eğitim uygulamalarını tanıma ve Türkiye ile karşılaştırma olanağı sağladığını; ziyaretlerden sonra, AB hakkındaki görüşlerinin olumlu yönde değiştiğini belirtmişlerdir. Katılımcıların tamamı, bu proje programlarına bilgi düzeylerini artırıp, mesleki gelişimlerine olumlu yönde katkılar sağladığı için tekrar katılmak istediklerini belirtmişlerdir.

Kesik (2016) tarafından hazırlanan “Avrupa Birliği Projelerinin Okul Sağlığına Katkılarına İlişkin Öğretmen Görüşleri” başlıklı tez çalışmasında AB Projelerinin okulların sağlığına katkılarına yönelik öğretmen görüşlerini ortaya koymak amaçlanmıştır. Karma yöntemin kullanıldığı araştırmanın, nicel boyutunun evrenini, Türkiye UA resmi internet sitesinde yer alan 2012, 2013 yılları teklif çağrısı dönemi Hayat Boyu Öğrenme (LLP- Lifelong Learning Programme)/Comenius Programı Çok Taraflı Okul Ortaklıkları programı kapsamında projesi kabul edilen ve İzmir İl Milli Eğitim Müdürlüğü’ne bağlı 76 okulda görev yapan 3034 öğretmen; örneklemini ise evrende bulunan 36 okulda görev yapan oransız küme örnekleme yöntemiyle seçilen 381 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmının nitel boyutunun örneklemini de bu okullarda görev yapan maksimum örnekleme ve aşırı aykırı örneklem yöntemiyle seçilen 30 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırma sonucunda, öğretmenlerin AB projelerinin katkılarına ilişkin görüşleri ile örgütsel sağlığa ilişkin görüşleri arasında pozitif yönde ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu, kurumsal gelişim ve sosyal gelişim boyutlarının örgütsel sağlık üzerinde anlamlı yordayıcı olduğu ortaya çıkmıştır.

Kavak (2015) tarafından hazırlanan “Fizik ve Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Bilimsel Proje Hazırlama Sürecinde Karşılaştıkları Sorunların Tespit Edilmesi” başlıklı tez çalışmasında bilimsel proje hazırlama sürecinde öğretmenlerin yaşadıkları sorunları tespit etmek amaçlanmıştır. Bu amaçla Çankırı ilinde görev yapan 25 fizik öğretmeni ve 65 fen- teknoloji öğretmeni ile çalışılmıştır. Araştırma sonucunda, çalışma grubunda yer alan öğretmenlerin demografik özellikleri tespit edilmiştir.

Ünver, Arabacıoğlu ve Okulu (2015) tarafından hazırlanan “Öğretmenlerin Bu Benim Eserim Proje Yarışması Rehberlik Sürecine İlişkin Görüşleri”, başlıklı makale çalışmasında öğretmenlerin, Bu Benim Eserim (BBE) proje yarışması rehberlik sürecine

yaklaşımları, karşılaştıkları zorluklar ve katılımlarına engel durumların incelenmesi amaçlanmıştır. Durum çalışması olarak yürütülen araştırmada öğretmenlerin BBE proje yarışmalarına katılımlarında karşılaştıkları zorluklar veya katılımlarına engel durumlar “eğitim beklentisi, bireysel, maddi, zaman, sınıf ortamı, öğrenci, öğrenci velisi, okul yönetimi, il/ilçe milli eğitim müdürlüğü ve karşılaştıkları diğer sorunlar” olmak üzere temel başlıklarda tartışılmıştır. Araştırmanın sonucunda öğretmenlerin var olan proje hazırlama beceri ve deneyimlerinin yetersizliği, proje hazırlama önünde önemli bir engel oluşturduğu belirlenmiştir.

Öztürk (2015), tarafından hazırlanan “Avrupa Birliği Comenius Programı’na Katılan Öğretmenlerin Hareketlilik Programının Etkililiğine İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi” başlıklı tez çalışmasında çalışmanın evreni 2013-2014 eğitim öğretim yılında Antalya il merkezinde yer alan Comenius programına katılan ilkokul ve liselerden oluşmaktadır. Araştırmanın örnekleme ise olasılığa dayalı olmayan amaçlı örnekleme yöntemine göre Comenius projesine dahil olan ilkokul ve liseler arasından seçilmiştir. Veriler projeye katılan kişilerle yarı yapılandırılmış mülakat tekniğiyle elde edilmiştir. Araştırma sonucunda Türk öğretmenlerin Comenius programına katılmadan önce yeterli bilgi sahibi olmasalar da yararlı olacağı inancıyla programa iştirak ettikleri sonucuna varılmıştır. Ayrıca programın hedefleri olan eğitim yöntem ve malzemelerinin kullanımında yenilikleri özendirme; dil öğreniminin teşvik edilmesi, kültürlerarası bilincin gelişimine katkı sağlama ve eğitimde Avrupa boyutunun güçlendirilmesi konularında başarılı olduğunu ortaya koymuştur. Programın ayrıca öğrencilerin özgüvenini artırdığı ortaya çıkmıştır.

Akyüz (2012) tarafından hazırlanan “Milli Eğitim Bakanlığınca Tamamlanmış Avrupa Birliği Eğitim Projelerinin Yönetici ve Uzman Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi” başlıklı tez çalışmasında Milli Eğitim Bakanlığı’nın sonuçlandırdığı Avrupa Birliği finansmanlı eğitim projeleri (Temel Eğitime Destek Programı, Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi ve Mesleki ve Teknik Eğitimin Modernizasyonu Projesi), bu projelerin karar ve uygulama aşamasında rol alan Türk ve yabancı yöneticilerin ve uzmanların görüşlerine göre amaç, süreç, sonuç ve sürdürülebilirlik boyutlarında değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın katılımcıları Avrupa Birliği finansmanlı projelerinde görev alan Türk ve yabancı yöneticiler ve uzmanlardır. Araştırma sonucunda Avrupa Birliği finansmanlı Temel Eğitime Destek Programı (TEDP), Mesleki Eğitim ve Öğretim Sistemini Güçlendirme

Projesi (MEGEP) ve Mesleki ve Teknik Eğitimin Modernizasyonu Projesi (MTEM) projelerinin çıktılarının ülke geneline yaygınlaştırıldığı görülmüştür.

Küçüker ve Gürbüz (2012) tarafından hazırlanan “Türkiye’de Uygulanan Dış Kaynaklı eğitim Projeleri Nasıl Bir Toplumsal Dönüşümü Hedefliyor?” başlıklı makale çalışmasında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yürütülen dış kaynaklı eğitim projelerinin eğitim sistemi ve toplum üzerindeki etkilerini ortaya koymak amaçlanmıştır. Çalışmada nitel bir araştırma modeli olan durum çalışması türlerinden durum analizi yöntemi kullanılmış, verilerin toplanması için alan yazın taraması yapılmıştır. Araştırmada dış kaynaklı eğitim projelerinin, “piyasa yönelimli davranış” sergileyen kapitalist ideolojiyi benimseyen bireylerden oluşan toplumsal yapının oluşturulmasına yöneldiği sonucuna ulaşılmıştır.

Küfrevioğlu, Baydaş ve Göktaş (2011) tarafından hazırlanan “Proje ve Beceri Yarışmalarında Elde Edilen Kazanımlar, Karşılaşılan Zorluklar ve Öneriler” başlıklı çalışmada ortaöğretim proje ve beceri yarışmalarında elde edilen kazanımları belirlemek, proje sürecinde karşılaşılan zorlukları ortaya çıkarmak ve bu zorluklara yönelik önerileri saptamak amaçlanmıştır. Araştırmanın sonucunda, proje sürecinin katılımcılara özgüven, sosyalleşme, etkili öğrenme, işbirlikçi çalışma gibi pek çok kazanım sağladığı ortaya çıkarken; diğer yandan katılımın sınırlandırılmış olması, kurumlar arası desteğin yetersizliği gibi sorunlar ve projenin uygulanabilirliği noktasında yaşanan zorluklar olduğu belirlenmiştir. Bu zorlukların önüne geçmek için hizmet öncesi ve hizmet içi öğretmen eğitimi, MEB desteği ve kurumlar arası iş birliğinin gerekliliği ön plana çıkarılmıştır.

Kulaksız (2010) tarafından hazırlanan “Avrupa Birliği Comenius Programlarının Türkiye’deki Uygulamasına İlişkin Katılımcı Görüşleri” başlıklı tez çalışmasında, AB eğitim programlarından Comenius okul projelerinin sağladığı katkının Türkiye’deki uygulamasına ilişkin katılımcı görüşlerinin saptanması amaçlanmıştır. Betimsel yöntemdeki tarama modelinde yapılan bu araştırmanın evrenini, 2004-2006 eğitim öğretim yılları arasında Ulusal Ajansa bağlı Avrupa Birliği-Socrates programlarından Comenius projeleri yapan bütün okullar oluşturmaktadır. Araştırma sonucunda, öğretmenler Comenius okul projelerinin kültürlerarası iletişimin teşvik edilmesine istenilen seviyede katkı sağladığı, ancak dil öğreniminin desteklenmesi, okulda katılımın artırılması, eğitimde kalitenin artırılmasına ise henüz istenilen seviyede katkı sağlamadığı saptanmıştır.

Örgev (2010) tarafından hazırlanan “İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin İl Bünyesinde Yapılan Eğitim Projelerine İlişkin Görüşleri (Adapazarı Örneği)” başlıklı tez çalışmasında ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin eğitimde değişim çabalarına ilişkin algılarını tespit etmek amaçlanmıştır. Araştırmada genel tarama modeli olan betimsel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın evreni Sakarya ilinde ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerdir. Araştırmanın örneklemini 2009-2010 eğitim öğretim yılında Sakarya ili, Adapazarı ilçesinde Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı 20 ilköğretim okulunda görev yapan 253 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırma sonucunda öğretmenler genel olarak kendilerini değişim çabalarına açık görmekte, Sakarya Eğitimde Başarıyı Artırma Projesi (SEBAP) ve diğer projelerin uygulanabilir, sonuç alınabilir, başarıyı arttırmaya yönelik olduğunu düşünmektedirler. Bununla birlikte değişim çabalarının planlı olmadığını, çalışmaların çoğunluğun görüşleri alınmadan yapıldığını, aynı anda birden fazla proje üzerinde çalışılmasının zor olduğunu ve değişim çabalarını engellediğini belirtmektedirler. Ayrıca ödüllendirmede, yöneticilerin öğretmenini yakından tanınması, ihtiyaca yönelik performansı artırıcı ve çalışmaları devam ettirici etkili bir ödül ve teşvik sisteminin kurulması etkili olacağı önerilmektedir.

Yalçın İncik ve Yanpar Yelken (2009) tarafından hazırlanan “İlköğretim Okullarında Çalışan Öğretmenlerin Avrupa Birliği Eğitim Projelerine Yönelik Görüşleri” başlıklı makale çalışmasında ilköğretim okullarında çalışan öğretmenlerin Avrupa Birliği Eğitim Projeleri’ne (ABEP) yönelik bilgilerini, eksiklerini ve bakış açılarını ortaya koymak amaçlanmıştır. Asıl çalışma bir hizmet içi eğitim kursuna katılan 106 öğretmen üzerinde gerçekleştirilmiştir. Ayrıca 5 öğretmenle yarı yapılandırılmış görüşme yapılmıştır. Elde edilen bulgulara göre öğretmenler ABEP hakkındaki bilgilerini internetten ve Milli Eğitimden edinmişlerdir ve ABEP’ in yabancı ülkelerin eğitim programlarını yerinde görmek ve farklı kültürleri tanımak için bir fırsat olduğunu düşünmektedirler. Proje yapılması hakkındaki eksiklerin giderilmesi hakkında ise yöneticilerin desteklerinin gerektiğini, bilgilendirilmeleri ihtiyacını ve kurumlarda proje yönlendiricilerinin olmadığını belirtmişlerdir.

Öksüm Erdoğan (2009) tarafından hazırlanan “Comenius Programının Amaçlarına Ulaşma Düzeyinin Programa Katılan Yönetici ve Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi” başlıklı tez çalışmasında Comenius Programının amaçlarına ulaşma düzeyini belirlemek amaçlanmıştır. Araştırma evrenini, 2007-2008 öğretim yılında Kırıkkale ve Ankara’da Comenius programına katılan ilköğretim ve ortaöğretim

okullarında görevli öğretmenler ve bu okullarda görev yapan yöneticiler oluşturmaktadır. Araştırma sonucunda Comenius programlarının amaçlarına ulaştığı ve amaçların eğitim sistemimizin gelişimi açısından olumlu olduğu belirtilmiştir.

Dilekli (2008) tarafından hazırlanan “Aksaray İlinde 2006 ve 2007 Yıllarında Uygulanan Comenius Projelerinin Öğrenci, Öğretmen, Okullar ve Dersler Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi” başlıklı tez çalışmasında ülkemizde AB ile uyum süreci programı çerçevesinde uygulanan genel eğitim projelerinden biri olan Comenius projelerinin yönetici, öğretmen, öğrenci, okul ve dersler üzerindeki etkilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmaya 78 (%53,8) öğrenci, 52 (%35,9) öğretmen, 15 (%10,3) yönetici olmak üzere 145 proje yararlanıcısı katılmıştır. Araştırma sonucunda proje çalışmalarına katılan yönetici ve öğretmenlerin lisans düzeyindeki eğitimleri de dahil olmak üzere yabancı dil eğitimi almışlardır, fakat proje sırasında yabancı dil konusunda yetersiz oldukları ortaya çıkmıştır. Sonuç olarak ülkemizde verilen yabancı dil eğitimin yeterli olmadığı ortaya konulmuştur. Projelerin konularından çok uygulanış süreci ve katılan kişi sayısı projenin okul, yönetici, öğretmen, öğrenci ve dersler üzerindeki etkisini farklılaştırmaktadır. Bu etkilerin istenen biçimde yaygınlıkta olabilmesi için bazı önlemler alınabilmesi önerilmiştir.

Gülşen (2008) tarafından hazırlanan “Okul Yöneticilerine Göre Avrupa Birliği Comenius Programı Okul Ortaklıkları Projelerinin Etkililiği” başlıklı tez çalışmasında Avrupa Birliği Comenius okul projelerinin etkililiğini belirlemek amacıyla okul yöneticileri ve öğretmenlerin görüşlerine yer verilmiştir. Araştırmanın örneklemini, 2004-2006 eğitim öğretim yılları arasında Comenius okul ortaklık projesi yürüten okullarda görev yapan ve projede görev alan müdür, müdür yardımcıları ve öğretmenlerden oluşan 168 katılımcı oluşturmuş; projelerin etkililiğine ilişkin görüşlerin katılımcıların okul düzeyine ve daha önce proje deneyimi olup olmasına göre farklılık göstermediği belirlenmiştir. Ancak bu projelerin etkililiğine ilişkin görüşlerin okul türüne (kamu, özel) ve ortak ülke sayısına göre farklılık gösterdiği saptanmıştır. Katılımcıların yaptıkları Comenius projesi türüne göre okul-çevre ilişkileri ve hedeflere ulaşma boyutunda katılımcıların görüşleri farklılık göstermiş, okul gelişim projesine katılanların bu projelerin etkililiğine daha çok inandıkları görülmüştür. Katılımcıların kurs/seminer almalarına göre hedeflere ulaşma boyutunda farklılık olduğu saptanmıştır. Seminere katılmış olanların, projelerin etkililiğine daha çok inandıkları tespit edilmiştir.

Bahadır (2007) tarafından hazırlanan “Comenius Projelerinden Faydalanma Konusunda Okul Yöneticileri ve Öğretmen Görüşleri” başlıklı tez çalışmasında 2006 ve 2007 öğretim yılında Kırıkkale il merkezinde bulunan ilköğretim ve ortaöğretim okullarında görevli yönetici ve öğretmenlerin Comenius projelerinden yararlanma konusunda görüşlerine başvurmuştur. Araştırma sonucunda, ilköğretim ve ortaöğretim okul öğretmenleri ve yöneticilerinin bir Comenius projesinde görev almaları halinde mesleki ve kişisel deneyimlerinin artacağı, projenin kültürlerarası iletişimi eğitim sisteminin gelişimini destekleyeceği, öğretmen ve yöneticilerin yabancı dil bilmemelerinin ve ders yoğunluklarının proje yapmada bir engel teşkil ettiği ve öğretmenlerin, Comenius okul projesi geliştirdiklerinde okul yönetiminden destek görececeklerini ifade ettikleri ortaya çıkmıştır.

Aydoğan ve Şahin (2006) tarafından hazırlanan “Comenius Okul Ortaklıkları Projelerinin, Comenius Amaçlarının Gerçekleşmesine Katkısı” başlıklı makalede Socrates eğitim programının alt dallarından biri olan Comenius Okul Ortaklıkları Projeleri açıklanmıştır. Araştırmanın amacı, projelerle ilgili yapılan çalışmaların, okulların eğitim sürecine olumlu etkilerinin olup olmadığı, öğrencilerin bireysel gelişimine katkı sağlayıp sağlamadığı, dil öğrenimi açısından olumlu gelişmelere yol açıp açmadığıdır. Araştırmanın çalışma grubu, Comenius okul ortaklıkları projelerinden yararlanan ilk ve ortaöğretim öğrencileridir. Araştırma sonucunda Comenius okul ortaklıkları projesinden yararlanan öğrencilerin okullarına bakış açılarında olumlu yönde değişimler olduğu ve okullarından beklentilerinin arttığı, derslere aktif katılımlarında artış olduğu, sorumluluk alma duygularının geliştiği, karşılaştıkları problemlere daha yaratıcı çözümler buldukları görülmüştür.

Top (2006) tarafından hazırlanan “Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programlarına (ABEGP) İlişkin Öğretmen ve Yönetici Görüşleri” başlıklı tez çalışmasında Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programlarına ilişkin öğretmen ve yönetici görüşlerini belirlemek amaçlanmıştır. Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik programlarına ilişkin öğretmen ve yönetici görüşlerinin belirlenmeye çalışıldığı bu araştırmada tarama modeli kullanılmış, betimsel bir araştırma olarak desenlenmiştir. Araştırmanın evrenini, Elazığ il merkezinde yer alan ve beş eğitim bölgesinde görev yapan öğretmen ve yöneticiler oluşturmaktadır. Araştırma sonucunda; katılımcıların büyük bir çoğunluğunun ABEGP’ dan yararlanmadıkları ve programlara ilişkin bilgi-beceri düzeylerinin az olduğu belirlenmiştir.

2.2.2. Yurt Dışında Yapılan İlgili Araştırmalar

Theodore ve Anastassios, (2015) tarafından hazırlanan “Ortaöğretimde Hareketlilikle İlgili Avrupa Programlarının Etkileri” başlıklı çalışmada Comenius okul ortaklıkları programına katılan öğretmenlerin deneyimlerine ilişkin yapılan nitel çalışmalarının sonuçları verilmiş, projelerin; katılımcıların kişisel ve kültürlerarası gelişimlerini etkilediği, öğretmenlerin disiplinler arası takımlarda çalışmayı öğrenmelerine katkı sağladığı; bununla beraber, öğretmenlerin deneyimlerini etkili bir biçimde paylaşmadığı ve yerel topluluklarla ilişkilerin ve işbirliğinin program biter bitmez sonlandırıldığını ortaya koyulmuştur.

European Commission (2012) tarafından Aralık 2009 ve Haziran 2012 yılları arasında Comenius Okul Ortaklıklarının katılımcı okullar üzerindeki etkilerini ve yararlanıcılara katma değerini ortaya koymayı amaçlayan çalışmada, öğrencilerin, velilerin, diğer paydaşların ortaklık etkinliklerine katılımını, yerel topluluklardan verilen desteği ve okullar tarafından gerçekleştirilen yaygınlaştırma faaliyetlerini incelemiştir. Nitel yöntemin ve katılımcı bir yaklaşımın benimsendiği çalışma, 2009 yılında proje başlatan 15 ülkede (Belçika, Estonya, Finlandiya, Fransa, Almanya, Yunanistan, Hollanda, Macaristan, İtalya, Polonya, Romanya, Slovakya, İspanya, Türkiye ve Birleşik Krallık) bulunan 50 okulda bulunan katılımcılarla gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda, Comenius okul ortaklıklarının genel olarak okullara ciddi, katkılarının olduğu; bu katkıların daha çok öğrenciler ile ilgili olduğu; öğrencilerin diğer ülkelere ve bu ülkelerin kültürlerine ilgisini arttırdığı, dil, sosyal ve bilgisayar becerilerini geliştirdiği ortaya çıkmıştır. Bununla beraber, Comenius programı için ayrılan kaynakların yeterli olmaması, bilgisayar ve yabancı dil yeterliliğinin olmaması, kurumsal ve projelerin yaygınlaştırılması ile ilgili engeller gibi sorunların projelerin daha etkili olmasını engellediği ortaya çıkmıştır.

Colón-Plana (2012) tarafından hazırlanan “On Katalan Eğitim Kurumunda Comenius Projeleri Gerçeği” başlıklı çalışmada 2007- 2008 eğitim öğretim yılında Katalonya’da bulunan on eğitim kurumunda gerçekleştirilen Comenius projelerinin farklı boyutlarını okul bağlamında ele almayı, projelerin güçlü ve zayıf yanlarını vurgulamayı ve koordinatörlerin proje süresince karşılaştığı sorunları ortaya koymayı amaçlamıştır. Araştırmanın verileri projelerden sorumlu görevli 10 öğretmenle gerçekleştirilen ayrıntılı görüşmelerden edinilmiştir. Araştırma sonucunda, Comenius projelerinin gelişim aşamasında oldukça karmaşık, her bir kurumun gerçeğine tamamen uyum sağlayabilir ve

ilkokul, ortaokul ve lise düzeylerinde oldukça olumlu olduğu; bununla beraber yabancı dil eksikliği, diğer kültürlerle yönelik korku ve önyargı, projelerin devamlılığını sağlayacak politikaların eksikliği ve öğretmenlerin iş yükü gibi sorunlar yaşandığı ortaya çıkmıştır.

Vabo (2007) tarafından hazırlanan “Norveç Leonardo da Vinci ve Socrates Programları Değerlendirmesi” başlıklı çalışmada 2000- 2006 yılları arasında Leonardo da Vinci ve Socrates programlarının etkilerini ortaya çıkarmak amacıyla; başvuranlarla ilgili nicel verilere, kabul edilen projelere, projelerin farklı bölümlerine verilen maddi desteğe ve yöneticilerle görüşmelere yer vermiştir. Araştırma sonucunda, Comenius okul ortaklığı projelerinin; öğretmenleri proje ortakları ile ilgili bilgilendirme, öğretmenlere motivasyon sağlama, öğretmenlerin dil, iletişim ve proje yönetim becerilerini geliştirme; öğrencilere zenginleştirilmiş müfredat sunma, onların yabancı dil becerilerini geliştirme, velilerin ve yerel yönetimlerin projelere katılımını sağlama noktalarında katkı sağlayarak öğretmenlerin, öğrencilerin ve yerel yönetimin gelişimine olumlu etkilerde bulunduğu tespit edilmiştir.

European Commission (2004) tarafından hazırlanan “Socrates Eğitimi Alanında Topluluk Eylem Planı II Dönemini Nitel ve Nicel Göstergelerle Başarıya Ulaşma Sonuçları Ara Değerlendirme Raporu” başlıklı çalışmada, Socrates II Comenius okul ortaklığı projelerinin verimlilik ve finansman tartışmalarının etkililik değerlendirmesi yapılmış, ayrıca proje çıktılarının yararları değerlendirilmiştir. Olumlu proje çıktılarını etkileyen etmenler, Com1 ortaklığının engelleri, iyi uygulama yaygınlaştırmaları ve yaklaşımları gibi konular üzerinde durmuşlardır. Araştırma sonucunda, öğretmenlerin farklı ülkelerden meslektaşlarıyla bir araya gelerek, bilgi alışverişinde bulunarak mesleki bilgi ve dil becerilerini geliştirdikleri; proje sürecinde bütçeden kaynaklı sorunların ortaya çıktığı sonucuna ulaşılmıştır.

Libotton, Van Braak ve Garofalo (2002) tarafından hazırlanan “Comenius 3.Eyleminin Eğitim ve interaktif Katılım Boyutlarının özlenmesi” başlıklı makale çalışmasında Comenius 3 dahilinde hizmet içi eğitime katılan öğretmenlerin kazanımlarını incelemişlerdir. Araştırma sonunda katılımcılarda gözlenebilir bir ilerleme meydana gelmiştir. Ayrıca eğitime katılanların eğitim faaliyetlerinde ileri derecede aktif oldukları görülmüştür.

Fitzgerald (1999) tarafından hazırlanan “The Participation of Pre-Primary and Primary Schools In The Eu Socrates-Comenius Action One Programme For School Education” (Okul Eğitimi için ilkokul ve Öncesi Okulların AB Sokrates Comenius

Programına Katılımı) başlıklı makale çalışmasında okul eğitimi için ilkökul ve öncesi eğitim kurumlarının AB Sokrates Comenius programına katılımı ve Avrupa Eğitim Projelerinin Geliştirilmesi gözden geçirilmektedir. Bu makale, bir dizi serbest metin cevabı gerektiren başlangıçtan son ürüne kadar projenin tüm işleyişini kapsayan sorular kümesini içermektedir. Cevaplar katılımcıların kendi yazdıkları cümlelerdir ve bu nedenden Comenius Programının gerçekçiliği üzerine güçlü yorumlar bulunmaktadır. Anket aşağıdaki sorulara yanıt almak için hazırlanmıştır: Comenius Programı için okullar nasıl hazırlanmaktadır, Okullar projelerini yönetimsel ve eğitimsel olarak nasıl organize etmektedir?, Ne tür problemler ortaya çıkmıştır?, Hangi okullar başarılı olmuştur?, Okullar bu tür bir başarıyı elde etmek için nasıl bir destek ihtiyacı hissetmişlerdir? başlıkları altında incelenmiştir. Bu programın, öğretmenlerin, öğrencilerin ve ailelerin tutumu ve okulun eğitim kalitesi konusunda okula olumlu katkı sağladığı sonucuna varılmıştır.

Beernaert (1997) tarafından hazırlanan “Teacher Education and Lifelong Learning” (Öğretmen Eğitimi ve Yaşam Boyu Eğitim) başlıklı makale çalışmasında Comenius eğitim programı anlatılmış, öğretmenlerin hizmet içi eğitimlerini içine alan Comenius 3 programının sonuçları üzerinde durulmuştur. Makalenin sonucunda, Comenius projelerinin öğrencilerin ve öğretmenlerin yeni bilgi edinmelerini sağladığı, iletişim becerilerin arttırdığı, yaratıcılık ve problem çözme becerilerini geliştirdiği, yeni bilgi teknolojilerini kullanımını geliştirdiği, takım çalışması, açıktan ve uzaktan öğrenme becerilerini geliştirdiği sonuçlarına ulaşılmıştır. Yaşam boyu öğrenme alışkanlığının ve bunun uygulanmasının eğitim toplumunun hedeflerini gerçekleştirerek Avrupa vatandaşlığına önemli katkı sağlayacağı belirtilmiştir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde, araştırma modeli ve verilerin toplanması ile verilerin analizine ilişkin bilgilere yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Okullarda ve Milli Eğitim Müdürlüğünün AR-GE Projeler Biriminde yürütülen eğitim projelerinin çeşitli değişkenler açısından analizini amaçlayan bu çalışma, betimsel niteliklidir. Betimsel araştırmalar; olayların, olguların, durumların objelerin, varlıkların, kurumların, grupların ve çeşitli alanların “ne” olduğunu betimlemeye ve/veya açıklamaya odaklanan çalışmalardır (Karasar, 2009). Betimleme araştırmalarının temel amacı herhangi bir olgunun doğrudan ve basit bir betimlemesini sunmaktır (Sandelowski, 2010).

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Durum çalışması; araştırmacının zaman içerisinde sınırlandırılmış bir veya birkaç durumu çoklu kaynakları içeren veri toplama araçları (gözlemler, görüşmeler, görsel-işitseller, dokümanlar, raporlar) ile derinlemesine incelediği, durumların ve duruma bağlı temaların tanımlandığı nitel bir araştırma yaklaşımıdır (Creswell, 2007).

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın çalışma evrenini, Malatya il Milli Eğitim Müdürlüğü AR-GE Proje Birimi ile merkez Battalgazi ve Yeşilyurt ilçelerinde bulunan farklı kademelerden seçilmiş 20 okul oluşturmaktadır. Okulların belirlenmesinde, amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme kullanılmıştır. Maksimum çeşitlilik örneklemesinde örneklem, problemle ilgili ve kendi içinde benzeşik, değişken ve farklı durumlardan oluşacak şekilde belirlenmektedir (Grix, 2010; akt. Baltacı, 2018). Bu

doğrultuda genelleme yapmak için bu çeşitliliği sağlamak hedeflenmez, aksine çeşitlilik gösteren durumlar arasında herhangi bir ortak olguların olup olmadığını bulmaya çalışmak ve bu çeşitliliğe göre problemin farklı yönlerini incelemek amaçlanır (Marczyk vd., 2005; akt. Baltacı, 2018). Bu kapsamda; farklı türden ve çok sayıda proje yürütmüş, farklı kademelerden (ilkokul, ortaokul, lise) okullar örnekleme alınmıştır. Belirlenen bu 20 okulda, proje yürütücüsü veya danışmanı olarak görev yapan 20 öğretmen ve 20 okul yöneticisi ile AR-GE Proje Biriminde görevli 10 yetkili/ uzman olmak üzere toplam 50 kişi araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır.

Araştırmaya katılımda gönüllülük esas alınmıştır, gizlilik ve tarafsızlığın sağlanması amacıyla katılımcıların isimleri formlarda kullanılmamıştır. Araştırmaya katılan öğretmen, yönetici ve uzmanların belirtilmesi için kodlama yapılmıştır.

Tablo 13

Çalışma Grubunu Oluşturan Öğretmenlere Ait Kişisel Bilgiler

Değişken	N=20	f	%
Cinsiyet	Kadın	11	55,0
	Erkek	9	45,0
Mesleki Kıdem	1-5yıl	1	5,0
	6-10yıl	4	20,0
	11-20yıl	13	65,0
	21yıl ve üzeri	2	10,0
Görev Yapılan Eğitim Kurumu	İlkokul	5	25,0
	Ortaokul	9	45,0
	Lise	5	25,0
	BSM	1	5,0
Ortaöğretim İçin Okul Türü	Anadolu Lisesi	1	5,0
	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	2	10,0
	Anadolu İmam Hatip Lisesi	1	5,0
	Diğer	1	5,0
Projedeki Görev	Proje Yürütücüsü	16	80,0
	Danışman Öğretmen	4	20,0
Yürütülen Proje Türü	TÜBİTAK Destekli	12	60,0
	ERASMUS+	7	35,0
	Bakanlık Destekli	1	5,0
	Yerel Proje	6	30,0
	Diğer	4	20,0
Yürütülen Proje Sayısı	1	4	20,0
	2	1	5,0
	3	2	10,0
	4	2	10,0
	5+	11	55,0

Tablo 13’de yer alan verilere göre, araştırmaya katılan öğretmenlerin; %55’inin kadın, %45’inin erkek olduğu; %5’ inin 1-5 yıl, %20’sinin 6-10 yıl, %65’inin 11-20 yıl,

%10'unun 21 yıl ve daha fazla mesleki kıdeme sahip olduğu; %25'inin ilkokulda, %45'inin ortaokulda, %25'inin lisede, %5'inin BSM' de görev yaptığı; liselerde görev yapan öğretmenlerin %5'inin Anadolu lisesi, %10'unun Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, %5'inin Anadolu İmam Hatip Lisesi, %5'inin de diğer türde bir ortaöğretim kurumunda görev yaptığı; %80'inin proje yürütücüsü, %20'sinin danışman öğretmen olduğu; öğretmenlerin %60'ının TÜBİTAK destekli, %35'inin ERASMUS+, %5'inin bakanlık destekli, %30'unun yerel proje ve %20'sinin diğer türde proje yürüttüğü; %20'sinin 1, %5'inin 2, %10'unun 3, %10'unun 4 ve %55'inin 5+ proje yürüttüğü görülmektedir.

Tablo 14

Çalışma Grubunu Oluşturan Yöneticilere Ait Kişisel Bilgiler

Değişken	N=20	f	%
Cinsiyet	Kadın	1	5,0
	Erkek	19	95,0
Mesleki Kıdem	11-20yıl	10	50,0
	21yıl ve üzeri	10	50,0
Görev Yapılan Eğitim Kurumu	İlkokul	5	25,0
	Ortaokul	9	45,0
	Lise	5	25,0
	BSM	1	5,0
Ortaöğretim İçin Okul Türü	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	3	15,0
	Anadolu İmam Hatip Lisesi	4	20,0
	Diğer	4	20,0
Projedeki Görev	Proje Yürütücüsü	20	100,0
Yürütülen Proje Türü	TÜBİTAK Destekli	13	65,0
	ERASMUS+	12	60,0
	Fırat Kalkınma Ajansı	3	15,0
	Bakanlık Destekli	8	40,0
	Yerel Proje	13	65,0
	Okulun Kendi Yaptığı Projeler	13	65,0
Yürütülen Proje Sayısı	1	4	20,0
	2	4	20,0
	3	1	5,0
	4	1	5,0
	5+	10	50,0

Tablo 14'de yer alan verilere göre, araştırmaya katılan yöneticilerin; %5'inin kadın, %95'inin erkek olduğu ; %50'sinin 11-20 yıl, %50'sinin 21 yıl ve daha fazla mesleki kıdeme sahip olduğu; %25'inin ilkokulda, %45'inin ortaokulda, %25'inin lisede, %5'inin BSM' de görev yaptığı; lisede görev yapan yöneticilerin %15'inin Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, %15'inin Anadolu İmam Hatip Lisesi, %20'sinin diğer türde bir

ortaöğretim kurumunda görev yaptığı; tamamının (n=20) proje yürütücüsü olduğu; proje yürütücülerinin %55'inin TÜBİTAK destekli, %60'ının ERASMUS+, %15'inin Fırat Kalkınma Ajansı, %40'ının bakanlık destekli, %55'inin yerel proje, %65'inin okulun kendi yaptığı türde proje yürüttüğü; %20'sinin 1, %20'sinin 2, %5'inin 3, %5'inin 4 ve %50'sinin 5+ proje yürüttüğü görülmektedir.

Tablo 15

Çalışma Grubunu Oluşturan AR-GE Uzmanlarına Ait Kişisel Bilgiler

Değişken	N=20	f	%
Cinsiyet	Kadın	2	20,0
	Erkek	8	80,0
Mesleki Kıdem	11-20yıl	7	70,0
	21yıl ve üzeri	3	30,0

Tablo 15' de yer alan verilere göre araştırmaya katılan AR-GE uzmanlarının, %20'sinin kadın, %80'inin erkek; %70'inin 11-20 yıl, %30'unun 21 yıl ve daha fazla mesleki kıdeme sahip olduğu görülmektedir.

3.3. Veri Toplama Teknikleri

Araştırmanın verileri, araştırmacı tarafından yapılan “derinlemesine (Bireysel) görüşme” tekniği ile ve hazırlanan yarı yapılandırılmış soru formu ile toplanmıştır. Görüşme, “nitel araştırma yönteminde toplumsal dünya hakkında veri elde etmek için kullanılan en temel tekniklerden biridir” (Aull Davies, 1999:93). Görüşme, araştırmacının ve katılımcının aktif olarak dahil olduğu anlam yaratım süreci olarak da tanımlanan özel bir iletişim ve sohbet biçimidir (Holstein ve Gubrium, 2004). Yapılandırılmış görüşmelerden yapılandırılmamış görüşmelere tüm görüşmeler, araştırmacı ve katılımcı arasında bir etkileşimi içerir. Görüşme sürecinin planlı ve amaçlı olması, görüşme tekniğini, bir sohbet olmaktan farklı kılar ve onu hedeflere yönelik planlanmış bir veri toplama çabasına dönüştürür. Görüşmede kullanılan soru ve cevap yöntemi de veri toplarken bir ilişkiyi kurma ve veriye ulaşma yolu olarak nitelendirilebilir (Yıldırım ve Şimşek, 2005).

Yarı yapılandırılmış görüşmeler, nitel araştırmalarda çok sık kullanılan tekniklerden biridir. Bireysel veya grup olarak yapılabilir. Bireysel olarak gerçekleştirilen görüşmeler sosyal ve kişiye özel konuları derinlemesine araştırma imkanı sunar (Bloom

ve Crabtree, 2006). Yarı yapılandırılmış görüşmelerde, görüşme soruları araştırmacı tarafından önceden hazırlanmış olsa da görüşmedeki gelişmelere göre yeni sorular düşünmek ve sormak gerekebilir. Bu nedenle araştırmacı görüşme sırasında katılımcılara kısmi esneklik sağlayarak oluşturulan soruların yeniden düzenlenmesine, tartışılmasına izin verebilir (Ekiz, 2003; Karasar, 2009).

Araştırmanın verilerini toplamak üzere; okul yöneticileri, proje yürütücüsü/danışman öğretmenler ve AR-GE Birimi uzmanları için 2 ayrı soru formu hazırlanmıştır. Birinci form, yönetici ve öğretmenlere yönelik olarak kişisel bilgiler bölümünün dışında 12 sorudan oluşurken, ikincisi AR-GE Birimi uzmanlarına yönelik olarak 7 sorudan oluşmaktadır. Görüşme formundaki her bir soru oluşturulurken alan yazın detaylı bir şekilde taranmış farklı araştırmacıların da bu sorulara yakınlık yönünden benzer sorulardan yararlandıkları görülmüştür. Hazırlanan yarı yapılandırılmış soru formu, 2 alan uzmanı, 2 dil uzmanı ve 1 ölçme- değerlendirme uzmanının görüşüne sunulurken, yapılan öneriler doğrultusunda ölçme aracına son şekli verilmiştir.

Araştırmanın verileri hem yüz yüze hem de online görüşme şeklinde gerçekleştirilmiştir. Okul yöneticilerinin tamamı ve öğretmenlerin 16'sı ile yüz yüze görüşme gerçekleştirilirken, 4 öğretmenle online görüşme yapılmıştır. Yine AR-GE Birimi Uzmanlarının da 8'i ile yüz yüze, 2'si ile de online görüşme gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların tamamına, soru formu görüşmeden önce e-posta yolu ile gönderilerek, görüşme hakkında bilgilendirme yapılmıştır.

Nitel araştırmalarda "geçerlilik" çalışması araştırmacının araştırmış olduğu konuyu yeterince objektif, olduğu gibi gözlemlenmesi, topladığı verilerin doğruluğu ve gerçeği olduğu gibi temsilidir. "Güvenirlilik" araştırmacının araştırma sürecini ve verilerini detaylı olarak sunması (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 306), araştırma süresince tutarlı davranıp davranmadığının teyidi anlamına gelmektedir. Nicel araştırmalarda kullanılan geçerlik ve güvenirlik ifadelerinin yerine nitel araştırmalarda inanılabilirlik, sonuçların doğruluğu ve araştırmacının yetkinliği gibi kavramlar kullanılır (Krefting, 1991). Guba ve Lincoln (1982), nitel araştırmalarda geçerlik ve güvenirlikten ziyade inandırıcılık (trustworthiness) olması gerektiğine dikkat çekmiş ve bazı kriterler belirlemiştir (Houser, 2015; Merriam, 2013). Bu kriterler altın standart olarak literatürde yer almıştır. Guba ve Lincoln (1982) inandırıcılık için kriterleri inanılabilirlik, güvenilebilirlik, onaylanabilirlik ve aktarılabilirlik olmak üzere dört ana başlık altında toplamıştır. Bir araştırmada bulguların doğruluğunu kontrol etmek için bu stratejilerin bir ya da daha fazlasının belirtilmesi önerilmektedir (Creswell, 2003).

Araştırmanın geçerlik ve güvenilirliği için uzun süreli etkileşim, katılımcı teyidi, uzman incelemesi, üçgenleme, onaylanma ve aktarılma etkinliklerine yer verilmiştir. Bu kapsamda, alan uzmanlarından yararlanılmış, katılımcılarla farklı zamanlarda birkaç kez görüşülerek elde edilen veriler teyit edilmiş, ilgili istatistiklerden ve dokümanlardan yararlanılarak veri kaynaklı üçgenleme ve farklı kişilerle görüşülerek araştırmacı üçgenlemesi yapılmıştır. Ayrıca elde edilen sonuçlar, benzer çalışma sonuçlarıyla da karşılaştırılarak alana aktarılabilirliği sağlanmıştır.

Bu kapsamda, araştırmanın iç geçerliliğini sağlamak üzere; veri toplama süreci belirli bir zamana yayılarak Mayıs 2020-Eylül 2020 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Ülkede yaşanan olağanüstü salgın da sürecin uzamasına neden olmuştur. Katılımcılarla yapılan görüşmelerin süresi olabildiğince uzun tutulmuş, her bir görüşme ortalama 35-45 dakika sürmüştür. Görüşmeler, araştırmacının kendisi tarafından yapılmıştır. Araştırmanın iç güvenilirliğini arttırmak için bulgular kısmında katılımcıların doğrudan alıntılarına hiçbir görüş atlanmadan yer verilmiş ve bu şekilde okuyucuya sunulmuştur, araştırmacı kendi yorumunu sona bırakmıştır.

Araştırmanın iç geçerliliğini etkileyen önemli durumlardan biri de veri toplama sürecinin belirli bir zamana yayılarak yapılması ve katılımcı ile uzun süreli etkileşimdir. Görüşme süresinin artması, karşılıklı güven duygusunun artmasına neden olacağından, katılımcının verdiği samimi ve içten cevaplarla, araştırmanın amacına uygun daha doğru verilere ulaşma sağlanmış olacaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2005).

Araştırmanın dış geçerliliğini arttırmak için Miles ve Huberman (1994), örneklemin genellemeye izin verecek biçimde araştırmacı tarafından çeşitlendirilmesi gerektiği görüşünü savunmaktadır (Miles ve Huberman, 1994).

Bu kapsamda, araştırmanın dış geçerliliği için örneklem çeşitlemesine gidilerek, maksimum çeşitleme sağlanmaya çalışılmıştır. Araştırmanın örneklemi; farklı tür ve kademelerdeki okullarda görev yapan, çok sayıda ve çeşitli projeler yürüten proje danışmanı veya yürütücüsü öğretmen ve yöneticiler ile AR-GE Birimi Proje uzmanlarından oluşturulmuştur. Yine, katılımcılarda cinsiyet ve mesleki kıdem değişkenleri açısından da çeşitlemeye dikkat edilmiştir. Ayrıca, araştırmada dış güvenilirliği arttırmak için veri toplama, işleme, analiz etme, yorumlama ve sonuçlara ulaşma konularında neler yapıldığı açık ve detaylı bir şekilde anlatılmış, bu doğrultuda, araştırmada dış geçerliliği arttırmak amacıyla doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Ortaya çıkan birbirine paralel ve zıt görüşler ayrı ayrı değerlendirilerek analiz edilmiş,

katılımcıların özellikle söylemek ve vurgulamak istedikleri önemli hususlara bulgular kısmında aynen yer verilmiştir.

3.4.Verilerin Analizi

Açıklayıcı/Tanımlayıcı Durum Çalışması şeklinde tasarlanan araştırmada elde edilen veriler, betimsel ve içerik analizine tabi tutulmuştur.

Betimsel analiz, önceden belirlenmiş bir çerçeveye bağlı olarak nitel verilerin işlenmesi, bulguların tanımlanması ve tanımlanan bulguların yorumlanması adımlarını içeren analiz yaklaşımıdır. Betimsel analizde veriler, önceden belirlenen temalar altına yerleştirilirken; içerik analizinde veriden kodlara ait alt tema ve temaların çıkarılmasıdır. İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Betimsel analizde özetlenen ve yorumlanan veriler, içerik analizinde daha derin bir işleme tabi tutulur ve betimsel bir yaklaşımla fark edilemeyen kavram ve temalar bu analiz sonucunda keşfedilebilir. İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

Bu kapsamda, araştırmanın katılımcılarına ilişkin kişisel bilgiler ile gerçekleştirilen projelere ait veriler için betimsel analiz, katılımcıların görüşlerine ilişkin veriler için de içerik analizi yapılmıştır. Araştırmanın verileri, sıklık ve değerlendirici içerik analizine tabi tutulmuştur.

Yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanan katılımcı görüşleri, öncelikle deşifre edilerek yazılı metin haline getirilmiş, katılımcılar; yönetici, öğretmen ve uzman olma durumlarına göre Y1, Y2, Y3..., Ö1, Ö2, Ö3..., A1, A2, A3... şeklinde kodlanmıştır. Daha sonra elde edilen veriler, alt problemlerdeki sorulara cevap oluşturacak şekilde kodlanarak tema ve alt temalar şeklinde tablolara dönüştürülmüş, tabloları açıklayıcı bilgilerle birlikte rapor edilmiş ve katılımcılara ait doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Araştırmada elde edilen sonuçlar, literatürdeki benzer araştırma sonuçları ile tartışılarak yorumlanmıştır.

Araştırmanın ham verileri, istenildiği zaman incelenebilecek şekilde araştırmacı tarafından arşivlenmiştir.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmanın bu bölümünde araştırmanın alt problemleri ve bunlara ilişkin yanıtlar yer almaktadır.

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın birinci alt problemi, “Okullarda eğitim projesi yürütmeye duyulan istek ve bu isteğin nedenleri nedir?” şeklinde düzenlenmiştir.

Bu alt problemin verileri, okullarda proje yürüten yönetici ve öğretmenlerle yapılan görüşmelerden elde edilmiştir. Elde edilen veriler frekans ve yüzde hesaplaması analizlerine tabi tutularak alt probleme yanıt olacak şekilde düzenlenmiş ve yorumlanmıştır.

a) Proje yürütmeye duyulan istek ve nedenler

Tablo 16

Okullarda Eğitim “Projesi Yürütmeye Duyulan İstek ve Nedenleri” ne İlişkin Veriler

Proje Yürütme İsteği	N=40	f	%
Eğitim Projesi Yürütme İsteği	Var	27	67,5
	Kısmen	10	25,0
	Yok	3	7,5
Nedenler		f	%
Okulun gelişmesi		25	62,5
Finansman katkısı		17	42,5
Öğrenci başarısı		40	100
Yurtdışı seyahati		11	27,50
Farklı ülke görme arzusu		8	20,0

Tablo 16’ da okullarda eğitim projesi yürütmeye duyulan istek ve nedenlerine ilişkin veriler yer almaktadır. Bu verilere göre araştırma kapsamında yer alan okulların %67,5’inin eğitim projesi yürütmeye istekli iken, %25’inin çok istekli olmadığı,

%7,5'inin ise hiç istek duymadığı tespit edilmiştir. Proje yürütmeye duyulan isteğin nedenlerine bakıldığında, katılımcıların %100' ü öğrenci başarısını artırmak için bu etkinlikleri yapmak istediklerini belirtirken; %62,5' i de okulun gelişmesi şeklinde bir neden belirtmiştir. Bunları daha düşük düzeyde, okula finansman katkısı sağlama (%42,5), yurtdışı seyahati (%27,5) ve farklı ülke görme arzusu (%20) nedenleri takip etmiştir.

b) Öğretmen ve yöneticilerin proje yürütmeye duydukları isteğin nedenlerine ilişkin görüşleri

Tablo 17

Öğretmenlerin “Proje Yürütmeye Duyulan İsteğin Nedenlerine” İlişkin Görüşleri

Ana Tema	Alt Temalar	N=20	f	%
Proje Yürütmeye Duyulan İsteğin Nedenleri	Okulun adını duyurmak		3	15,0
	Okula finansal katkı sağlamak		2	10,0
	Öğrencilerin başarılarını artırmak		9	45,0
	Takım çalışması yaratmak		2	10,0
	Öğrencilerin yabancı dil becerilerini geliştirmek		5	25,0
Nedenleri	Okulun ve öğrencilerin vizyonunu geliştirmek		7	35,0
	Mesleki ve kişisel gelişim sağlamak		8	40,0

Öğretmenler, kendilerine yöneltilen “proje yürütmeye duyulan isteğin nedenleri” sorusuna; yukarıdaki tabloda yer aldığı şekilde birçok açıdan görüş belirtmişlerdir. Tablo 17’de yer alan alt temalar, öğretmenler tarafından ortak ve yoğun olarak belirtilen görüşlerden oluşturulmuştur. Buna göre öğretmenler; öğrencilerin başarılarını artırmak (%45), mesleki ve kişisel gelişim sağlamak (%40), okulun ve öğrencilerin vizyonunu geliştirmek (%35) nedenlerinde yüksek frekansta ortak görüş belirtirken; okula finansal katkı sağlamak (%10), takım çalışması yaratmak (%10) ve okulun adını duyurmak (%15) konularında ise diğer nedenlere nispeten daha düşük frekansta görüş belirtmişlerdir.

Bu konudaki öğretmen görüşlerinden bazıları şöyledir:

Ö19. “Öğrencilerin anlama kabiliyetini arttırmak, onları hayatta başarılı kılacaktır diye düşünüyorum. Eğitimin temelinin anlama kabiliyetine bağlı olduğu aşikârdır.”

Ö1. “Eğitim projeleri yürütmemim amacı öğrencilerime vizyon kazandırmak; düşüncelerimizi hayata geçirebilecek, düşünebilen, sorgulayan, geniş perspektifle bakabilen öğrenciler yetiştirmek.”

Ö3. “Öğrencilerime farklı bakış açısı kazandırıp, onları da bir emeğin içine katmak, okula yeni bir hava kazandırmak, öğrencilerimin akademik başarılarını ve kendilerine olan özgüvenlerini arttırmak.”

Ö6. “Müdürümüz ve arkadaşlarımızın desteği ile kendimi geliştirmek adına yurt dışında çeşitli eğitimler almak, alacağım eğitimler ile elde ettiğim kazanımları okulumdaki öğrencilerimin üzerinde uygulamak, onlara yeni bilgiler ve yaşantılar kazandırmak için istek duydum.”

Ö20. “Yeni bir şeyler öğrenmek ve öğrendiğim yeniliklerden öğrencilerimi haberdar etmek. Olumlu yönde birbirimizi etkilemek adına istek duydum.”

Ö4. “Öğrencilerin İngilizceye karşı önyargısını kırmak, onlara İngilizceyi sevdirmek; farklı ortamlarda İngilizce konuşan ve sadece bu dili kullanarak hayatına devam eden bireylerle tanıştırap, gözlem yapmalarını sağlamak.”

Ö7. “Öğrenci başarısını arttırmak, kurumumuzun tanıtımı, uluslararası platformlarda tanınmak, okulumuza maddi manevi katkı sağlamak adına istek duyuyorum.”

Ö10. “Bu süreçten önce mesleki yaşamımda hiç proje danışmanlığı yapmamıştım. Öğrencilerimle beraber özgün ve yeni fikirler üretebilme düşüncesi, mesleki yaşamımda monotonluktan kurtulup yeni bir yola girme, kendimi alanımda daha iyi yetiştirmek adına heyecan verici bir tecrübe olabileceğini düşündüm.”

Tablo 18

Yöneticilerin “Proje Yürütmeye Duyulan İsteğin Nedenlerine” İlişkin Görüşleri

Ana Tema	Alt Temalar	N=20	f	%
Proje Yürütmeye Duyulan İsteğin Nedenleri	Okulun itibarını arttırmak		8	40,0
	Öğrenciyi sosyalleştirmek		7	35,0
	Okulun vizyonunu geliştirmek		6	30,0
	Okula finansman sağlamak		3	15,0
	Öğrencilerin akademik başarılarını arttırmak		13	65,0

Yöneticiler, kendilerine yöneltilen “proje yürütmeye duyulan isteğin nedenleri” sorusuna; yukarıdaki tabloda yer aldığı şekilde birçok açıdan görüş belirtmişlerdir. Tablo 18’de yer alan alt temalar, yöneticiler tarafından ortak olarak ve sıklıkla belirtilen görüşlerden oluşturulmuştur. Buna göre yöneticiler; öğrencilerin akademik başarılarını

artırmak (%65), okulun itibarını arttırmak (%40), öğrenciyi sosyalleştirmek (%35) nedenlerinde yüksek frekansta ortak görüş belirtirken; okula finansman sağlamak (%15) konusunda ise diğer nedenlere nispeten daha düşük frekansta görüş belirtmişlerdir.

Bu konudaki yönetici görüşlerinden bazıları şöyledir:

Y7. “Öncelikli olarak ilk hedefimiz öğrenci başarısını arttırmak ve bu duyguyu onlara tattırmak. Öğrencilerimizde bir plan çerçevesinde çalışma bilinci geliştirmek. Okulumuzun adını duyurup itibarını arttırmak ise ikinci planda.”

Y2. “Meslek Lisesi olarak yaptığımız projelerin öğrencilere etkisi çok büyük. Üretkeliklerini ve cesaretlerini arttırıyor. İleriki hayatlarında karşılaştıkları problemlerde çözüm noktaları olarak karşılarına çıkacağını düşünüyoruz. Projelere katılmayan öğrenciler başarılı olamıyor. Mesleki gelişimlerine katkı sunmak ve başarılarını arttırmak adına istek duyuyoruz.”

Y9. “21.yy becerilerinden haberdar olmalarını istiyoruz. Patent yarışmalarında, okulumuzun adının proje okulu olmasından ötürü okulumuzun itibarını arttırmak adına kendimizi yükümlü hissediyoruz. Zorunluluk olarak görmüyoruz.”

Y1. “Eğitim projesi yapmaya; öğrencilerimize farklı bir bakış açısı ve beceri kazandırmak, yeni ve farklı bilgiler edinmelerini sağlayarak bir çıkarımda bulunmalarını görmek adına istek duyuyoruz.”

Y5. “Okulumuzun vizyonunu geliştirmek adına her yıl düzenlediğimiz TÜBİTAK bilim fuarları ve fuar süresince yaptığımız etkinlikler ile sosyal, kültürel etkinliklerle adından söz ettiren bir okul olma ideali güdüyoruz. Okulumuzu ilimizde eğitim, bilim ve kültür merkezi haline getirebilmeyi hedefliyoruz.”

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın ikinci alt problemi, “Okullarda yürütülen eğitim projelerinin tür ve yoğunluğu nedir?” şeklinde düzenlenmiştir.

Bu alt problemin verileri, ilgili literatür taraması ve il MEM AR-GE Proje Birimi ile araştırma kapsamındaki okulların kayıtlarından elde edilmiştir. Elde edilen veriler frekans ve yüzde hesaplaması analizlerine tabi tutularak alt probleme yanıt olacak şekilde düzenlenmiş ve yorumlanmıştır.

Yürütülen projelerin tür ve sayıları

Tablo 19

Okullarda Yürütülen Eğitim Projelerinin “Türü ve Sayısı” na İlişkin Veriler (2018-2020)

Proje Türü	N
TÜBİTAK	43
ERASMUS+	18
eTwinning	27
Fırat Kalkınma Ajansı	10
Yerel projeler	20
Bakanlık projeleri	5
Okulun kendi yaptığı projeler	58
Diğer	17
Toplam	198

Tablo 19’da Malatya ili Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı 20 resmi okulda 2018-2020 yılları arasında gerçekleştirilen proje tür ve sayısına ait veriler yer almaktadır. Tablodaki verilere göre bu dönemde toplam 198 projenin yürütülmüş olduğu; bunların 58’i okulların kendi yaptığı projelerden oluşurken, 43’ ünün TÜBİTAK, 27’sinin eTwinning, 20’sinin yerel projeler, 10’ unun Fırat Kalkınma Ajansı projesi ve 5’inin de Bakanlık projelerinden oluştuğu görülmektedir. Bu verilere göre, okulların kendi yaptığı projeler (58) ve TÜBİTAK projelerinde (43) bir yoğunlaşmanın olduğu, bunu sırasıyla e twinning, yerel proje ve ERASMUS + projelerinin takip ettiği; Fırat Kalkınma Ajansı ve Bakanlık projelerinin ise diğer projelere nispeten daha az sayıda yürütüldüğü tespit edilmiştir.

4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın üçüncü alt problemi, “*Okulların eğitim projesi yürütme konusunda karşılaştıkları sorunlar ve bu sorunların nedenleri nelerdir?*” şeklinde düzenlenmiştir.

Bu alt problemin verileri okullarda proje yürüten yönetici ve öğretmenlerle yapılan görüşmelerden elde edilmiştir. Elde edilen veriler frekans ve yüzde hesaplaması analizlerine tabi tutularak alt probleme yanıt olacak şekilde düzenlenmiş ve yorumlanmıştır.

a) Yürütülen eğitim projelerinde karşılaşılan sorunlar

Tablo 20

Okullarda Yürütülen Eğitim Projelerinde “Karşılaşılan Sorunlar” a İlişkin Veriler

N=40		f	%
Proje Yürütmede Karşılaşılan Sorunlar	Var	18	45,0
	Kısmen	22	55,0
	Yok	-	0
Karşılaşılan Sorunlar		f	%
Proje alma		5	12,5
Öğrenci seçimi		4	10,0
Çalışma planının oluşturulması		6	15,0
Konu Seçimi		6	15,0
Projenin hazırlanması		5	12,5
Veri toplama		2	5,0
Verilerin analizi		4	10,0
Projenin rapor haline getirilmesi		6	15,0
Sonuçların değerlendirilmesi ve yorumlanması		13	32,5
Finansman bulma		13	32,5

Tablo 20’ de okullarda yürütülen eğitim projelerinde karşılaşılan sorunlara ait veriler yer almaktadır. Tablodaki verilere göre okulların, farklı düzeyde de olsa tamamına yakınının proje sürecinde sorunlarla karşılaştığı; bu süreçte sorun yaşamayan okul olmadığı görülmektedir. Okullarda yürütülen proje sürecinde; sonuçların değerlendirilmesi ve yorumlanması (%32,5) ile finansman bulma (%32,5) konularında daha çok sorun yaşandığı, bunu, konu seçimi (%15), çalışma planının oluşturulması (%15) ve projenin rapor haline getirilmesi (%15) sorunlarının izlediği tespit edilmiştir.

b) Yürütülen eğitim projelerinde karşılaşılan sorunların nedenleri

Tablo 21

Proje Sürecinde Karşılaşılan “Sorunların Nedenlerine” İlişkin Veriler

Sorunların Nedenleri	N= 40	f	%
Bilgi yetersizliği		19	47,5
Projeyi yürütecek eleman yetersizliği		14	35,0
Kaynak yetersizliği (Literatür)		11	27,5
Uzman desteği yetersizliği		14	35,0
Verilerin analizi ve raporlaştırma konusundaki yetersizlik		14	35,0
Finansman desteğinin yetersizliği (Edinme güçlüğü)		30	75,0

Tablo 21’de okullarda proje sürecinde karşılaşılan sorunların nedenlerine ait veriler yer almaktadır. Tablodaki verilere göre karşılaşılan sorunların nedenlerine bakıldığında, katılımcıların %75’ i finansman desteğinin yetersizliği (edinme güçlüğü)

nedeniyle sorun yaşadığını belirtirken; %47,5'i de bilgi yetersizliği şeklinde bir neden belirtmiştir. Bunları daha düşük düzeyde projeyi yürütecek eleman yetersizliği (%35), uzman desteği yetersizliği (%35) ve verilerin analizi ve raporlaştırma konusundaki yetersizlik (%35) nedenleri takip etmiştir.

c) Yürütülen eğitim projelerinde karşılaşılan sorunlar ve nedenlerine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri

Tablo 22

Öğretmenlerin “Proje Sürecinde Karşılaşılan Sorunlar ve Nedenlerine” İlişkin Görüşleri

Ana Tema	Alt Temalar	N=20	f	%
Proje Sürecinde Karşılaşılan Sorunlar ve Nedenleri	Projelere sağlanan hibe miktarının yetersizliği		9	45,0
	Proje için finansman kaynağı bulma sıkıntısı		5	25,0
	Proje yürütmede gerekli materyal yetersizliği		7	35,0
	Öğretmenlerin proje yürütme beceri ve deneyim eksikliği		5	25,0
	Öğretmenlerin proje yürütmeye isteksizliği		6	30,0
	Öğretim programının yoğunluğundan kaynaklı zaman yetersizliği		13	65,0
	Proje raporlarmada bilgi-beceri yetersizliği		4	20,0
	Proje konusu bulmada yetersizlik		2	10,0
	Proje yürütmede istek dışı görevlendirmeler		10	50,0
	İş birliği ve takım çalışması becerisinde yetersizlik		7	35,0
	Öğrenciler üzerindeki merkezi geçiş sınavı baskısı		2	10,0
	Proje yürütmede okul yönetiminin istek ve desteğinin yetersiz olması		4	20,0

Öğretmenler, kendilerine yöneltilen “proje sürecinde karşılaşılan sorunlar ve nedenleri” sorusuna; yukarıdaki tabloda yer aldığı şekilde birçok açıdan görüş belirtmişlerdir. Tablo 22’ de yer alan alt temalar, öğretmenler tarafından ortak olarak ve sıklıkla belirtilen görüşlerden oluşturulmuştur. Buna göre öğretmenler; öğretim programının yoğunluğundan kaynaklı zaman yetersizliği (%65), proje yürütmede istek dışı görevlendirmeler (% 50), projelere sağlanan hibe miktarının yetersizliği (%45), proje yürütmede gerekli materyal yetersizliği (%35) ve iş birliği ve takım çalışması becerisinde yetersizlik (%35) konularında yüksek frekansta ortak görüş belirtirken; öğrenciler üzerindeki merkezi geçiş sınavı baskısı (%10), proje yürütmede okul yönetiminin istek ve desteğinin yetersiz olması (%20), proje raporlarmada bilgi-beceri yetersizliği (%20) açısından da nispeten daha düşük frekansta görüş belirtmişlerdir.

Bu konudaki öğretmen görüşlerinden bazıları şöyledir:

Ö5. “Proje alma ve projelerin hazırlanması sürecinde yöneticilerin desteğini ve yönlendirmesini görmedim hatta proje almama bile karşı çıktılar. Projeler için yeterli boş vaktimizin olmadığını söylediler. Bu konuda her türlü sorumluluğu kendim alarak bir şeyler başarmaya çalıştım.”

“Okul yönetiminden gereken araç gereç bilgisayar akıllı tahta vb. gibi proje hazırlarken yardımcı olacak ihtiyaçların temininde sorun yaşadım.”

Ö18. “Ders programının yoğunluğundan danışmanlığını yürüttüğüm projeye çok fazla zaman ayırmıyorum. Seçmeli ders olarak proje dersi eklemesi yapılırsa müfredata çoğu öğrencinin seçeceğini ve yeterli zaman elde edeceğimizi düşünüyorum.”

Ö11. “TÜBİTAK projelerinde proje konusu belirleme aşamasında sorun yaşıyorum. Mesleki teknik liseler olarak daha çok tasarım projeler üretiyoruz. TÜBİTAK projelerinde kota sorunu mevcut. Yapılacak projelerin %50 si araştırma projesi olmalıdır şartı var bu yüzden konu seçimi konusunda zorlanıyoruz.”

Ö17. “Süre sıkıntısı yaşıyorum. Öğrencilerimle projemiz üzerinde çalışmak için yeterli zaman yok. Milli Eğitim Bakanlığı bunun için her okul kademesindeki her sınıfa ayrı ders saati eklemelidir.”

Ö13. “Projenin metin haline getirilmesi sürecinde sorunlar yaşadım. Kelimeleri düzenli bir şekilde bir araya getiremem, cümlede hatalar yapma, bilimsel bir dil kullanamama gibi konularda sorun yaşıyorum.”

“Okulumuzda yürütülen projelerde daha çok öğretmen kaynaklı sorunlar çıkıyor.”

Ö7. “İstekli öğretmen bulmakta zorlandık. Takım çalışması yok okulda. Proje takımı, ekibi yok. Öğretmenler katılım konusunda önyargılılar. Projelere karşı farkındalıkları yok. Öğretmenler kendini geliştirmek istemiyor. ETwinning Projesi sonucunda Avrupa kalite etiketi aldığımızı gören okul yöneticileri ve öğretmenlerimizin istekleri arttı.”

Ö9. “Öğretmenlerimizin deneyim eksikliğinden kaynaklı ya da daha önce proje danışmanlığı yapmamış öğretmenlerin proje sürecini yönetmede sıkıntılar yaşamaları gibi nedenlerden kaynaklı sorunlar yaşadık.”

Ö13. “Projeler ile ilgili işleyen süreci bilmeyen öğretmen ve öğrencilerimiz var bu büyük bir neden. Öğretmen bilmediği takdirde öğrenciye de yeteri kadar yardımcı

olamıyor. Gönüllü öğretmenlerden kurulan, birbiriyle iş birliği içerisinde çalışan öğretmenlerin olmaması sorunlarımızın kaynağı arasındadır.”

Ö11. “Müdürün isteği ile isteksiz ve görev almak istemeyen arkadaşlarda görev aldı. Bir nevi zorlama oldu.

Tablo 23

Yöneticilerin “Proje Sürecinde Karşılaşılan Sorunlar ve Nedenlerine” İlişkin Görüşleri

Ana Tema	Alt Temalar	N=20	f	%
Proje Sürecinde Karşılaşılan Sorunlar ve Nedenleri	Finansman yetersizliği		11	55,0
	Kaynak edinme sorunu (sponsor bulma)		5	25,0
	Proje araç gereç ve materyallerini temin etme		8	40,0
	Öğretmenlerde proje becerisi ve deneyim eksikliği		12	60,0
	Öğretmen isteksizlikleri		13	65,5
	Tüm sorumluluğun bir iki kişi tarafından üstlenilmesi		5	25,0
	Zaman yetersizliği		8	40,0
	Projeyi metin haline getirme		5	25,0
	Özgün proje konusu belirleyememe		2	10,0
	Proje hazırlamayı zorunlu kılma		5	25,0
	İş birliği ve takım çalışmasının olmaması		11	55,0
	Öğrencilerin gireceği merkezi sınavlar		4	20,0
	Projelerin öğretmen tarafından hazırlanması		6	30,0

Yöneticiler, kendilerine yöneltilen “proje sürecinde karşılaşılan sorunlar ve nedenleri” sorusuna; yukarıdaki tabloda yer aldığı şekilde birçok açıdan görüş belirtmişlerdir. Tablo 23’te yer alan alt temalar, öğretmenler tarafından ortak olarak ve sıklıkla belirtilen görüşlerden oluşturulmuştur. Buna göre yöneticiler; öğretmen isteksizlikleri (%65,5), öğretmenlerde proje becerisi ve deneyim eksikliği (%60), iş birliği ve takım çalışmasının olmaması (%55), finansman yetersizliği (%55), konularında yüksek frekansta ortak görüş belirtirken; özgün proje konusu belirleyememe (%10), öğrencilerin gireceği merkezi sınavlar (%20), kaynak edinme sorunu (sponsor bulma) (%25), projeyi metin haline getirme (%25) konularında da nispeten daha düşük frekansta görüş belirtmişlerdir.

Bu konudaki yönetici görüşlerinden bazıları şöyledir:

Y8. “Proje yapmak isteyen öğrenciler ile daha fazla bir araya gelmek gerekir. Derslerimizin yoğunluğu ve Liselere Giriş Sınavı’ na (LGS) hazırlık nedeniyle yapılan çalışmalardan dolayı süre sıkıntısı yaşıyoruz. Projelerin içi boş. Yukarıdan keyfi uygulamalar yüzünden sorunlar ile karşılaşıyoruz. Öğrenci seçimi yapılırken sıkıntı çıkıyor. LGS’ ye hazırlanan akademik durumu iyi öğrenciler görev almak istemiyor.

Geriye kalan öğrenciler ise ya bilimsel proje hazırlama sürecinde çok etkin davranamıyor ya da isteksiz oluyor. Kendi başına çalışamayan öğrenciler projeyi yürütemiyor. Ayıryeten mesai istemesi yüzünden proje yapacak zaman yok.”

Y7. *“Öğrencilere danışmanlık yaparken öğretmenlerimiz proje hazırlama aşamalarının teknik kısımlarında verilerin değerlendirilmesi ve rapor yazma aşamasında sıkıntı yaşıyorlar. Birkaç kez katıldığımız projeler bu yüzden kabul edilmedi. Okulumuz tarafından yapılan projelerde finansman, tamamen okulumuz tarafından karşılanıyor. Sponsor bulduğumuz zaman biraz yükümüz hafifliyor.”*

Y12. *“Proje sürecinde şunu gördüm ki öğretmen ve öğrencilerimiz özgün konu bulmakta zorlanıyorlar çünkü proje bir ihtiyaçtan ortaya çıkmalıdır. Sürekli birbirine benzeyen projeler yapılmakta. Bilim fuarları bu şekilde olmamalı. Birbirine benzeyen projeler değil, özgün kişiye özel ürünler, fikirler ortaya çıkmalıdır. “Öğrencilerin ve öğretmenlerin çoğunda bilimsel bir projenin yapılması sürecine ait yeteri beceri ve kazanıma sahip olmamalarından kaynaklı deneyim eksikliği sorunu mevcut.”*

Y19. *“Ders yoğunluğundan ötürü zaman konusunda sıkıntı yaşadık. Öğrencilerle bir araya gelmek için uygun ortam ve zaman yaratmak zorunda kaldık. Projelerin raporlaştırılması yani metin haline getirilmesinde akademik bir dil kullanamamaktan yana sıkıntı yaşıyoruz.”*

Y2. *“Endüstriyel projeler, maliyeti oldukça aşan projeler olduğu için finansman sıkıntısı yaşıyoruz. TÜBİTAK proje yarışmaları finansmanı kapsamıyor tamamen okulumuzun imkanlarıyla bir şeyler üretmeye çalışıyoruz. Öyle ki bazı parçaları yurtdışından getirttiğimiz oluyor. Proje için verilen hibeler tamamını karşılamıyor.”*

Y7. *“Okulumuzdaki her öğretmen aynı derece istekli olmuyor proje yürütücülüğüne. Ders yükü, ailevi şartlar bazen zorlayabiliyor. Bu yüzden isteksizlik oluşabiliyor. Eğer proje ekibinizi iyi kurarsanız her türlü projede başarı yakalanabilir diye düşünüyorum. Nitekim proje ekibimize; bu çalışmayı isteyen, alanında başarılı ve proje eğitimi almış öğretmenleri seçince Türkçe, Matematik ve Değerler Eğitimi proje yarışmalarında 3 bölge birinciliği, 1 bölge üçüncülüğü elde ettik.”*

4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın dördüncü alt problemi, *“Yürütülen projelerin okula; kurumsal, sosyal, kültürel, eğitsel ve ekonomik açıdan sağladığı yarar ile yürütücülerin mesleki/kişisel gelişimine katkısı nedir?”* şeklinde düzenlenmiştir.

Bu alt problemin verileri, okullarda proje yürüten yönetici ve öğretmenlerle yapılan görüşmelerden elde edilmiştir. Elde edilen veriler frekans ve yüzde hesaplaması analizlerine tabi tutularak alt probleme yanıt olacak şekilde düzenlenmiş ve yorumlanmıştır.

a) Yürütülen projelerinin okulun kurumsal gelişimine katkısı

Tablo 24

Projelerin “Okulun Kurumsal Gelişimine Katkısı” na İlişkin Veriler

N=40		f	%
Projelerin okulun kurumsal gelişimine katkısı	Var	37	92,5
	Kısmen	2	5,0
	Yok	1	2,5
Kurumsal Gelişime Katkısı		f	%
Okulun diğer okullar, yerel kuruluşlar sivil toplum örgütleri, öğrenci velileri ve okul- aile birliği ile iletişim ve etkileşimine		34	85,0
Okulun toplumsal değerinin (itibarının) artışında		30	75,0
Okulda karar alma sürecinin etkinliğinde		28	70,0
Okulun genel başarısının artışında		33	82,5
Okula çevresel ilgi ve desteğin artışında		27	67,5
Okula evrensel bakış açısı kazandırma		20	50,0
Okulu evrensel eğitimin bir parçası haline getirme		17	42,5

Tablo 24’ de okullarda yürütülen eğitim projelerinin okulun kurumsal gelişimine katkısına ait veriler yer almaktadır. Bu verilere göre okullardaki katılımcılardan %92,5’i yürütülen projelerin okulun kurumsal gelişimine katkısı olduğu yönde cevap verirken, %2,5’i ise katkısı olmadığı yönde cevap vermiştir. Projelerin okulun kurumsal gelişimine katkılarına bakıldığında; okulun diğer okullar, yerel kuruluşlar, sivil toplum örgütleri, öğrenci velileri ve okul-aile birliği ile iletişim ve etkileşimine (%85), okulun genel başarısının artışına (%82,5), okulun toplumsal değerinin (itibarının) artışına (%75) daha çok katkı sağladığı; bunları, okulda karar alma sürecinin etkinliği (%70), okula çevresel ilgi ve desteğin artışı (67,5) ve okula evrensel bakış açısı kazandırma (%50) katkılarının izlediği tespit edilmiştir.

b) Yürütülen projelerinin okulun sosyal gelişimine katkısı

Tablo 25

Projelerin “Okulun Sosyal Gelişimine Katkısı” na İlişkin Veriler

N=40		f	%
Projelerin okulun sosyal gelişimine katkısı	Var	40	100,0
	Kısmen	-	0
	Yok	-	0
Sosyal Gelişime Katkısı		f	%
Okulda iş birliği, takım çalışması gibi sosyal becerileri geliştirme		38	95,0
Okulun örgüt ikliminin gelişmesi		36	90,0
Topluma daha etkin katılım sağlama		28	70,0
Toplumdaki diğer kurum ve kuruluşlarla iş birliği yapma		24	60,0

Tablo 25’te okullarda yürütülen eğitim projelerinin okulun sosyal gelişimine katkısına ait veriler yer almaktadır. Bu verilere göre okullardaki katılımcıların tamamının (%100) projelerin okulun sosyal gelişimine katkısı olduğu yönünde cevap verdiği görülmektedir. Bu katkıların; okulda iş birliği, takım çalışması gibi sosyal becerileri geliştirme (%95), okulun örgüt ikliminin gelişmesi (%90) konularında yoğunlaşma gösterdiği; bunları, diğer katkılara nispeten daha düşük düzeyde topluma daha etkin katılım sağlama (%70), toplumdaki diğer kurum ve kuruluşlarla iş birliği yapma (%60) katkılarının izlediği tespit edilmiştir.

c) Yürütülen projelerinin okulun kültürel gelişimine katkısı

Tablo 26

Yürütülen Projelerin “Okulun Kültürel Gelişimine Katkısına İlişkin Veriler

N= 40		f	%
Eğitim projelerinin okulun kültürel gelişimine katkısı	Var	27	67,5
	Kısmen	10	25,0
	Yok	3	7,5
Kültürel Gelişime Katkısı		f	%
Farklı kültürlere bakış açısı kazanma		24	60,0
Avrupa kültürü ve eğitim sistemine ilişkin bilgilerin gelişmesi		20	50,0
Farklı kültürel deneyimler kazanma		30	75,0

Tablo 26’da okullarda yürütülen eğitim projelerinin okulun kültürel gelişimine katkısına ait veriler yer almaktadır. Bu verilere göre okullardaki katılımcıların büyük çoğunluğunun (%67,5) yürütülen projelerin okulun kültürel gelişimine katkısı olduğu yönünde cevap verdiği görülmektedir. Projelerin, okulun kültürel gelişimine katkılarına bakıldığında; farklı kültürel deneyimler kazanma (%75) ve farklı kültürlere bakış açısı

kazanma (%60) konularında daha çok katkı sağladığı; bunları, daha düşük düzeyde Avrupa kültürü ve eğitim sistemine ilişkin bilgilerin gelişmesi (%50) katkısının izlediği tespit edilmiştir.

d) Yürütülen projelerinin okulun eğitsel gelişimine katkısı

Tablo 27

Projelerin “Okulun Eğitsel Gelişimine Katkısı” na İlişkin Veriler

N= 40		f	%
Projelerin okulun eğitsel gelişimine katkısı	Var	32	80,0
	Kısmen	7	17,5
	Yok	1	2,5
Eğitsel Gelişime Katkısı		f	%
Okul yönetiminin öğretmen ve öğrenciye olan desteğini arttırma		32	80,0
Öğretimde yeni yöntem ve teknikleri kullanma		25	62,5
Eğitim öğretim ortamlarının fiziksel koşullarını iyileştirme		23	57,5
Öğrencilerin akademik başarılarını arttırma		33	82,5
Öğrencilerin girişimcilik ve özgüven duygularını geliştirme		26	65,0

Tablo 27’de okullarda yürütülen eğitim projelerinin okulun eğitsel gelişimine katkısına ait veriler yer almaktadır. Bu verilere göre okullardaki katılımcıların tamamına yakınının (%80) yürütülen projelerin okulun eğitsel gelişime katkısı olduğu yönde cevap verdiği görülmektedir. Bu katkıların; öğrencilerin akademik başarılarını arttırma (%82,5), okul yönetiminin öğretmen ve öğrenciye olan desteğini arttırma (%80), öğrencilerin girişimcilik ve özgüven duygularını geliştirme (%65) konularında yoğunlaşma gösterdiği; bunları, diğer katkılara nispeten daha düşük düzeyde öğretimde yeni yöntem ve teknikleri kullanma (%62,5) ve eğitim öğretim ortamlarının fiziksel koşullarını iyileştirme (57,5) takip etmiştir.

e) Yürütülen projelerinin okulun ekonomik gelişimine katkısı

Tablo 28

Projelerin “Okulun Ekonomik Gelişimine Katkısı” na İlişkin Veriler

N=40		f	%
Projelerin okulun ekonomik gelişimine katkısı	Var	17	42,5
	Kısmen	18	45,0
	Yok	5	12,5
Ekonomik Gelişime Katkısı		f	%
Okula finansman kaynağı sağlama		17	42,5
Okula eğitim araç gereci sağlama		18	45,0
Okulun teknolojik alt yapısını geliştirme		15	37,5

Tablo 28’de okullarda yürütülen eğitim projelerinin okulun ekonomik gelişimine katkısına ait veriler yer almaktadır. Bu verilere göre okullardaki katılımcıların %42,5’ i projelerin okulun ekonomik gelişimine katkı yaptığını belirtirken, %12,5’i ise katkı sağlamadığı yönde görüş bildirmiştir. Bu verilere göre bu katkıların; okula eğitim araç gereci sağlama (%45), finansman kaynağı sağlama (%42,5) konularında yoğunlaşma gösterdiği; bunları, daha düşük düzeyde okulun teknolojik alt yapısını geliştirme (%37,5) takip etmiştir.

f) Yürütülen projelerin, proje yürütücülerinin kişisel/mesleki gelişimine katkısı

Tablo 29

Projelerin, “Proje Yürütücülerinin Kişisel/Mesleki Gelişimine Katkısı” na İlişkin Veriler

N=40		f	%
Projelerin, proje yürütücülerinin kişisel/mesleki gelişimine katkısı	Var	37	92,5
	Kısmen	2	5,0
	Yok	1	2,5
Kişisel/Mesleki Gelişime Katkısı		f	%
Mesleki motivasyon ve iş doyum		36	90,0
Sorumluluk alma ve sorumlulukları yerine getirme		27	67,5
Farklı kültürel deneyimler elde etme		18	45,0
Yabancı dil becerisi geliştirme		23	57,5
İletişim becerisi geliştirme		33	82,5
Eleştirel düşünme yeteneğini geliştirme		38	95,0
Özgüven duygusu kazandırma		19	47,5

Tablo 29’da okullarda yürütülen eğitim projelerinin proje yürütücülerinin kişisel/mesleki gelişimine katkısına ait veriler yer almaktadır. Bu verilere göre okullardaki katılımcıların tamamına yakını (%92,5); projelerin, proje yürütücülerinin kişisel/mesleki gelişimine katkısı olduğu yönünde cevap verdiği görülmektedir. Bu katkıların mesleki motivasyon ve iş doyum (%90), eleştirel düşünme yeteneğini geliştirme (%95), iletişim becerisi geliştirme (%82,5) konularında yoğunlaşma gösterdiği tespit edilmiş; bunları, daha düşük düzeyde özgüven duygusu kazanma (%47,5) ve farklı kültürel deneyimler elde etme (%45) katkıları takip etmiştir.

g) Yürütülen projelerinin, okula katkısına ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri

Tablo 30

Öğretmenlerin “Projelerin Okula Katkısına” İlişkin Görüşleri

Ana Tema	Alt Temalar	N=20	f	%
Projelerin Okula Katkısı	Okulun Tanınırlığında artış		15	75,0
	Okulun genel başarısında artış		10	50,0
	Velilerin okula ilgi ve desteğinde artış		13	65,0
	Okula ilişkin olumlu algıda artış		11	55,0
	Okul bileşenleri arasında iş birliği artışı		6	30,0
	Yerel kuruluşlarla iş birliği artışı		5	25,0
	Farklı kültürleri tanımaya olan ilgide artış		10	50,0
	Öğretimde kullanılan yöntem ve teknik çeşitliliğinde artış		16	80,0
	Okulun araç gereç imkanlarında artış		9	45,0
	Okulun dış dünyaya açılımında artış		6	30,0
	Öğretmenlerin mesleki heyecan ve motivasyonunda artış		11	55,0
	Öğretmen ve öğrencide özgüven artışı		14	70,0
	Öğrencilerin derse katılma isteklerinde artış		3	15,0
	Öğretmen ve öğrencilerin bilimsel araştırma becerilerinde artış		6	30,0
	Öğrencilerin yabancı dil becerilerinde artış		4	20,0
	Okulun maddi kaynaklarında artış		5	25,0

Öğretmenler, kendilerine yöneltilen “yürütülen projelerin okulunuza yaptığı katkı” sorusuna; yukarıdaki tabloda yer aldığı şekilde görüş belirtmişlerdir. Tablo 30’da yer alan alt temalar, öğretmenler tarafından yoğun olarak belirtilen görüşlerden oluşturulmuştur. Buna göre öğretmenler projeler ile ilgili; okulun tanınırlığında artış (%75), öğretmen ve öğrencide özgüven artışı (%70), öğretimde kullanılan yöntem ve teknik çeşitliliğinde artış (%80), öğretmen ve öğrencide özgüven artışı (%70) konularında yüksek frekansta ortak görüş belirtirken; öğrencilerin derse katılma isteklerinde artış (%15), öğrencilerin yabancı dil becerilerinde artış (%20), okulun maddi kaynaklarında artış (%25), yerel kuruluşlarla iş birliği artışı (%25), okul bileşenleri arasında iş birliği artışı (%30) konularında diğer katkılara göre nispeten daha düşük frekansta görüş belirtmişlerdir.

Bu konudaki öğretmen görüşlerinden bazıları şöyledir:

Ö6. “Akran zorbalığı ile ilgili ERASMUS+ projemiz bittikten sonra yerel TV ve gazeteye çıktık. Okulumuza gelen TV kanalları çekim yaptı. Projemiz İtalya ve İspanya Ulusal Ajansında duyuruldu, yayınlandı. Projemiz ile ilgili Valilik, Kaymakamlık ve Milli Eğitim Müdürlüğüne ziyaretlerimiz oldu. Afişimizi gören velilerde merak uyandı.

Çevresel ilgi ve desteği iliklerimize kadar hissettik. Okulumuzu evrensel eğitimin bir parçası haline getirdik. Yurt dışında yapılan uygulamaları okulumuzda denedik, öğrencilerimize uyguladık, onların da bizden öğrendiği başarılı uygulamalar oldu.”

Ö20. *“Canım Ol projesinde kan bağışı ve kök hücre konusunda farkındalık yaratmak, ilgileri toplamak adına yaptığımız çalışmalara veli katılımı muhteşem oldu. Aynı anda veliler ile lösemili bir çocuğun hayatını anlatan kitap okuduk. Okuldaki diğer sınıflar ve okul aile birliğinden oldukça destek gördük.”*

“Farklı ülke ve şehirlerden ortaklarımız vardı çocuklarımızı onlarla tanıştırdık. “Doğadan Hayata” projemizde ülkemize Arnavutluk, Hırvatistan’dan öğrenciler geldi. Onlar bizim Cumhuriyet Bayramı’mızı kutladılar, bizde onların kendi yerel bayramlarını kutladık.”

Ö1. *“Yaptığım çalışma ve projeler sayesinde okulumun adı, yerini dahi bilmeyenler tarafından duyuldu. Okulumun ilgi çeken bir okul olmasını sağladı. Çok uzak yerlerde ikamet edip özellikle bu okula öğrencisini getirmek isteyen veliler oldu. Okulun tanınırlığında artışa yol açtı.”*

Ö9. *“Öğrenci okulda karar alma sürecine doğrudan katılıyor. Okulunu, projesini tanıtıyor; sahipleniyor, tanıtıyor, başında duruyor, başkalarına aktarıyor. Bu sayede hem öğretmeni ile etkileşimi, iletişimi fazlasıyla artıyor hem de öğretmenini seviyor, okulunu seviyor, başarıyı tanıyor.”*

Ö3. *“4006 TÜBİTAK Bilim Fuarı’na hazırlanırken öğretmen arkadaşlarımızla proje stantlarımızın hazırlanması sırasında birbirimize yardım ettik, tavsiyelerde bulunduk. İş birliği ve takım çalışması gibi becerilerin gelişiminde oldukça faydası oldu. Okuldan sonra geç saatlere kadar okulda kalıp hazırlık yaptık.”*

Ö6. *“ERASMUS+ projemizde akran zorbalığını önleme adlı çalışmamız için gerçekleştirdiğimiz öğretmen hareketliliğinde dört arkadaşımız İtalya’da teorik eğitim aldı. Beş öğretmenimiz de İspanya’da drama odaklı uygulama eğitimi aldı. Bu sayede onların eğitim sistemi ile kendi eğitim sistemimizi karşılaştırma imkânı bulduk onların örf adet, gelenek-görenekleri, yemekleri hakkında bilgi sahibi olduk. Farklı kültürel deneyimler elde etmemiz, Avrupa kültürüne ilişkin bilgilerimizi geliştirdi.”*

Ö20. *“Canım Ol projemizde Kızılay ve Sağlık Müdürlüğü ile iş birliği yaptık. Reklamımız yapıldı, okulumuza futbolcular, iş adamları, il Milli Eğitim Müdürlüğümüzden yöneticilerimiz geldi. Gereken ilgi ve desteği fazlası ile gördük.”*

Ö1. *“İyilik Önderleri adlı proje çalışmamızda üniversitede çocuk bölümünde görev yapan Prof. Dr. Cengiz Yakıcı hocam ile çalıştık. İyilik Önderleri Projemizin*

Argosuz Dil, Çöpstüz Yer Sahası adlı çalışmasıyla 12 öğrencim iyilik yeleklerini giyip kendilerinden yaşça büyük İnönü Üniversitesi 5. Sınıf Tıp Fakültesi öğrencilerine kongre salonunda sunum yaptılar. Onların özgüvenlerine, küçük bedenlerinden çıkan hal hareketlere hayran kaldı dinleyiciler. Bu özgüven ve girişimcilik duyguları onların ömür boyu yanlarında taşıyacağı miras olarak kalacaktır. “

“Yeni yöntem teknikleri kullandık. Öğrencilerimiz ile yaptığımız projede onlara hep var olan bildiklerini farklı şekillerde göstermeye, onlarda farklı duygular yaratmaya çalışarak hareket ettim. “Kırmızı Hayatın Rengi” Projemizde çocuklar kırmızı rengi; savaşın, zulmün, kanın rengi olarak görmesinler; hayatın rengi, doğanın, çiçeğin rengi olarak benimsesinler diye, dünya barışı için yola çıktık. Çabaladık ve başardık. Projemiz büyük yankı uyandırdı. Başka illerden bu projeyi beraber yürütmek adına davetler geldi.”

Tablo 31

Yöneticilerin “Projelerin Okula Katkısına” İlişkin Görüşleri

Ana Tema	Alt Temalar	N=20	f	%
Projelerin Okula Katkısı	Okulun tanınırlığının artması		18	90,0
	Proje yürütme konusunda diğer okulları da teşvik etme		2	10,0
	Öğretmen- yönetici iletişimini güçlendirme		5	15,0
	Veli- okul iş birliğini artırma		8	40,0
	Okulun başarısını artırma		4	20,0
	Yerel kuruluşlarla iş birliği geliştirme		12	60,0
	Birlikte çalışma becerisi geliştirme		8	40,0
	Avrupa Birliği eğitim sistemi ile entegrasyon sağlama		3	15,0
	Kültürel deneyimler kazanma		7	35,0
	Okula ilişkin aidiyet duygusu geliştirme		2	10,0
	Öğrencilerin araştırma becerilerinin gelişmesi		6	30,0
	Öğrencilerin sözlü ifade becerilerinin gelişmesi		15	75,0
	Aktif öğrenmenin gerçekleşmesi		11	55,0
	Okulda öğretim ortamlarının zenginleşmesi		9	45,0
	Öğretmen öğrenci iletişiminin gelişmesi		12	60,0
	Öğretmenlerin mesleki motivasyon ve yeterliklerinin artması		16	80,0

Yöneticiler, kendilerine yöneltilen” yürütülen projelerin okulunuza yaptığı katkı” sorusuna; yukarıdaki tabloda yer aldığı şekilde birçok açıdan katkı yaptığını belirtmişlerdir. Tablo 31’de yer alan alt temalar, yöneticiler tarafından ortak olarak ve sıklıkla belirtilen görüşlerden oluşturulmuştur. Buna göre yöneticiler projelerin; öğretmenlerin mesleki motivasyon ve yeterliklerinin artması (%80), okulun tanınırlığının artması (%90), öğrencilerin sözlü ifade becerilerinin gelişmesi (%75), öğretmen öğrenci iletişiminin gelişmesi (%60) ve yerel kuruluşlarla iş birliğinin gelişmesi (%60) konularında yüksek frekansta ortak görüş belirtirken; proje yürütme konusunda diğer okulları teşvik etme (%10), okula ilişkin aidiyet duygusu geliştirme (%10), AB eğitim

sistemi ile entegrasyon sağlama (%15) konularında da diğer katkılara nispeten daha düşük frekansta görüş belirtmişlerdir.

Bu konudaki yönetici görüşlerinden bazıları şöyledir:

Y5. “Özellikle ilkokul öğrencileri ile yürütülen projelerde öğrencilerimiz öylesine heyecanlı ki; çalışıyor, kendini kararlara katılımda söz sahibi hissediyor, kendine güveniyor; projesini, okulunu sahiplenmiş, kendini daha dinamik ve büyümüş hissediyor.”

Y10. “Öğrencilerimizin karar alma yeteneklerini geliştirip özgüvenlerini arttırarak onlara bilimsel araştırma yeteneği kazandırdı. Bunun sonucunda BSM’ lere olan talep, çevresel ilgi ve destek her geçen gün artmakta. Başarılarımız il çapında ön plana çıkmakta. Derecelerimiz duyulmakta. Özellikle ERASMUS+ projelerimiz ile evrensel eğitimin bir parçası haline getirdik merkezimizi.”

Y2. “Toplumdaki diğer kuruluşlar ile proje kapsamında çalışmalar yaptık. Malatya Ticaret ve Sanayi Odası ile iş birliği yaparak proje ortağı olduk, ayrıca TOBB (Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği) ile MEB arasında imzalanan protokol kapsamında ülkemizde 103 okuldan birisi olduk. Diploman Mesleğin Olsun adlı projemizde öğrencilerimizin ileriki zamanlarda iş dünyasında nitelikli birer çalışan olmaları adına hibe veren kuruluş birçok imkan sundu.”

Y7. “ERASMUS+ projemiz kapsamında Almanya İtalya ve Portekiz kültürü ile tanıştık, öğrendik; yeri geldi esinlendik yeri geldi esin kaynağı olduk. Farklı kültürel deneyimler edindik.”

Y2. “Eğitim öğretim ortamlarının fiziksel koşullarını iyileştiren düzenleyen projelerimiz oldu. Proje kapsamında öğrencilerin ileride seçecekleri mesleği kafalarından oluşturmaları, belirli bir dalda nitelikli işgücüne sahip olmaları için proje ortakları tarafından düzenlenen Avrupa’daki fabrikalarda staj, yabancı dil eğitimi gibi çalışmaların; akademik başarılarını arttırmada ve mesleki başarı kazandırmada büyük katkısı oldu.”

Y11. “İl Milli Eğitim Müdürlüğü ile yürüttüğümüz proje sayesinde okulumuzda robotik kodlama sınıfımız açıldı. Bunun için gerekli araç-gereç, materyaller okulumuza bu proje sayesinde kazandırıldı.”

h) Yönetici ve Öğretmenlerin Proje Süreci Hakkındaki Önerilerine İlişkin Görüşleri

Tablo 32

Öğretmenlerin “Proje Yürütme Konusundaki Önerilerine” İlişkin Görüşleri

Ana Tema	Alt Temalar	N=20	f	%
Proje Yürütmeye İlişkin Öneriler	Okullarda proje ofisleri kurulmalı		3	15,0
	Proje hazırlama ile ilgili eğitimler artırılmalı		4	20,0
	Maddi destek (hibe miktarı) artırılmalı		12	60
	Öğretmenlere Ek ücret verilmeli		15	75,0
	Üst yöneticilerin dayattığı zorunluk olmamalı		9	45,0
	Seçmeli ders olarak müfredata eklenmeli		7	35,0
	Projelerde nicelik yerine nitelik aranmalı		5	25,0
	Ödül beklentisi ile yapılmamalı		9	45,0
	Ortaöğretim için okul türlerine göre farklı proje yarışmaları düzenlenmeli		1	5,0
	Projelere katılım esnetilmeli		2	10,0

Öğretmenler, kendilerine yöneltilen “proje yürütme konusundaki önerileriniz nelerdir” sorusuna yukarıdaki tabloda yer aldığı şekilde öneriler getirmişlerdir. Tablo 32’de yer alan alt temalar, öğretmenler tarafından yoğun olarak belirtilen görüşlerden oluşturulmuştur. Buna göre öğretmenler; proje yürütme konusundaki öneriler ile ilgili maddi destek miktarının (hibe) artırılması (%60), öğretmenlere ek ücret verilmesi (%75), projelerin üst yöneticilerin dayattığı zorunluluk olmaktan çıkması (%45) ve ödül beklentisi ile yapılmaması gerektiği (%40) konularında yüksek frekansta ortak görüş belirtirken; ortaöğretim için okul türlerine göre farklı proje yarışmaları düzenlenmeli (%5), projelere katılım şartlarının esnetilmesi (%10) okullarda proje ofisleri kurulması (%15) konularında ise diğer önerilere göre daha düşük frekansta görüş belirtmişlerdir.

Bu konudaki öğretmen görüşlerinden bazıları şöyledir:

Ö4. “Okul idaresi gelen hibe miktarının tamamını proje için kullanmamıza izin vermiyor bir kısmını okula ayırıyor bu da daha kısıtlı harcamalar yapmamıza neden oluyor.”

Ö7. “Proje hazırlamak ve yürütmek için yapılan hizmetçi eğitimlerin sürekliliği sağlanmalı. Meslek liselerindeki kota kaldırılırsa projeler amacına ulaşır. TÜBİTAK proje yarışmalarını düzenlerken ortaöğretim için okul türlerine göre farklı proje yarışmaları düzenlemelidir.”

Ö13. “Öğretmenlerin mesleki gelişimine katkı sağladı projelerimiz. Öyle de olmalı. Bir ihtiyaçtan doğan projelerin amaçlarına ulaştığını düşünüyorum. Niteliksel boyutuna güvenerek, ne kazandırdığı önemli projelerin. Niceliksel kazanımların önemi yok. Proje tepeden gelmedikçe başarılı olur. Üst yetkililerden gelen, dar bir zaman diliminde baskı ile yaptırılan projeler başarılı olmuyor.”

Ö5. “Proje yürütücülüğü ya da danışmanlığı yapan öğretmenlere emeklerine karşılık ek ücret verilmeli veya ek ders ücretleri artırılmalıdır. Bunun motivasyon kaynağı olacağını düşünüyorum.”

Ö1. “28 yıllık öğretmenlik hayatım boyunca üretmek; bulunduğum yeri, ortamı zenginleştirmek tek hedefimdi. Öğretmen üretken olmalıdır. Bulunduğu ortamı zenginleştiren içinde o heyecanı kaybetmeden nesiller yetiştirmelidir. Öğretmen eğer isterse hiç kimsenin desteğine ihtiyacı olmadan her şeyi başarabilir. Bir çocuğa yardımcı olabilir. Ben isteyen her öğretmende o gücün olduğuna, varlığına inanıyorum. Hiçbir ödül veya karşılık beklemeden gönüller ile yol almaya çalıştım. İlk hedefim öğrencilerimin kalbine girmektir onların da emeği ve vasıtasıyla bir şeyler yapmaya çalıştım. Sizin gerçekçiliğinizi gören insanlar size desteğini esirgemiyor. O yüzden projelerime çocuklarım için devam edeceğim. Ben öğrencilerim için varım.

Ö2. “Ezberci eğitimden uzaklaştırır. Ödül için yapılmaz. Amaç tamamen öğrenci odaklı olmalıdır. Üretkenlik önemli olmalıdır.”

Ö12. “Yürütücünün istekli olması çok önemli. Artık projelere katılım zorlaştırıldı daha esnek olmasını dilerdim.”

Ö7. “Öğretmenleri proje üretmeye teşvik etmek için maddi destek sağlanmalıdır.

Tablo 33

Yöneticilerin “Proje Yürütme Konusundaki Önerilerine” İlişkin Görüşleri

Ana Tema	Alt Temalar	N=20	f	%
Proje Yürütmeye İlişkin Öneriler	Nitelikli proje çalışmaları ödüllendirilmeli		11	55,0
	Okullarda proje birimleri oluşturulmalı		4	20,0
	Müfredatta proje dersine yer verilmesi		10	50,0
	Öğretmenlere hizmet içi eğitim verilmeli		8	40,0
	Maddi destek (hibe miktarı) artırılmalı		13	65,0
	Öğretmenlere Ek ücret verilmeli		5	25,0
	Baskı ile yapılmaktan kurtarılmalı		3	15,0
	MEM ler tarafından projelerin takibi yapılmalı		4	20,0

Yöneticiler, kendilerine yöneltilen “proje yürütme konusundaki önerileriniz nelerdir?” sorusuna; yukarıdaki tabloda yer aldığı şekilde öneriler getirmişlerdir. Tablo

33' de yer alan alt temalar, yöneticiler tarafından yoğun olarak belirtilen görüşlerden oluşturulmuştur. Buna göre yöneticiler projeler ile ilgili; nitelikli proje çalışmalarının ödüllendirilmesi (%55), müfredatta proje dersine yer verilmesi (%50), projelere verilen maddi destek (hibe miktarı) miktarının artırılması konularında (%65) yüksek frekansta ortak görüş belirtirken; projelerin baskı ile yapılmaması (%15), MEM' ler tarafından proje takiplerinin yapılması (%20) konularında ise diğer önerilere göre nispeten daha düşük frekansta görüş belirtmişlerdir.

Bu konudaki yönetici görüşlerinden bazıları şöyledir:

Y4. *“Endüstriyel projeler, maliyeti oldukça aşan projeler olduğu için finansman sıkıntısı yaşıyoruz. TÜBİTAK Proje Yarışmaları finansmanı kapsamıyor tamamen okulumuzun imkanlarıyla bir şeyler üretmeye çalışıyoruz.”*

Y5. *“Yapılan projelerin araç-gereç maliyeti çok yüksek hibe yeterli gelmiyor. Bazı zamanlarda yurt dışından malzeme getirtmek durumunda kalıyoruz. Kesinlikle hibe miktarları arttırılmalı ya da projelerin niteliğine özgü verilmeli. Projelere verilen hibe miktarlarının projenin niteliğine göre değişmesi gerektiğini düşünüyorum. Üretken projelere daha fazla teşvik verilebilir.”*

Y15. *“Kaliteli proje üretenlere başarı belgesi verilmeli ve tüm liseler aynı kategoride olmamalı.”*

Y19. *“Öğrencinin kişisel gelişimi ve akademik başarısına doğrudan katkı sunması önemli. Bireysel ve yerli projeler olmalı. Plan, proje taslağı oluşturulup, 9.sınıftan 12. Sınıfa kadar planlı projeler yapılmalı. Öğretmenlere teşvik ödülü verilmeli.”*

Y11. *“Projeler seçmeli ders olarak müfredata eklenmeli ve bu dersin ders saatleri arttırılmalı. Öğretmenler bundan ders ücreti almalı. Böyle zaman açısından daha verimli olur çalışmalar.”*

Y12. *“Eğitim projeleri konusunda şunu söylemek istiyorum. Okullarda proje kulüpleri, proje odaları kurulmalı. Tüm öğrencilere farklı fikirleri ile beyin fırtınası yaptırılıp, özgün ürünler ortaya koyabilecekleri fırsatlar yaratılmalı. Böylelikle projelerin sadece bir kurumun/kuruluşun destekleyerek katkı verdiği, bizlerin de okul olarak katıldığımız bir düzen olmaktan çıkması gerektiğini düşünüyorum. Sürekliliği sağlanmalı. Bu şekilde çok güzel geri dönüşler alacağımızı düşünüyorum.”*

Y6. *“Ülkemizde proje hazırlama uygulamalarının daha sistemli ilerlemesini isterdim. Proje birimleri kurulmalı. Her okul kademesi ve türü için proje sistemi ayrı*

planlanmalı. Projeler uzun soluklu yürütülmeli. Değerlendirmeleri iyi yapılmalı. Sonuçları iyi analiz edilmeli. Öğretmenler profesyonel destek hizmeti almalıdır.”

Y8. *“Projeler resmi yazı ile yapılmamalı. Bu iş sivil toplum örgütleri tarafından dışarıdan yapılmalı çünkü kaynak, araç-gereç eksiklikleri çok fazla oluyor. Zorlama ile yapılmamalı. Yerinde ve zamanında isteyerek yapılan projelerin davranış bozukluğu olan öğrencileri düzeltereğini düşünüyorum. İnsanlar projeler ile yalan söylemeye teşvik edilmemeli.”*

Y1. *“AR-GE Birimindeki uzmanlar belirli aralıklarla yapılan çalışmalarını denetleyip projeler hakkında bilgi almalıdırlar. Proje yapan öğretmen arkadaşlarımıza sorun yaşadıkları konularda yardımcı olmalıdırlar.”*

4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın beşinci alt problemi, “il genelinde eğitim projelerinin yönetiminden sorumlu “AR-GE Proje Birimi Yetkililerinin; proje sürecine ilişkin görüşleri nedir?” şeklinde düzenlenmiştir. Elde edilen veriler frekans ve yüzde hesaplaması analizlerine tabi tutularak alt probleme yanıt olacak şekilde düzenlenmiş ve yorumlanmıştır.

a) Yürütülen Projelerin Tür ve Sayıları

Tablo 34

AR-GE Proje Yetkilileri Tarafından Yürütülen Projelerin “Türü ve Sayısı” na İlişkin Veriler

Proje Türü	N (2018-2020)
TÜBİTAK	1871
ERASMUS +	28
eTwinning	834
Fırat Kalkınma Ajansı	12
Yerel projeler	30
SOGEP	3
Bakanlık projeleri	2
TOPLAM	2780

Tablo 34’ de Malatya ili Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı AR-GE proje yetkilileri tarafından gerçekleştirilen ve yönetilen eğitim projelerinin tür ve sayısına ait 2018-2020 yılları arasındaki veriler yer almaktadır. Tablodaki verilere göre bu dönemde toplam 2780 projenin yürütülmüş olduğu, bunların 1871’i TÜBİTAK projelerinden oluşurken, 834’ünün eTwinning, 30’unun yerel projeler, 28’inin ERASMUS +, 12’sinin Fırat Kalkınma Ajansı, 3’ünün SOGEP, 2’sinin Bakanlık projelerinden oluştuğu

görülmektedir. Bu verilere göre TÜBİTAK ve eTwinning projelerinde bir yoğunlaşmanın olduğu bunları sırasıyla daha düşük düzeyde Fırat Kalkınma Ajansı (12), SOGEP (3) ve Bakanlık (2) projelerinin takip ettiği görülmektedir.

b) Proje Sürecinde Okullara Verilen Destek

Tablo 35

AR-GE Proje Yetkililerinin, “Proje Sürecinde Okullara Verilen Desteğe” İlişkin Görüşleri

Ana Tema	Alt Temalar	N=10	f	%
Verilen Desteğin Türü	Bilgilendirme		10	100,0
	Yönlendirme		8	80,0
	Teknik Destek		8	80,0
	Değerlendirme Desteği		8	80,0

AR-GE proje yetkilileri, kendilerine yöneltilen “*proje sürecinde okullara verilen destek*” sorusuna; yukarıdaki tabloda yer aldığı şekilde görüş belirtmişlerdir. Tablo 35’ de yer alan alt temalar, uzmanlar tarafından ortak olarak ve sıklıkla belirtilen görüşlerden oluşturulmuştur. Buna göre AR-GE yetkililerince, proje sürecinde okullara en fazla bilgilendirme desteği (%100) verildiği, bunu; yönlendirme (%80), teknik (%80) ve değerlendirme desteklerinin (%80) aynı düzeyde takip ettiği görülmektedir.

Bu konuda AR-GE yetkililerinin görüşlerinden bazıları şöyledir:

A1. “AR-GE Biriminin görev tanımları içerisinde okulların proje çalışmalarına destek verilmesi yer almaktadır. Bu anlamda okullarımızın kurumları içerisinde yürütmek istedikleri projelere talep ettikleri takdirde rehberlik etmekteyiz. Ayrıca yerel anlamda proje yürütmek isteyen okullar olursa projenin uygunluğu birimizce kontrol edilerek ilgili şube müdürümüze sunulmaktadır.”

A2. “Proje formunun doldurulmasından proje döngüsünün nasıl olması gerektiğine kadar okullarımıza destek sunuyoruz. Ayrıca yıl içerisinde proje yazma eğitimleri de düzenliyoruz. Böylece proje yazma becerileri gelişmiş öğretmenlerin daha nitelikli ve üretken olmalarına da katkı sağladığımızı düşünüyorum. Aslında bize ulaşan herkesi desteklemeye çalışıyoruz. AB projeleri için ortak bulma gibi...”

A4. “Her faaliyet alanında, duyuruya çıkılan programlardan önce ve belli dönemlerde periyotlar halinde, kurslar, seminer ve eğitim etkinlikleri düzenlenmektedir.

Bunun yanında hizmet içi eğitim kapsamında her ay 60 saat şeklinde öğretmenlere yönelik proje yazma eğitimleri vermekteyiz. Ayrıca okullarda yürütülen projelere ve yürütücülere yerinde destek, danışmanlık ve rehberlik hizmeti sunmaktayız. Bununla beraber Robert Koleji, Anadolu Öğretmenleri Vakfı, Kalkınma Ajansı gibi kurumlarla ortaklıklar kurarak çeşitli dönemlerde ilimizdeki öğretmenlere proje yazma eğitimleri verilmektedir. Özellikle pandemi sürecinde eTwinning, TÜBİTAK, ERASMUS gibi alanlarda öğretmenlerimize online mesleki gelişim webinarları verilmektedir.”

A5. *“Her yıl TÜBİTAK projelerinin çağrı metni yayınlandıktan sonra ilçe bazında bilgilendirme toplantıları yapılır. Proje süreci ile ilgili detaylı bilgi verilir. Talep eden okullarımız ziyaret edilerek okul bazında bilgilendirme, yönlendirme ve teknik destek çalışması yapılır. AR-GE Birimine gelen öğretmen yönetici ve öğrencilere yönelik projelerle ilgili rehberlik çalışması yapılır. Ayrıca her yıl TÜBİTAK projeleri için “proje hazırlama ve uygulama kursu” isteyen öğretmenlere düzenlenir. Değerlendirme, bölge ve final yarışmalarına katılım sürecinde her tür destek çalışması yapılır.”*

A10. *“Proje çağrı dönemlerinde gerek web sayfalarından gerek resmi yazışmalar aracılığı ile okullarımıza ilgili bilgilendirmeler yapılmaktadır. Proje hazırlama süreçlerinde okullarımıza, bünyesinde okul gelişim ekiplerinin de yer aldığı öğretmenler başta olmak üzere konuya ilgi duyan tüm öğretmenler belirli proje çağrı dönemlerinden önce proje döngüsü yönetimi eğitimlerine alınmaktadır. Eğitim sonrası proje yazım süreçlerinde AR-GE Birimi tarafından ilgili uzmanlar tarafından rehberlik yapılmaktadır. Projelerin hibe alması durumunda, yürütme sürecinde de ilgili personel ve okullara danışmanlık hizmeti sunulmaktadır.”*

c) Yürütülen Eğitim Projelerinin Amacına İlişkin AR-GE Proje Yetkililerinin Görüşleri

Tablo 36

AR-GE Proje Yetkililerinin, “Yürütülen Projelerin Amacı” na İlişkin Görüşleri

Ana Tema	Alt Temalar	N=10	f	%
Projelerin Amacı	Öğretmen ve öğrenci yaratıcılığını ortaya çıkarma		8	80,0
	Dezavantajlı okullara katkı sağlama		3	30,0
	Fırsat eşitliğine katkıda bulunmak		8	80,0
	Diğer kurumlarla ortak bir paydada buluşma		4	40,0
	Yenilikçi çalışmalar ortaya koyma		4	40,0
	Kurumun kapasitesini geliştirme		6	60,0
	Öğretmen becerilerini artırma		3	30,0
	Hibe kaynaklar sağlama		3	30,0
	Değişen dünyada eğitim trendini takip etme		2	20,0
	Okul iklimini olumlu yönde değiştirme		8	80,0
	Etkili öğrenme imkanları geliştirme		6	60,0
	Akademik başarıyı artırma		7	70,0
	Bilimsel düşünme ve teknolojiyi kullanma becerisini geliştirme		3	30,0
	Problem çözme becerisi kazandırma		6	60,0
	Özgüven kazandırma		4	40,0

AR-GE proje yetkilileri, kendilerine yöneltilen “yürütülen projelerin amacı” sorusuna; yukarıdaki tabloda yer aldığı şekilde görüş belirtmişlerdir. Tablo 36’da yer alan alt temalar, uzmanlar tarafından ortak olarak ve sıklıkla belirtilen görüşlerden oluşturulmuştur. Buna göre AR-GE yetkilileri projelerin; öğretmen ve öğrenci yaratıcılığını ortaya çıkarma (%80), fırsat eşitliğine katkıda bulunmak (%80), kurumun kapasitesini geliştirme (%60), okul iklimini olumlu yönde değiştirme (%80), etkili öğrenme imkanları geliştirme (%60), akademik başarıyı artırma (%70) konularında yüksek frekansta ortak görüş belirtirken; değişen dünyada eğitim trendini takip etme (%20), dezavantajlı okullara katkı sağlama (%30), öğretmen becerilerini artırma (%30), hibe kaynaklar sağlama (%30), bilimsel düşünme ve teknolojiyi kullanma becerisini geliştirme (%30) konularında ise diğer amaçlara göre daha düşük frekansta görüş belirtmişlerdir.

Bu konuda AR-GE yetkililerinin görüşlerinden bazıları şöyledir:

A2. *“Bizim proje yapma amacımız özellikle stratejik yönetimin bir parçası olan stratejik planlama aşamasında tespit ettiğimiz sorunlara sistematik ve sürdürülebilir çözümler bulmaktır. Öz kaynaklarımızın yetmediği durumlarda dışarıdan hibe kaynakları*

ile güçlü yönlerimizi kullanarak zayıf yönlerimizi güçlendirmek ve böylelikle amacımız riskleri bertaraf etmektir.”

A3. “Eğitimin niteliğini arttırmak, değişen dünyada gelişen eğitim trendini takip etmek, okul iklimini olumlu yönde değiştirmek, kısa yoldan etkili öğrenme imkanlarını geliştirmek vb. amaçlarla proje hazırlanmaktadır.”

A5. “Kurum olarak yapılan projelerin çoğunluğunda hedef kitle öğrencidir. Projeler öğrencilerin; akademik başarısını artırır, bilimsel düşünme ve teknolojiyi kullanma becerisini geliştirir, problem çözme becerisinden özgüven artışına kadar olumlu etkiler sağlar.”

A10. “Projeler kurumsal anlamda tespit edilen sorunların en aza indirilmesi, gelişim alanlarının mevcut durumunun iyileştirilmesi kapsamında geliştirilmekte ve uygulanmaktadır. Proje süreçlerinde gerekli olan bütçe dışsal kaynaklardan hibe, fon kaynakları olarak sağlandığı için kurumun ekonomik yönden zayıflamasının önüne geçmektedir. Diğer yandan ilgili sorun ve gelişim alanlarında iş birliği ve ağ geliştirme noktasında oldukça önemli bir katkı sunmaktadır. Aynı sorun etrafındaki kamu, sivil toplum ve diğer kurum kuruluşlarla ortak bir paydada buluşturan en temel etkendir projeler.”

d) Proje Hazırlama Sürecinde Karşılaşılan Sorunlara İlişkin AR-GE Proje Yetkililerinin Görüşleri

Tablo 37

AR-GE Proje Yetkililerinin, “Proje Hazırlama Sürecinde Karşılaşılan Sorunlar” a İlişkin Görüşleri

Ana Tema	Alt Temalar	N=10	f	%
Karşılaşılan Sorunlar	Proje ekibinin uyumsuz olması		3	30,0
	Maddi kaynakların yetersizliği		8	80,0
	Öğretmenlerde motivasyon düşüklüğü		3	30,0
	Öğretmenlerde teknoloji kullanımı konusunda eksik yönlerin bulunması		3	30,0
	İdareci ve öğretmenlerin isteksiz oluşu,		6	60,0
	Proje danışman ve yürütücülerin proje metni hazırlamada yetersiz olması		7	70,0
	Proje konusunda öğretmenlerin deneyimsiz, bilgisiz oluşu		6	60,0
	Öğretmenlerin, öğrencileri teşvik edip yönlendirmemeleri		8	80,0

AR-GE proje yetkilileri, kendilerine yöneltilen “yürütülen proje sürecinde karşılaşılan sorunlar” sorusuna yukarıdaki tabloda yer aldığı şekilde görüş belirtmişlerdir.

Tablo 37’de yer alan alt temalar, uzmanlar tarafından ortak olarak ve sıklıkla belirtilen görüşlerden oluşturulmuştur. Buna göre AR-GE yetkilileri; maddi kaynakların yetersizliği (%80), öğretmenlerin, öğrencileri teşvik edip yönlendirmemeleri (%80), proje danışman ve yürütücülerin proje metni hazırlamada yetersiz olması (%70) konularında yüksek frekansta ortak görüş belirtirken; proje ekibinin uyumsuz olması (%30), öğretmenlerde motivasyon düşüklüğü (%30), öğretmenlerde teknoloji kullanımı konusunda eksik yönlerin bulunması (%30) konularında ise diğer sorunlara nispeten daha düşük frekansta görüş belirtmişlerdir.

Bu konuda AR-GE yetkililerinin görüşlerinden bazıları şöyledir:

A2. *“Bizim karşılaştığımız en büyük sorun çağrılı projelerdeki proje öncelikleridir. Proje öncelik konuları bizim projelerimizle tamamen uyuşmuyorsa bu durumu düzeltmemiz oldukça zor oluyor. Ayrıca yeterince insan kaynağımız olmadığından yazımdan yürütmeye kadar üzerimize binen iş yükü yorucu oluyor.”*

A3. *“Proje hazırlama sürecinde insan kaynakları, bürokrasi kuralları, evrak işleri ve bütçe konularında sorunlar yaşamaktadır. Motivasyonu düşük eğitimcilerin olması, birimler arasında imza döngüsünün olması ve üst amirlere proje sunma işlemleri, projenin farklı adımlarına yönelik sürekli evrak hazırlama işleri, süreçte değişen ekonomik koşullar sonrasında bütçe açıklarının olması gibi sorunlar yaşanmaktadır.”*

A4. *“Özellikle bütçe konusunda kaynak sıkıntısı yaşandığından, belirlenen hedeflere ulaşmada asgari düzeyde imkanlarla yola çıkmak zorunda kalınmaktadır. Bunun dışında AB veya Kalkınma Ajansı, diğer bakanlıklar tarafından desteklenen projelerde ise okullarda yürütme konusunda şu sorunlarla karşılaşmaktadır: öğretmenlerin yaş ortalamasının yüksek olması nedeniyle motivasyonlarının düşük olması, öğretmenlerin sadece maddi bir getiri veya ödül(unvan) gibi kişisel düzeyde bir etkisinin olacağı projelere ilgi duyması, gönüllülük esasına dayalı çalışmaların okul idaresi tarafından iş yükü olarak görülmesi, öğretmenlerin büyük kısmının teknoloji kullanımı konusunda öğrencilere kıyasla eksik yönlerinin bulunması.”*

A5. *“Karşılaşılan sorunlar var. Bunlar; yönetici ve öğretmenlerin isteksiz oluşu, proje danışman ve yürütücülerin proje çağrı metnini ve kılavuzu okumamaları, bazı proje maliyetlerinin yüksek olması, Bilim Fuarı ve yarışmalara katılım için üst düzey yöneticilerinin yaptıkları zorlamalar, maddi ve manevi karşılığının çoğunlukla olmamasından dolayı öğretmen motivasyonunu düşürüyor olması, proje konusunda*

öğretmenlerin deneyimsiz, bilgisiz olması ve kendilerini yetiştirme konusunda isteksiz olmaları.”

A10. “Proje faaliyetlerinin çoğu zaman özel ve genel amacı yansıtmıyor olması, proje yazım sürecinde ve proje sonrası süreçlerin dikkate alınmaması (sürdürülebilirlik), hedef grup ve proje yararlanıcıların doğru tanımlanamaması, yaygınlaştırma ve görünürlük faaliyetinin sadece el broşürü, baskı kitapçık olarak algılanması gibi sorunlar ile karşılaşıyoruz.”

e) Projelerin Kuruma Yaptığı Katkıya İlişkin AR-GE Proje Yetkililerinin Görüşleri

Tablo 38

AR-GE Proje Yetkililerinin, “Projelerin Kuruma Yaptığı Katkı” ya İlişkin Görüşleri

Ana Tema	Alt Temalar	N=10	f	%
Sosyal Katkı	Öğrenci ve velilerle etkili iletişim kurma		2	10,0
Kültürel Katkı	Farklı kültürlerden kazanımların okullara aktarılması		1	10,0
Eğitsel Katkı	İl düzeyinde başarı artışı		7	70,0
	Eğitim kalitesini yükseltme		4	40,0
	Dezavantajlı çocukları eğitime kazandırma		4	10,0
Ekonomik Katkı	Yeni okulların kazandırılması		1	10,0
	Okullara derslik ve atölyelerin kazandırılması		3	30,0
	Okullara eğitim materyali desteği		6	60,0
	Okullara araç gereç, ekipman, güçlendirme malzeme desteği		5	50,0

AR-GE proje yetkilileri, kendilerine yöneltilen “eğitim projelerinin kuruma yaptığı katkı” nelerdir? sorusuna; yukarıdaki tabloda yer aldığı şekilde görüş belirtmişlerdir. Tablo 38’de yer alan alt temalar, uzmanlar tarafından ortak olarak ve sıklıkla belirtilen görüşlerden oluşturulmuştur. Buna göre AR-GE yetkilileri; il düzeyinde başarı artışı (%70), okullara eğitim materyali desteği (%60), okullara araç gereç, ekipman, güçlendirme malzeme desteği (%50), eğitim kalitesini yükseltme (%40) konularında yüksek frekansta ortak görüş belirtirken; yeni okulların kazandırılması (%10), farklı kültürlerden kazanımların okullara aktarılması (%10) konularında diğer katkılara nispeten daha düşük frekansta görüş belirtmişlerdir.

Bu konuda AR-GE yetkililerinin görüşlerinden bazıları şöyledir:

A1. *“Yapılan projeler kurumumuza mutlaka katkı sağlamaktadır. Bu katkı, projenin konusuna göre değişmektedir. Yaptığımız projeler ekonomik katkıdan ziyade, sosyal, kültürel ve eğitsel katkılar sunmaktadır. Ayrıca, kurumsal kapasitenin gelişmesinde de yapılan projeler etkili olmaktadır.”*

A3. *“Elbette katkıları fazlası ile bulunmaktadır. İnsan kaynaklarının mesleki ve kişisel gelişimi sağlandı, öğrencilere olumlu öğrenme ortamı oluşturuldu, öğrenci ve velilerle etkili iletişim kuruldu. Okullara atölyeler vb. oluşturuldu. Eğitimsel katkıları daha yoğunlukta olduğunu söyleyebilirim.”*

A4. *“İl Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından okullarımızda özellikle öğrenci ve öğretmenlerimizle birlikte yürütülen projelerimizde olumlu sonuçlar oluşmaktadır. Okullarda yürütülen projelerde öğretmen motivasyonları artmakta, öğretmenlerin mesleki gelişimlerine katkı sunulmakta, öğrencilerin özellikle inoaktif, dijitalleşme, STEM, robotik konularına ilgileri ve gelişimleri sağlanmaktadır. Bunun yanında her proje kapsamında okullarda çeşitli tasarım atölyeleri, birimler, materyaller kazandırılarak maddi getiriler sağlanmaktadır. Ayrıca projeler kapsamında aktivitelere katılımı sağlanan okullar arasında adeta bir rekabet ortamı yaratılarak yine okulların ilgisi artmaktadır. Bunun yanında özellikle maddi imkanlar ve aileleri konusunda dezavantaj yaşayan çocukların eğitimlerinin niteliklerinin artırılması için SODES, SOGEP projeleri yapılmaktadır. TÜBİTAK projeleriyle de öğrencilerin eğitsel, bilimsel, sanat ve kültür ile sportif alanlarda gelişimi desteklenmektedir.”*

A5. *“Kesinlikle katkı sağladığını düşünüyorum. 2009 yılından bugüne TÜBİTAK yarışmalarında bölgenin Malatya olması, bölge bütçesinin Malatya da harcanması demektir. Bu da Malatya adına bir katma değerdir. Bilim fuarlarının okullarda ve bölge sergisinin üniversitede yapılması önemli bilimsel faaliyetlerdir. 7’den 77’ye herkese açık yapılması eğitsel ve sosyal anlamda önemlidir”.*

A6. *“TÜBİTAK projelerine katılıp bölge ve final sergisinde yer alan öğrencileri ile bilim fuarlarında görev alan öğrencilere projelerin katkısı şöyle sıralanabilir; öğrencilerinin bilimsel çalışmalar gerçekleştirerek başarıma duygusunu arttırma, soru ve sorunlara çözüm bulma yoluyla bilimsel süreç becerilerinin kazandırılması, farklı bilişsel, duyuşsal ve psikomotor seviyedeki her öğrenciye proje hazırlama fırsatının sunulması; bilimsel araştırma yöntem ve tekniklerinin, raporlamanın ve sunum becerilerinin öğrencilere kazandırılması gibi katkılar sağlamaktadır.”*

A10. “İyi kurgulanmış, ihtiyaçları kapsayan ve sistematik olarak yürütülen projelerin özellikle eğitim kurumlarında birçok katkı sağladığını söylemek mümkündür. Öncelikle sağlayacağı katkı projenin konusunda ve amaçlarına bağlı olarak değişmekle beraber, kurumsal kapasitenin gelişmesi, insan kaynağının niteliğinin artması, operasyonel becerilerin geliştirilmesi, kullanılan araç gerek noktasında çeşitliliğin sağlanması, iş birliği ve ağ geliştirme süreçlerinin sağlanması, görünürlük seviyesinin genişletilmesi, sosyal etki kapasitenin artması ve ekonomik anlamda birçok yönde katkı sağlamaktadır.”

f) AR-GE Proje Yetkililerinin Proje Süreci Hakkındaki Önerilerine İlişkin Görüşleri

Tablo 39

AR-GE Proje Yetkililerinin “Proje Yürütme Konusundaki Önerilerine” İlişkin Görüşleri

Ana Tema	Alt Temalar	N=10	f	%
Proje Yürütmeye İlişkin Öneriler	Yöneticiler proje çalışmaları yapan öğretmenlere destek olmalı		7	70,0
	Proje konusunda öğretmenlerimiz daha istekli olmalı		6	60,0
	AB projeleri sadece gezme fikri amacıyla yapılmamalı		4	40,0
	Proje bütçesi amacı dışında kullanılmamalı		4	40,0
	Proje yazım aşamasında proje uzmanlarımızdan destek alınmalı		4	40,0
	Proje yürütme ekipleri titizlikle seçilmeli ve nitelikli iş bölümü yapılmalı		8	80,0
	AR-GE Proje Birimi ile sürekli irtibat halinde olunmalı		9	90,0

AR-GE proje yetkilileri, kendilerine yöneltilen “eğitim projeleri yürütme konusundaki önerileriniz” sorusuna; yukarıdaki tabloda yer aldığı şekilde görüş belirtmişlerdir. Tablo 39’da yer alan alt temalar, uzmanlar tarafından ortak olarak ve sıklıkla belirtilen görüşlerden oluşturulmuştur. Buna göre AR-GE yetkilileri; AR-GE Birimi ile sürekli irtibat halinde olunması (%90), proje yürütme ekipleri titizlikle seçilmesi ve nitelikli iş bölümü yapılması (%80), yöneticilerin proje çalışmaları yapan öğretmenlere destek olması (%70) konularında yüksek frekansta ortak görüş belirtirken; projenin yazım aşamasında destek alınması (%40), AB Projelerinde amacın sadece gezmek olarak görülmemesi (%40) konularında ise nispeten daha düşük frekansta görüş belirtmişlerdir.

Bu konuda AR-GE yetkililerinin görüşlerinden bazıları şöyledir:

A10. “Okulların öncelikle proje yürütme konusunda sistematik bir döngü mekanizmasının işlediğini fark etmesi oldukça önemlidir. Yani bu alanda proje koordinasyon ekiplerini oluşturmaları. Ayrıca bu ekip olabildiğince okulun tüm paydaşlarını temsil edecek bireylerden oluşmalıdır. Tek bir öğretmenin eğitime olan bakış açısına göre projeyi sınırlandırmak yerine okul yönetimi, aile birliği, öğrenci toplulukları, sosyal kulüp temsilcileri, rehberlik birimi ve hatta okulun bulunduğu mahalle muhtarlığı varsa sivil toplum örgütleri, yerel yönetimler ile ortak platformlar oluşturularak projeler tasarlanmalıdır. Hazırlanan projenin yürütülmesi ve kurumsal ilerlemesi proje yazım sürecinden çok daha önemlidir. Ayrıca projelerin sürdürülebilir bir boyut kazanması projelerin kendisi kadar hayati bir konudur.”

A6. “İdarecilerin ve öğretmenlerin sadece akademik başarıya değil projelere de yeterli desteği vermeleri, öğrencileri yönlendirmeleri ve rehberlik yapmaları gerektiği inancındayım. İl AR-GE Birimi ile sürekli irtibat halinde olmaları iş birliği yapmaları gerekir.”

A5. “Öncelikler yürütecekleri projenin çağrı metnini ve kılavuzunu dikkatlice okumaları, AR-GE Birimi ile iletişim halinde olmalı, destek almalı, temalarını belirlemeleri, yol haritalarını oluşturmaları, korumun proje yürütme konusunda güçlü, zayıf yönlerini ve fırsatlarını çok iyi değerlendirmeli, okul idaresi-öğretmen-veli üçlüsünü projeye dahil etmeli, yapılmış örnekleri incelemeli ve konusu ile makaleler okumalı.”

A2. “Gerçek sorunların tespit edilerek ekip çalışmasına uygun ve bu durumu kendisine dert edinen kişilerden oluşan proje ekiplerini kurmak gerekir. Projenin yazım aşamasında iyi kurgulanmış olması gereklidir. İyi kurgulanmamış bir proje yürütme aşamasında türlü zorluklarla yüzleşecektir.”

A4. “Okulların proje yürütme konularında öncelikle genç, dinamik, istekli, gelişime açık öğretmenlerden oluşan bir proje yürütme ekibi kurmaları gerekmektedir. Öncelikle bu proje ekibindeki öğretmenlerin birimizle irtibata geçerek bir ay süren proje eğitim programımızdan faydalanmaları sağlanmalıdır. Bu proje ekibi belirli periyotlarla bir araya gelerek yerel, ulusal ve uluslararası alanlarda nasıl projeler yürütebilecekleri, hangi hibe programlarına başvurabilecekleri, okulun ihtiyaç analizi, öğretmenlerin mesleki ihtiyaçları, rehberlik servisi ve diğer birimlerin karşılaştığı

sorunların analizi konularında çalışmalar yürütmelidir. Özellikle okul idaresi proje ekibine destek vermeli, il AR-GE birimi ile sürekli irtibat halinde olmalıdır.”

A3. *“Proje yürütme ekipleri titizlikle seçilmeli ve nitelikli iş bölümü yapılmalıdır. Bütçe muhasebeden sorumlu bir kişi tarafından harcanmalı ve harcama kalemleri proje yönetim ekibi tarafından kararlaştırılmalıdır. Proje uygulama adımları araştırma problemin amacına uygun olmalıdır.”*

A1. *“Proje konusunda öğretmenlerimiz daha istekli olmalıdır. Projelerin faydasına öğretmenler inanmalıdır. Okul idareleri proje çalışmaları yapan öğretmenlerimize destek olmalıdır. AB projelerinde amaç sadece gezmek olarak görülmemelidir. Projelerin sürdürülebilirliği göz ardı edilmemelidir. Proje bütçesi amacının dışında değil sadece proje çalışmaları için verimli kullanılmalıdır.”*

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde, elde edilen bulgular tartışılarak, araştırma sonuçları olarak özetlenmiş ve bu sonuçlar doğrultusunda önerilere yer verilmiştir.

5.1. Araştırmanın Sonuçları ve Tartışma

Okullarda ve Milli Eğitim Müdürlüğünün AR-GE Projeler Biriminde yürütülen eğitim projelerinin; okula sağladığı katkılar ve proje sürecinde karşılaşılan sorunlar bağlamında incelenerek betimlenmesini amaçlayan bu çalışmada elde edilen sonuçlar, alt problem sırasına göre özetlenmiş ve tartışılmıştır.

Araştırmanın birinci alt problemi olan, “Okullarda eğitim projesi yürütmeye duyulan istek ve bu isteğin nedenleri nedir?” sorusu kapsamında; okulların proje alma ve yürütme konusundaki istekliliği ve bu isteğin nedenleri araştırılmıştır. Elde edilen bulgulara göre; araştırma kapsamında bulunan 20 okuldaki öğretmen ve yöneticilerin büyük çoğunluğunun proje yürütmeye istek duyduğu, yürütülen projelerin; okulun gelişmesi, okula finansman temini, öğrenci başarısını artırma, yurtdışı seyahat imkanı sağlama, farklı ülke görme arzusu nedenleri ile yürütülmek istendiği saptanmıştır.

Araştırmaya katılan öğretmenler, “proje yürütmeye duyulan isteğin nedenleri olarak; öğrencilerin başarılarını artırmak, mesleki ve kişisel gelişim sağlamak, okulun ve öğrencilerin vizyonunu geliştirmek, okula finansal katkı sağlamak, takım çalışması yaratmak, okulun adını duyurmak yönünde görüş belirtirken; yöneticiler de benzer şekilde öğrencilerin akademik başarılarını artırmak, okulun itibarını arttırmak, öğrenciyi sosyalleştirmek, okula finansman sağlamak yönünde görüş belirtmişlerdir.

Bu sonuç; Tortop (2013), Oğuz Ünver, Arabacıoğlu ve Okulu (2015) ve Okuyucu (2019) tarafından yapılan araştırma bulgularıyla da benzerlik göstermektedir.

Tortop (2013) tarafından yapılan “Bu Benim Eserim Bilim Şenliğinin Yönetici, Öğretmen-Öğrenci Görüşleri ve Fen Projelerinin Kalitesi Odağından Görünümü” başlıklı çalışmada araştırma bulgularıyla benzer şekilde, Bilim Şenliğine katılım isteğine ilişkin öğretmenlerin ve yöneticilerin genel tutumunun olumlu olduğu, proje yarışmasına katılım nedenlerinin, okulun reklam ve tanıtımını yapmak, öğrencilerin akademik becerilerini geliştirmek ve öğrencilere bilimsel bilgi ve yöntemleri kazandırmak amaçlı olduğu vurgulanmıştır. Oğuz Ünver, Arabacıoğlu ve Okulu (2015) tarafından yapılan Öğretmenlerin “Bu Benim Eserim Proje Yarışması Rehberlik Sürecine İlişkin Görüşleri” adlı çalışmada ise; öğretmenlerin proje yürütmenin gerekçeleri; proje hazırlamayı öğrenmek, rehberlik yapabilme becerisi kazanmak, proje hazırlama becerisi eksikliğini gidermek olarak ortaya çıkarken; bu durumun bu araştırmadaki öğretmenlerin proje yürütmeye duydukları isteğin nedenlerinden biri olan, mesleki ve kişisel gelişim sağlamak bulgusuyla benzerlik gösterdiği görülürken; Okuyucu (2019) tarafından yapılan “4006-TÜBİTAK Bilim Fuarına İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri” adlı çalışmada, proje yürütmenin gerekçeleri; öğrencilere rekabet, yaratıcılık ve özgüven kazandırmak, zevkli ve eğlenceli bir etkinliğe katılmak olarak ortaya çıktığı görülmüştür.

Bu noktadan hareketle proje yürütme isteğinin nedenlerine bakıldığında araştırmada projelerin; öğrenci başarılarını yükseltip bu sayede okulu diğer okullar arasında ön plana çıkarma isteğiyle yapıldığı söylenebilir.

Araştırmanın ikinci alt problemi olan, “Okullarda yürütülen eğitim projelerinin tür ve yoğunluğu nedir?” sorusu kapsamında; okullarda yürütülen projelerin türü ve sayısı araştırılmıştır. Elde edilen bulgulara göre; Malatya İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı merkez Battalgazi ve Yeşilyurt ilçelerinde bulunan farklı kademelerdeki 20 okulda, son üç yıllık eğitim öğretim döneminde; 43 TÜBİTAK, 18 ERASMUS+, 27 eTwinning, 10 Fırat Kalkınma Ajansı, 20 yerel, 5 bakanlık, 58 okulların kendi bünyesinde hazırlanan projeler ve 17 diğer eğitim projeleri olmak üzere toplam 198 projenin hazırlanmış ve yürütülmüş olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmanın üçüncü alt problemi olan, “Okulların eğitim projesi yürütme konusunda karşılaştıkları sorunlar ve bu sorunların nedenleri nelerdir?” sorusu kapsamında okulların, yürütülen eğitim projelerinde karşılaştığı sorunlar ve bu sorunların nedenleri araştırılmıştır. Bu konuda elde edilen bulgulara göre okullardaki katılımcıların tamamına yakınının proje sürecinde sorunlarla karşılaştığı, bu süreçte sorun yaşamayan

okul olmadığı, yürütülen projelere ait sorunların; proje alma, öğrenci seçimi, çalışma planının oluşturulması, konu seçimi, projenin hazırlanması, veri toplama ve verilerin analizi, projenin rapor haline getirilmesi, sonuçların değerlendirilmesi ve yorumlanması ile finansman bulma konularında olduğu saptanmıştır. Sorunlara ilişkin nedenlerin ise, öğretmen ve yönetici görüşlerinde benzer şekilde; daha çok, öğretim programının yoğunluğundan kaynaklı zaman yetersizliği, proje yürütmede istek dışı görevlendirmeler, zorlamalar, projelere verilen hibe desteğinin yetersizliği, öğretmen isteksizliği, bilgi yetersizliği, takım çalışması kültürünün gelişmemiş olması, öğretmenlerde ve öğrencilerde proje yürütme konusunda beceri ve deneyim eksikliği, projeyi rapor haline getirilmesi konusunda yetersizlik, projeyi yürütecek eleman ve uzman desteği yetersizliği ile proje yürütmede gerekli materyal yetersizliği konularında yoğunlaştığı tespit edilmiştir.

Bu sonuç literatürle karşılaştırıldığında; Çetintaş (2019), Akıllı (2017), Oğuz Ünver, Arabacıoğlu ve Okulu (2015), Küfrevioğlu, Baydaş ve Göktaş (2011), tarafından yapılan araştırma bulgularıyla da benzerlik göstermektedir.

Çetintaş (2019) tarafından yapılan “TÜBİTAK Ortaokul Öğrencileri Araştırma Projelerinin Bilimsel Danışmanlık Süreci Yönetimi” adlı çalışmada proje sürecinde karşılaşılan sorunların daha çok; öğretmen ve öğrencilerde proje hazırlama beceri ve deneyim eksikliği nedeniyle ortaya çıkarken; Akıllı (2017) tarafından yapılan “Proje Döngüsü Yönetim Aşamaları Açısından Öğretmen ve Yöneticilerin Hazırladıkları ve Yürüttükleri Eğitim Projelerinde Karşılaşılan Sorunlar” adlı çalışmada proje yürütme sürecinde karşılaşılan sorunların; özgün proje konusunu belirleyememe, finansman yetersizliği ve kaynak edinme sorunu, proje materyali eksikliği, paydaşlar arası iş birliğinin sağlanamaması ve ortak bir fikir oluşturulamaması konularında ortaya çıktığı görülmüştür. Benzer şekilde Oğuz Ünver, Arabacıoğlu ve Okulu (2015) çalışmalarında; proje sürecinde, projelerin genellikle proje ekibiyle sınırlı kaldığı, okulun geneline yayılmadığı, okul yöneticilerinin projeye önem vermediği, maddi anlamda öğretmeni ve öğrencileri desteklemediği nedenleriyle sorun yaşandığını belirtirken; Küfrevioğlu, Baydaş ve Göktaş (2011) tarafından yapılan “Proje ve Beceri Yarışmalarında Elde Edilen Kazanımlar, Karşılaşılan Zorluklar ve Öneriler” adlı çalışmada karşılaşılan sorunların zaman yetersizliği, öğretmen eğitimsizliği, teorik bilgi eksikliği ve destek sorunu nedeniyle ortaya çıktığı, bu sonuçların araştırmayla paralellik gösterdiği görülmüştür.

Bu noktadan hareketle çalışmadaki bulgulardan çıkan sonuca göre proje yürütme konusunda karşılaşılan sorunların genellikle öğretmen kaynaklı olarak ortaya çıktığı,

bunun en büyük nedeni olarak da öğretmen ve yöneticilerin proje süreci konusunda yeterince bilgi sahibi olmamaları gösterilebilir.

Araştırmada proje yürütme sürecinde karşılaşılan bir diğer önemli sorunun projeye sağlanan hibe miktarının yetersiz olması yada kaynak sıkıntısından yaşandığı ortaya çıkmıştır. Bu süreçte sorun yaşayan katılımcıların yerel kuruluş, iş adamları ve velilerden sponsor arayışına girdikleri ya da projeleri kendi maddi imkanlarını kullanarak tamamladıkları görülmüştür. Bu da danışman ya da yürütücülerin yürüttükleri projeleri en iyi şekilde sonuçlandırmak adına özveri, azimle ve kararlılıkla çalıştıklarının göstergesi olabilir.

Araştırmanın dördüncü alt problemi olan, “Yürütülen projelerin okula; kurumsal, sosyal, kültürel, eğitsel ve ekonomik açıdan sağladığı yarar ile yürütücülerin mesleki/kişisel gelişimine katkısı nedir?” sorusu kapsamında, yürütülen projelerin okulun; kurumsal, sosyal, kültürel, eğitsel, ekonomik ve proje yürütücülerinin kişisel/mesleki gelişimine katkısı araştırılmıştır. Bu konuda elde edilen bulgulara göre; araştırma kapsamında bulunan 20 okuldaki öğretmen ve yöneticilerin büyük çoğunluğunun yürütülen projelerin okulun; kurumsal, ekonomik, kültürel, sosyal, eğitsel ve yürütücülerin kişisel/mesleki gelişimine katkısının olduğu yönde cevap verdiği görülmüştür. Projelerin, kurumsal açıdan; okulun toplumsal değerinin (itibarının) ve genel başarısının artışı, okulda karar alma sürecinin etkinliğinde, velilerin okula ilgi ve desteğinde artış yaşanmasında, sosyal açıdan; okulun örgüt ikliminin ve örgüt kültürünün gelişmesine, okulda iş birliği, takım çalışması gibi sosyal becerilerin gelişmesine, toplumdaki diğer kurum ve kuruluşlarla iş birliği yapmaya, kültürel açıdan; farklı kültürlerle bakış açısı ve farklı kültürel deneyimler kazanma, eğitsel açıdan; okul yönetiminin öğretmen ve öğrenciye olan desteğini artırma, öğretimde yeni yöntem ve teknikleri kullanma, eğitim öğretim ortamlarının fiziksel koşullarını iyileştirme, öğrencilerin akademik başarılarını artırma, öğrencilerin girişimcilik ve özgüven duygularını geliştirmede, ekonomik açıdan; okula finansman kaynağı ve eğitim araç gereci sağlama, okulun teknolojik alt yapısını geliştirme proje yürütücülerinin kişisel/mesleki gelişimi açısından; mesleki motivasyon ve iş doyumunu sağlama, sorumluluk alma ve sorumlulukları yerine getirme, yabancı dil ve iletişim becerisi geliştirme, eleştirel düşünme yeteneğini geliştirme, özgüven duygusu kazandırma konularında katkı sağladığı saptanmıştır.

Araştırmaya katılan öğretmenler, projelerin okula katkısına ilişkin; öğretimde kullanılan yöntem ve teknik çeşitliliğinde artış, okulun tanınırlığında artış, öğretmen ve

öğrencilerde özgüven artışı, velilerin okula ilgi ve desteğinde artış, okula ilişkin olumlu algıda artış, öğretmenlerin mesleki heyecan ve motivasyonunda artış, farklı kültürleri tanımaya olan ilgide artış yönünde görüş belirtirken; yöneticiler de öğretmenlerle benzer şekilde, öğretmenlerin mesleki motivasyon ve yeterliklerinde artış, okulda öğretim ortamlarının zenginleşmesi, okulun tanıtımı, öğrencilerin sözlü ifade becerilerinin gelişmesi, öğretmen öğrenci iletişiminin ve yerel kuruluşlarla işbirliğinin gelişmesi yönünde görüş belirtmişlerdir.

Bu sonuç; Okuyucu (2019), Kesik (2016), Dilekli (2008), Aydoğan ve Şahin (2006) tarafından yapılan araştırma bulgularıyla da benzerlik göstermektedir.

Kesik (2016) tarafından yapılan “Avrupa Birliği Projelerinin Okul Sağlığına Katkılarına İlişkin Öğretmen Görüşleri” başlıklı çalışmada yürütülen projelerin, katılımcıların; kişisel, mesleki, kültürel, sosyal gelişimlerine ve yabancı dil öğrenmelerine katkıda bulunduğu, bu projelerin yürütüldüğü okulların sağlıklı okullar olduğu sonucuna ulaşılmış; Dilekli (2008) tarafından yapılan “Aksaray İlinde 2006 ve 2007 Yıllarında Uygulanan Comenius Projelerinin Öğrenci, Öğretmen, Okullar ve Dersler Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi” başlıklı çalışmada; AB projeleri yürütmenin okula katkılarının; katılımcılara eğitimde yeni yöntem ve teknikleri kazandırma, öğretmen ve yöneticilerin öğrencilerle olan ilişkilerini geliştirme, takım ruhu ile çalışabilme kabiliyeti geliştirme, proje çalışmalarına katılan öğrencilerin başarılarında gözlemlenebilir artma, okulun fiziki ortamlarında iyileşme olduğu belirtilmiştir.

Aydoğan ve Şahin (2006) tarafından yapılan “Comenius Okul Ortaklıkları Projesi” adlı çalışmada; yürütülen projelerin öğrencilere, eğitsel açıdan; okula karşı olumlu duygu ve düşünceler geliştirme, derslere katılımlarında artış, sorumluluk duygularını geliştirme, sosyal faaliyetlere katılımlarını arttırma, iş birliği becerilerini geliştirme ve problemlere daha farklı çözüm önerileri getirebilme, yabancı dil öğrenme arzularında artma ve diğer kültürlere yönelik olumsuz görüşlerinde değişme konularında katkı sağladığı belirtilmiştir.

Kulaksız (2010) tarafından yapılan “Avrupa Birliği Comenius Programlarının Türkiye’deki Uygulamasına İlişkin Katılımcı Görüşleri” başlıklı çalışmada ise araştırma bulgularıyla farklı olarak öğretmen algılarına göre AB projelerinin eğitime henüz istenilen düzeyde katkı sağlamadığı vurgulanmıştır.

Araştırma bulgularına göre katılımcıların büyük çoğunluğu; öğrencilerin sözlü ifade, iletişim, araştırma becerilerinin geliştiği ve özgüven kazandıkları görüşünü

bildirmiştir. Bu noktadan hareketle öğrencilerin proje hazırlaması ve sunmasının onların bireysel gelişimine farklı alanlarda katkılar sağladığı sonucuna ulaşılabilir.

Araştırmaya katılan öğretmenler, proje yürütme konusundaki önerilerine ilişkin; öğretmenlere ek ücret verilmesi, projelere sağlanan maddi destek miktarının (hibe) artırılması, projelerin üst yöneticilerin dayattığı zorunluluk olmaktan çıkması ve ödül beklentisi ile yapılmaması gerektiği yönde görüş belirtirken; yöneticiler de öğretmenlerle benzer şekilde, nitelikli proje çalışmalarının ödüllendirilmesi, müfredatta proje dersine yer verilmesi, projelere verilen maddi destek (hibe miktarı) miktarının artırılması, öğretmenlere hizmet içi eğitim verilmesi, projelerin baskı ile yapılmaması, okullarda proje birimlerinin oluşturulması ve MEM' ler tarafından proje takiplerinin yapılması önerilerini sunarak, bu yönde görüş belirtmişlerdir.

Bu sonuç; Okuyucu (2019), Akıllı (2017) tarafından yapılan araştırma bulgularıyla da benzerlik göstermektedir

Okuyucu (2019)'nun "4006-TÜBİTAK Bilim Fuarına İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri" adlı çalışmasında da 4006-TÜBİTAK Bilim Fuarı'nda yaşadıkları sorunlara ilişkin katılımcılara ait önerilerin; müfredatta seçmeli proje dersine yer verilmesi, hizmet içi eğitimin yeniden yapılandırılması, projelere verilen hibe miktarının artırılması, proje takiplerinin yapılması, gerekli fiziki imkanların sağlanması ve projelerin daha nitelikli olması olduğu dile getirilmiştir.

Akıllı (2017)'nin "Proje Döngüsü Yönetim Aşamaları Açısından Öğretmen ve Yöneticilerin Hazırladıkları ve Yürüttükleri Eğitim Projelerinde Karşılaşılan Sorunlar" adlı çalışmasında katılımcılar, proje sürecinde karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik; eğitimcilere projeler hakkında eğitim verilmesi, başarı belgesi, maaşla ödüllendirme gibi teşvik edici etmenler kullanılarak eğitimcilerin proje yapmaya heveslendirilmeleri, okullarda proje hazırlamaya gönüllü olan öğretmenlerden ekip oluşturarak iş birliği içerisinde çalışmalarına fırsat verilmesi önerilerinde bulunmuştur.

Öğretmen ve yöneticilerin proje yürütme sürecine yönelik önerileri arasında bu süreçte öğretmenlere ek ücret verilmeli ifadesinin yüksek frekansta ortaya çıktığı görülmüştür. Proje yürütme süreci boyunca öğretmenlere ek ücret ödemesi yapmak bu süreçte motivasyon kaynağı olarak görülebilir.

Araştırmanın beşinci alt problemi olan, "İl genelinde eğitim projelerinin yönetiminden sorumlu AR-GE Proje Birimi Yetkililerinin proje sürecine ilişkin görüşleri nedir?" sorusu kapsamında; yürütülen projelerin türü ve sayısı, proje sürecinde okullara

verilen destek, yürütülen projelerin amacı, proje hazırlama sürecinde karşılaşılan sorunlar, projelerin kuruma yaptığı katkı ve yetkililerin proje süreci hakkındaki görüşleri araştırılmıştır. Bu konularda elde edilen bulgulara göre; son üç yıllık eğitim- öğretim döneminde il genelinde AR-GE Birimi yönetiminde; 1871 TÜBİTAK, 28 ERASMUS+, 834 eTwinning, 12 Fırat Kalkınma Ajansı, 30 yerel proje, 3 SOGEP, 2 bakanlık projesi olmak üzere toplam 2780 projenin hazırlanmış ve yürütülmüş olduğu tespit edilmiştir. Yürütülen projelere; proje sürecinde bilgilendirme, yönlendirme, teknik destek ve değerlendirme desteği verildiği sonucuna ulaşılmıştır.

AR-GE yetkilileri projelerin amacı olarak; öğretmen ve öğrenci yaratıcılığını ortaya çıkarma, fırsat eşitliğine katkıda bulunma, kurumun kapasitesini geliştirme, okul iklimini olumlu yönde değiştirme, etkili öğrenme imkanları geliştirme, akademik başarıyı artırma, problem çözme becerisi kazandırma konularında daha yoğun görüş belirttikleri saptanmıştır.

AR-GE yetkilileri, proje hazırlama sürecinde karşılaşılan sorunların; maddi kaynakların yetersizliği, öğretmenlerin, öğrencileri teşvik edip yönlendirmemeleri, proje danışman ve yürütücülerinin proje metni hazırlamada yetersiz olması, proje konusunda yönetici-öğretmenlerin deneyimsiz, bilgisiz ve isteksiz olması olduğu yönde görüş belirtmişlerdir.

Literatürde, araştırmanın bu bulgusuyla ilişkili doğrudan bir çalışmaya rastlanmamakla birlikte, bu sonuçlar Akyüz (2012) tarafından yapılan araştırma bulgularıyla paralellik göstermektedir.

Akyüz (2012) tarafından yapılan “Milli Eğitim Bakanlığınca Tamamlanmış Avrupa Birliği Eğitim Projelerinin Yönetici ve Uzman Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi” adlı çalışmada TEDP, MEGEP ve MTEM projelerinin hazırlık, uygulama ve sonuçlarına bakıldığında, proje süreçlerinde karşılaşılan sorunların genel olarak; projelerin uzun süreli olmaları, çok farklı bileşenleri ele almaları, mevzuat yönünden karşılaşılan satın alma prosedürleri, deneyimli personel azlığı ve yerel yönetimlerce desteklenmesinde karşılaşılan zorluklar, proje uygulamalarında yer almış tecrübeli insan kaynağının yetersiz kalması, uluslararası uzmanlarla iletişim kurup, kapasite geliştirebilecek yabancı dil bilen insan kaynağının yetersiz kalması nedenleriyle ortaya çıktığı görülmüştür.

AR-GE proje yetkilileri projelerin kuruma yaptığı katkıya ilişkin eğitsel açıdan; il düzeyinde başarı artışı, eğitim kalitesini yükseltme, dezavantajlı çocukları eğitime kazandırma sosyal açıdan; öğrenci ve velilerle etkili iletişim kurma, ekonomik açıdan;

yeni okulların kazandırılması, okullara derslik ve atölyelerin kazandırılması, okullara eğitim materyali, araç-gereç, ekipman, güçlendirme malzemesi desteği, kültürel açıdan ise farklı kültürden kazanımların okullara aktarılması konularında görüş belirtirken; proje yürütme konusundaki önerilerine ilişkin ise; AR-GE Birimi ile sürekli irtibat halinde olunması, proje yürütme ekip elemanlarının titizlikle seçilmesi ve nitelikli iş bölümü yapılması, yöneticilerin proje çalışmaları yapan öğretmenlere destek olması, öğretmenlerin bu konuda daha istekli olmaları, sadece gezme fikri amacıyla proje yapılmaması ve yazım aşamasında uzmanlardan destek alınması yönünde görüş bildirdikleri sonucuna ulaşmıştır.

Bu sonuç; Akyüz (2012) tarafından yapılan “Milli Eğitim Bakanlığınca Tamamlanmış Avrupa Birliği Eğitim Projelerinin Yönetici ve Uzman Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi” adlı çalışmada Avrupa Birliği finansmanlı TEDP, MEGEP ve MTEM projeleri; eğitim kurumları, insan kaynakları departmanları, öğretim programları ve bunların materyallerine uygun olarak belirlenen eğitsel katkıları sağlayarak kurumsal kapasiteleri arttırdığı vurgulanmıştır.

İl genelinde yürütülen TÜBİTAK proje yarışmalarının diğer proje sayılarına göre fazla olması il düzeyinde kurumun yarışma sonuçlarına yönelik büyük beklentiler içine girmesine neden olmuş olabilir.

5.2. Araştırmanın Önerileri

5.2.1. MEB’e Yönelik Öneriler

1. Öğretmen ve öğrencilere resmi olarak destek verilerek kurumlar arası iş birliğinin yapılması proje sürecine önemli katkı sağlayacaktır. Özellikle MEB desteği üniversitelerle iş birliği içerisinde olunması en önemli çözüm odağıdır.
2. Öğrenci ve öğretmenlerin proje çalışmaları süresince yeterli zamana sahip olmadıkları düşünüldüğünde özellikle ilköğretim okullarında proje yürütme süreci ve rehberliği ile ilgili ders açılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.
3. Öğretmen ve öğrencilere proje kavramının önemi belirtilerek eğitimin her kademesinde farklı alanlarda proje uygulamaları yaptırılmalıdır.

4. Öğretmenlerin ihtiyaçları göz önüne alınarak hizmet içi eğitim çalışmaları düzenlenmeli ve eğitim bilgilerinde sadece teorik bilgi değil uygulama süreci hakkında da bilgi verilmelidir.
5. Dışsal pekiştiricilerin etkisi düşünülerek proje yürütücülerinin farklı projelere de girmelerini teşvik amaçlı teşekkür belgesi, plaket vb. takdimler sunulabilir.
6. Eğitim programlarının oluşturulması, gerçekleştirilmesi ve yenilenmesinde programa geniş bakış açısı kazandırabilecek proje tabanlı öğrenme yaklaşımı ve yaklaşımın felsefesinden de faydalanılmalıdır.
7. Öğretmenlere bilimsel süreç, proje tasarlama, uygulama ve yönetme konularında eğitim planlaması önerilebilir.
8. Okulların bilimsel projeler üretme odaklı olması, öğrencilerin hayata ve üst eğitime daha iyi hazırlanmalarına imkan verecektir. Bu kapsamda, mevcut durumdaki haftalık ders saatleri azaltılarak, proje hazırlamaya yönelik faaliyetlere zaman yaratılmalıdır.

5.2.2. Eğitim Projelerini Destekleyen Kurum ve Kuruluşlara Yönelik Öneriler

1. Zaman darlığı sorunlarını en aza indirmek amacıyla yarışma ya da projelere çağrı, duyuru ve rehberlik için belirlenen süre daha uzun bir zaman dilimin yayılabilir. Böylece, öğrenciler ve danışmanlar önceki yıldan bir sonraki yıla yayılacak biçimde uzun süreli araştırmalar gerçekleştirebilirler.
2. AB tarafından projelere verilen hibeler dışında kaynak bulmada yaşanan sıkıntıları aşmak üzere AB'ye kaynağın arttırılması yönünde teklifte bulunulabilir.
3. Bakanlıklar tarafından kendi alanlarına uygun olarak üretilen projelerde, proje geliştiricilerine sorumluluklar verilerek projenin ulusal kazanım haline dönüşmesi sağlanabilir, yine projesi kabul edilen okullara daha fazla kaynak aktarımı yoluna gidilerek okulların maddi sorunları aşması sağlanabilir.

5.2.3. Eğitim Projesi Uygulayıcılarına Yönelik Öneriler

1. Yöneticilerin; öğretmenleri ve öğrencileri, proje geliştirme konusunda isteklendirmeleri ve desteklemeleri sağlanmalıdır.

2. Proje ekibi kurulurken projeye gerçek anlamda katkı sağlayabilecek araştırmacılara yer verilmelidir.
3. Her okul bünyesinde proje ofisleri açılarak, araştırmacılara proje önerisi yazımı, proje yürütme süreci ve proje sonunda etkili danışmanlık desteği verilmesi sağlanabilir.
4. Proje sürecinde beklenmeyen durumlarda b planının gerçekçi şekilde yazılması ve uygulanabilir olmasına önem verilmeli ve öğretmenlere okul yönetimi tarafından yeterli destek ve teknik donanım sunulmalıdır.
5. Öğrencilerin okul dışı araştırmalara katılımları ile ilgili izin süreçlerinin kolaylaştırılması ve veri toplama konusunda ilgili kurum ve kuruluşların bilgilendirilerek izinlerin alınması kolaylaştırılmalıdır.

5.2.4. Araştırmacılara Yönelik Öneriler

1. Araştırma; okul yöneticileri, proje yürütücüsü/danışman öğretmen ve AR-GE proje yetkilileri görüşleri ile sınırlandırıldığından; araştırmanın, projelerin diğer katılımcıları olan öğrencileri de kapsayacak şekilde genişletilmesi yoluna gidilebilir.
2. Araştırmanın okullarda yürütülen eğitim projelerinde, projelerde aktif görev alan danışman/yürütücü öğretmenler ile projelerde görev almayan öğretmenler arasındaki görüş farklılıkları araştırılıp çalışma bu yönde yürütülebilir.
3. Bu araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. İleride konu ile ilgili daha fazla eğitimciye ulaşabilmek adına nicel veya karma araştırma yöntemlerinden yararlanılarak çalışmaların bu şekilde yürütülebileceği göz önünde bulundurulabilir.

KAYNAKÇA

- Acir, E. (2008). *Okullarda comenius projelerinin işlerliğinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Açıkgöz, Ü. K. (2002). *Aktif öğrenme*. İzmir: Eğitim Dünyası Yayınları.
- Adair, J. (2000). *Karar verme ve problem çözme*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Akçakaya, K. (2008). *Avrupa Birliği eğitim ve gençlik programları kapsamında yurt dışına giden öğretmenlerin değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Akıllı, C. (2017). *Proje döngüsü yönetim aşamaları açısından öğretmen ve yöneticilerin hazırladıkları ve yürüttükleri eğitim projelerinde karşılaşılan sorunlar (Elazığ ili örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
- Akyüz, Ü. (2012). *Milli Eğitim Bakanlığınca Tamamlanmış Avrupa Birliği eğitim projelerinin yönetici ve uzman görüşlerine göre değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Altun, T. ve Bebek, G. (2016). Öğretim elemanlarının okul geliştirme ve etkili okul paradigmalarının temel bileşenleri hakkındaki görüşlerinin incelenmesi. *Alan Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 96-107.
- Altuntop, M., (2016). *Kamu’da Proje Yönetimi*, Sistem Yayıncılık, İstanbul.
- Anıl, O. (2006). *Leonardo Da Vinci projesinin (hareketlilik) mesleki eğitime katkısı*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Arabacı, İ.B. ve Akıllı, C. (2019). Eğitimcilerin proje hazırlama ve yürütme süreçlerinde karşılaştıkları sorunların proje döngüsü yönetimi aşamalarına göre incelenmesi. *Millî Eğitim*, 49(225), 129-152.

- Artvinli, E., Çetintaş, H., Terzi, İ. (2020). TÜBİTAK ortaokul öğrencileri araştırma projelerinin bilimsel danışmanlık süreci yönetimi: fen bilimleri örneği. *International Journal of Active Learning*, 5 (2), 86-126.
- Aull Davies, C. (1999). *Reflexive Ethnography A Guide to Researching Selves and Others*. London, New York: Routledge.
- Avcı, E., Su-Özenir, Ö. ve Yücel, E. (2016). TÜBİTAK ortaöğretim öğrencileri araştırma projeleri yarışmasına katılan öğrencilerin yarışma sonrası kazanımlarının incelenmesi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(3), 1-21.
- Aydın, M. (2012). *Eğitim Yönetimi*. Ankara: Hatiboğlu Yayıncılık.
- Aydın, M., Bacanak, A. ve Çepni, S. (2013). Fen ve teknoloji öğretmenlerinin proje tabanlı öğretim yöntemi (ptöy) ile ilgili ihtiyaçlarının incelenmesi. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi (EFMED)*, 7(1), 1-31.
- Aydoğan, İ. ve Şahin, A.E. (2006) Comenius okul ortaklıkları projelerinin, Comenius amaçlarının gerçekleşmesine katkısı. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 12(4), 455-480.
- Aydoğmuş, M. (2013). *Öğretmen algısına göre Comenius projelerinin amacına uygun gerçekleşme düzeyinin bazı değişkenler açısından incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Aytaç, T. (2000). Hizmet içi eğitim kavramı ve uygulamada karşılaşılan sorunlar. *Milli Eğitim Dergisi*, 147, 66-69.
- Ayvacı, H.Ş. ve Çoruhlu, T.Ş. (2010). Fen ve teknoloji dersi proje tabanlı öğretim uygulamasında ilköğretim öğrencilerinin karşılaştıkları güçlükler. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(1), 43-59.
- Bahadır, H. (2007). Comenius Projelerinden faydalanma konusunda okul yöneticileri ve öğretmenlerin görüşleri. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.
- Baki, A. ve Bütüner S.Ö. (2009). Kırsal kesimdeki bir ilköğretim okulunda proje yürütme sürecinden yansımalar. *İlköğretim Online*, 8(1), 146-158.
- Balcı, A. (2001). *Etkili okul ve okul geliştirme (Kuram uygulama ve araştırma)*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Balcı, A. (2002). *Etkili okul geliştirme kuram uygulama ve araştırma*. Ankara: Pegem Yayıncılık.

- Balcı, A. (2016). *Açıklamalı eğitim yönetimi terimleri sözlüğü*. Ankara: Pegem Akademi.
- Balkar, B. (2010). Okul gelişim planı ve etkililiğinin sağlanması hakkında öğretmen görüşleri. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(2).
- Baltacı, A. (2018). Nitel araştırmalarda örnekleme yöntemleri ve örnek hacmi sorunsalı üzerine kavramsal bir inceleme. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(1), 231-274.
- Baltacı, A. (2019). Nitel araştırma süreci: Nitel bir araştırma nasıl yapılır?. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 368-388.
- Bardakçı, V. (2017). *Ortaokul öğretmenlerinin algılarına göre avrupa birliği projelerinin okula katkı düzeyi ile okul müdürlerinin liderlik stilleri arasındaki ilişki*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Başar, H. (2004). Sınıf Yönetimi. Ankara: Pegem A.
- Başar, M., Doğan, C., Şener, N. ve Doğan, Z.G. (2018). Bilim şenliği etkinliklerinin öğrenci veli ve öğretmen görüşlerine göre incelenmesi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(2), 132-147.
- Başaran, İ. E. (1996). Türkiye Eğitim Sistemi. Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- Beernaert, Y. (1997). Teacher education and lifelong learning higher: The contribution of action 3 of COMENIUS European in- service education projects. *Education in Europe*, 22(3), 329-347, doi: [10.1080/0379772970220307](https://doi.org/10.1080/0379772970220307).
- Beycioğlu, K. ve Aslan, M. (2010). Okul gelişiminde temel dinamik olarak değişim ve yenileşme: okul yöneticileri ve öğretmenlerin rolleri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 153- 173.
- Bloom, B. ve Crabtree, B. F. (2006). The qualitative research interview. *Medical Education*, 40(4), 314-321, Doi: [10.1111/j.1365-2929.2006.02418.x](https://doi.org/10.1111/j.1365-2929.2006.02418.x)
- Blumenfeld, P., Soloway, E. ve Marx, R.A. (1991). Motivating project based learning: Sustruning the doing supporting the learner. *Educational Psychologist*, 6(3-4), 369-398, doi: [10.1080/00461520.1991.9653139](https://doi.org/10.1080/00461520.1991.9653139).
- Bolat, A., Bacanak, A., Kaşıkçı, Y. ve Değirmenci, S. (2014). Bu benim eserim proje çalışması hakkında öğretmen ve öğrenci görüşleri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(4), 100-110.

- Bozak, A., Konan, N. ve Özdemir, T. (2016), Avrupa Birliği eğitim programlarına katılmış maarif müfettişleri, okul yöneticileri ve öğretmenlerin bu programların etkililiğine ilişkin görüşleri. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, 7(15), 1-23.
- Bozbayındır, F., Alev, S. (2020). Okul yöneticilerinin okul gelişim modeli ile ilgili görüşleri. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 15 (24), 2640-2673. DOI: 10.26466/opus.667359.
- Bozdemir, E. (2018). *TÜBİTAK bilim fuarlarında yapılan projelerin öğrenciler üzerindeki etkililiğinin değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale On sekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- Bursalıoğlu, Z. (2003). *Okul yönetiminde yeni yapı ve davranış*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Colón-Plana, M.G. (2012). The reality of comenius projects in ten catalan educational institutions. *Gist Education And Learning Research Journal*, 6, 190-212.
- Creswell, J. W. (2003). *Research design: qualitative, quantitative and mixed methods approaches*. California: Sage Publications.
- Creswell, J. W. (2007). *Qualitative inquiry & research design: Choosing among five approaches* (2. Baskı). USA: SAGE Publications.
- Çalışır, Y. (2015). *Fen bilimleri öğretmenlerinin proje hazırlamaya yönelik görüşlerinin belirlenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kafkas Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kars.
- Çelikten, M., Şanal, M. ve Yeni, Y. (2005). Öğretmenlik mesleği ve özellikleri. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(2), 207-237.
- Çetin, A. (2009). *İlgili tarafların algılarına göre üniversite-sanayi-devlet iş birliği üzerine bir alan araştırması*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Çetin, O. ve Şengezer, B. (2013). Ortaokul öğrencilerinin proje çalışmalarına ilişkin görüşleri. *Ege Eğitim Dergisi*, 14(1), 24-49.
- Çetintaş, H. (2019). *TÜBİTAK ortaokul öğrencileri araştırma projelerinin bilimsel danışmanlık süreci yönetimi: Fen bilimleri örneği*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kütahya.
- Çıbık, A. S. (2008). Proje tabanlı öğrenme yaklaşımının öğrencilerin fen bilgisi dersine yönelik tutumlarına etkisi. *İlköğretim Online*, 8(1), 36 -47,

- Çiftçi, S., Sünbül A. M. (2005). Proje tabanlı öğrenme düşüncesinin oluşumu ve gelişimi. *I.Ulusal Fen ve Teknoloji Eğitiminde Çağdaş Yaklaşımlar Sempozyumu*, Ankara.
- Çolakoğlu, M. H. (2018). TÜBİTAK 4006 bilim fuarları desteğinin eğitim ve öğretime katkısı. *Bilim, Teknoloji, Mühendislik. Matematik ve Sanat Eğitimi Dergisi*, 1(1), 48- 63.
- Çoşkun O. (2012). *Proje yönetim teknikleri ve uygulamalı incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Ticaret Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Çukurova Kalkınma Ajansı. (2014). Proje döngüsü yönetimi. Mali Destek Programı Eğitim Toplantısı. Web: <http://cka.org.tr/dosyalar/PCM.pdf>, Erişim Tarihi: 02.10.2020.
- Dede, Y. ve Yaman, S. (2008). Fen öğrenmeye yönelik motivasyon ölçeği: geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 2(1), 9-37.
- Demir, A.G. (2016). Geliştirilen proje yönetim bilgi sisteminin kullanımına ilişkin ortaokul öğrencilerinin görüş ve motivasyonlarının incelenmesi. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Demir, İ. (2011). *Hayatboyu öğrenme programının, insan kaynaklarının mesleki sosyal gelişimine, yabancı dil gelişimine, istihdamına ve yeterliliklerin tanınmasına sağladığı katkı açısından değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Demirhan, Y., Köklükaya, Ö., Laçın Şimşek, D. (2017). *Projeye dayalı öğrenmenin faydaları: proje günlükleri örneği*. *Anadolu Öğretmen Dergisi*, 1 (2), 1-20.
- Demirel, Ö. (2001). *Kuramdan uygulamaya eğitimde program geliştirme*. Ankara: PegemA.
- Dilekli, Y. (2008). *Aksaray ilinde 2006 ve 2007 yıllarında uygulanan Comenius projelerinin öğrenci, öğretmen, okullar ve dersler üzerindeki etkilerinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- Döşlü Kıratlı, A. (2019) *Liselerde yürütülen Erasmus+ projelerinin proje döngüsü yönetimine göre değerlendirilmesi (Edirne ili örneği)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Ekiz, D. (2003). *Eğitimde araştırma yöntem ve metodlarına giriş*. Ankara: Anı Yayıncılık.

- Emrahoğlu, N. ve Çıbık, A.S. (2008), Proje tabanlı öğrenme yaklaşımının fen bilgisi dersinde öğrencilerin mantıksal düşünme becerilerinin gelişimine etkisi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(2), 51-66.
- Erasmus+ Program Rehberi. (2020). *Erasmus+ programme guide 2020*. Web: https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/resources/documents/erasmus-programme-guide-2020_en, Erişim tarihi: 20.11.2020.
- Erdem, M. (2002). Proje tabanlı öğrenme. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22, 172-179.
- Erdem, M. ve Akkoyunlu, B. (2002). İlköğretim sosyal bilgiler dersi kapsamında beşinci sınıf öğrencileriyle yürütülen ekiple proje tabanlı öğrenme üzerine bir çalışma. *İlköğretim Online E-Dergi*, 1(1), 2-11.
- Erdoğan, D.Ö. (2009). *Comenius programının amaçlarına ulaşma düzeyinin programa katılan yönetici ve öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.
- Eslek, S. (2015). *Fen bilgisi öğretmen ve öğrencilerinin proje hazırlama konusundaki bilgi ve becerilerinin araştırılması: Bu benim eserim proje çalışması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- European Commission (2004). Interim evaluation report on the results achieved and on the qualitative and quantitative aspects of the implementation of the second phase of the community action programme in the field of education ‘Socrates’. Brussels. Web: http://ec.europa.eu/education/programmes/evaluation/intsocrates_en.pdf, Erişim tarihi: 20.11.2020.
- European Commission, (2012). Study of the impact of Comenius school partnerships on participating schools. Institutional changes and the European dimension. Web: http://www.mobilnost.hr/prilozi/05_1355304110_PA_impact_study.pdf, Erişim tarihi: 13.10.2020.
- Fitzgerald, J. E. (1999). The participation of pre-primary and primary schools in the EU Socrates-Comenius action one programme for school education. *Irish Educational Studies*, 18, 116-128.
- Gökçyer, N. (2011). İlköğretim okullarındaki okul gelişim yönetim ekibi üyelerinin görevlerine ilişkin algıları. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 25.

- Guba, E. G., & Lincoln, Y. S. (1982). Epistemological and methodological bases of naturalistic inquiry. Educational.
- Gölsen, A. İ. (2008). *Okul yöneticilerine göre Avrupa Birliği Comenius programı okul ortaklıkları projelerinin etkililiği*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Gündüz, S. (2004). *Matematik projeleri ve sınıf etkinlikleri*. İstanbul: Toroslu Kitaplığı
- Güney Marmara Kalkınma Ajansı. (2021). *Kalkınma Ajansı nedir? Görevleri nelerdir?*. Web: <https://www.gmka.gov.tr/kalkinma-ajansi-nedir-gorevleri-nelerdir>, Erişim tarihi: 4.11.2020.
- Gürlek T. B. (2014). *Yenilikçi proje yönetimi değerlendirilmesi*. Ankara: Hayat Yayınları.
- Hamilton, M.A. ve Hamilton, S. (1997). When is work a learning experience. *Phi Delta Kappan*, 78, 682.
- Hamurcu, H. (2000). Okulöncesi eğitimde fen bilgisi öğretimi proje yaklaşımı. IV. *Fen Bilimleri Eğitimi Kongresi*, Ankara.
- Hamurcu, H. (2003). Okul öncesi eğitimde fen bilgisi öğretimi ‘Proje Yaklaşımı’. *Eğitim Araştırmaları*, 4(13), 66-72.
- Hançer, A., Şensoy, Ö., Yıldırım, H. (2003). İlköğretimde çağdaş fen bilgisi öğretiminin önemi ve nasıl olması gerektiğine dair bir değerlendirme. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13 (13), 80-88.
- Holstein, A. J. ve Gubrium, F. J. (2004). “The active interview.” *Qualitative Research Theory, Method and Practice* (ed. David Silverman). Los Angeles, London, New Delhi: Sage Publications.
- Houser, J. (2015). *Nursing research: reading, using, and creating evidence*. (3rd ed.). Burlington: Jones ve Bartlett Learning.
- İnandı, Y. (2008). Okula toplumsal katılım. *Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi*. Sarpkaya, R. (Edt.). Ankara: Anı.
- İzmir İl Milli Eğitim Müdürlüğü (2015). *Yöneticilik formasyonu kazandırma eğitimi*. Web: https://karsiyaka.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2015_02/05013816_okuly_netclsunumu1.ppt, Erişim tarihi: 11.11.2020
- Karakuş, M. (2004). *İlköğretim dördüncü sınıf sosyal bilgiler dersinde proje yaklaşımı öğretimin öğrencilerin sorun çözme becerilerine tutumlarına ve akademik başarılarına ve kalıcılığa etkisi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

- Karataş, Z. (2015). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. *Manevi Temelli Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 63-80.
- Kavak, Z. (2015). *Fizik ve fen bilimleri öğretmenlerinin bilimsel proje hazırlama sürecinde karşılaştıkları sorunların tespit edilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kaya, E. (2020). *Proje tabanlı öğrenme yönteminin uygulanma sürecinde fen bilimleri ve ilköğretim matematik öğretmenlerinin karşılaştıkları güçlükler*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kazan, H. (2010). *Proje yönetimi*. İstanbul. İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi Yayınları.
- Kesik, F. (2016). *Avrupa Birliği projelerinin okul sağlığına katkılarına ilişkin öğretmen görüşleri*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Kesik, F. ve Balcı, E. (2015). Avrupa Birliği projelerine katılım gösteren okulların sağlığına ilişkin öğretmen algıları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(2), 163-183.
- Kesik, F. ve Beycioğlu, K. (2020). Avrupa Birliği eğitim ve gençlik programlarının okullara katkısı: Comenius çok taraflı okul ortaklıkları projeleri örneği. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 8(2), 519-538.
- Kılınç, A. (2017). *Liderlik kapasitesi*. Ankara: Pagem Akademi.
- Kıral, B. (2017). Okul toplum ilişkileri., M. Arslan. (Ed). *Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi*. Birinci Baskı. Ankara. Sms Yayınları, ss. 257-260.
- Kızar, O., Yıldırım Araz, G., Kargün, M. ve Savucu, Y. (2017). Bingöl ilinin sosyal destek programı projeleri ve sağladığı katkılar. *Spormetre*, 15(4), 143-150
- Koç Akran, S. (2020). Okul gelişim modeli projesinden beklentiler: okul yöneticilerinin görüşleri. *Anadolu Eğitim Liderliği ve Öğretim Dergisi*, 8(1), 1-17.
- Kolay, Y. (2004). Okul-aile-çevre iş birliğinin eğitim sistemindeki yeri ve önemi. *Milli Eğitim Dergisi*. 164, Güz.
- Korkmaz, H. ve Kaptan, F. (2001). Fen eğitiminde proje tabanlı öğrenme yaklaşımı. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(20), 193-200.
- Korkmaz, Ö. (2019). *Ortaokul öğrencilerine yönelik STEM projeleri geliştirme WEB portalı tasarımı ve değerlendirmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.

- Krefting, L. (1991). Rigor in qualitative research: the assessment of trustworthiness. *The American Journal of Occupational Therapy*, 45 (3), 214-222.
- Kubínová, M., Novotna, J. ve Littler, G. H. (1998). Projects and mathematical puzzles - a tool for development of mathematical thinking. *European Research in Mathematics Education I.II: Group 5*, (2),5-12.
- Kulaksız, E. (2010). *Avrupa Birliği Comenius programlarının Türkiye'deki uygulamasına ilişkin katılımcı görüşleri*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.
- Küçük, E. ve Gürbüz, A. (2012). Türkiye'de uygulanan dış kaynaklı eğitim projeleri nasıl bir toplumsal dönüşümü hedefliyor? . *Millî Eğitim*, (194), 51-77.
- Küfrevioğlu, R. M., Baydaş, Ö. ve Göktaş, Y. (2011, Eylül). Proje ve beceri yarışmalarında elde edilen kazanımlar, karşılaşılan zorluklar ve öneriler. *5th International Computer & Instructional Technologies Symposium*, Elazığ: Fırat Üniversitesi.
- Libotton, A., Van Braak J. ve Garofalo, M. (2002). ATEE interactive coordination and educational monitoring of socrates comenius action 3 projects. *European Journal of Teacher Education*, 25, p 1.
- Malatya MEM (2019). AR-GE bülteni. Web: http://malatyaarge.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2019_07/29111207_TEMMUZ2019-SON.pdf Erişim tarihi: 9.11.2020.
- Malatya MEM (2020). AR-GE bülteni. Web: http://malatyaarge.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2020_07/23120002_bulten_Temmuz_2020.pdf Erişim tarihi: 10.09.2020.
- Malatya İl MEM İstatistikleri (2020). Malatya il Milli Eğitim Müdürlüğü AR-GE Biriminden alınmıştır.
- MEB (1995). *Müfredat laboratuvar okulları modeli*. Ankara: EAR-GEd.
- MEB (2014). Strateji geliştirme başkanlığı. Web: http://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2014_05/09050947_ARGE_birimleri_yonergesi.pdf, Erişim tarihi: 9.11.2020.
- MEB (2015). *Temel eğitim genel müdürlüğü ilköğretim öğrencilerine yönelik IX. matematik ve fen bilimleri proje çalışması uygulama kılavuzu*. Ankara: MEB Yayınları.
- MEB (2017). *Öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri*. Ankara: MEB Yayınları.
- MEB (2019a). Okul gelişim modeli. Web: <http://talimterbiye.mebnet.net/Projeler/okulgelisimprojesi.pdf>, Erişim tarihi: 09.09.2020.

- MEB (2019b). 2023 Eğitim Vizyonu Yolunda Büyük Bir Adım: "Okul Profili Geliştirme". Web: <https://www.meb.gov.tr/2023-egitim-vizyonu-yolunda-buyuk-bir-adim-okul-profilidegerlendirme/haber/18208/tr>, Erişim Tarihi: 06.10.2020.
- MEB (2020). *eTwinning nedir?*. Web: <http://etwinning.meb.gov.tr/etwnedir/> , Erişim Tarihi: 12.12.2020.
- Memduhoğlu, H.B. (2007). Türk eğitim sisteminde okulların yönetimi ve okul yöneticilerinin yetiştirilmesi sorunsalı. *Milli Eğitim Dergisi*, 176, 86-97.
- Merriam, S. B. (2013). Nitel araştırma desen ve uygulama için bir rehber. Selahattin Turan (Çeviri Editörü). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. New York: Sage Publications, Inc.
- Nartgün, Ş. ve Kaya, A. (2016). Özel okul velilerinin beklentileri doğrultusunda okul imajı oluşturma. *Journal of Research in Education and Teaching*, 5(2), 154-167.
- Oğuz Ünver, A., Arabacıoğlu, S. ve Okulu H. Z. (2015). Öğretmenlerin bu benim eserim proje yarışması rehberlik sürecine ilişkin görüşleri. *MSKU Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(2), 12-35.
- Okuyucu, M. A. (2019). 4006-TÜBİTAK bilim fuarına ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşleri. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 5(2), 202-218.
- Öksüm Erdoğan, D. (2009). *Comenius Programının amaçlarına ulaşma düzeyinin programa katılan yönetici ve öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.
- Önen, F., Mertoğlu, H., Saka, M. & Gürdal, A. (2010). Hizmet içi eğitimin öğretmenlerin proje ve proje tabanlı öğrenmeye ilişkin bilgilerine ve proje yapma yeterliklerine etkisi: ÖPYEP örneği. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 137-158.
- Örgev, Ö.H. (2010). *İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin il bünyesinde yapılan eğitim projelerine ilişkin görüşleri (Adapazarı örneği)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya.
- Özden, Y. (2008). *Eğitimde yeni değerler eğitimde dönüşüm*. Ankara: Pagem Akademi.

- Özel, M. ve Akyol, C. (2016). Bu benim eserim projeleri hazırlamada karşılaşılan sorunlar, nedenleri ve çözüm önerileri. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36 (1), 141-173.
- Öztürk, E. (2015). *Avrupa Birliği Comenius programı'na katılan öğretmenlerin hareketlilik programının etkililiğine ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uşak Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uşak.
- Özpınar İ. ve Aydoğan Yenmez A. (2017). Öğretmen adaylarının proje hazırlama süreçlerinin incelenmesi. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 12/6*, p. 613-634 DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.1159>.
- Raghavan, K., Coken-Regev, S. ve Strobel, S. A. (2001). Student outcomes in a local systemic change project. *School Science & Mathematics*, 21(8), 417-428.
- Resmî Gazete (2018). *Millî Eğitim Bakanlığı eğitim kurumlarına yönetici görevlendirme yönetmeliği*. Web: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/06/20180621-8.htm>, Erişim tarihi: 9.11.2020.
- Saban, A. (2002). *Öğrenme öğretme süreci*. Ankara: Nobel Yayın.
- Saçlı, Ö. A., (2004). *Proje çalışmalarının eğitimdeki önemi, ilk ve orta öğretimde araştırma teknikleri ve proje*. İstanbul: Maltepe Üniversitesi Yayınları.
- Salman, F. (2004). *Proje Geliştirmede Mantıksal Çerçeve Yaklaşımı*. Ankara: STGP. Web: <https://www.stgm.org.tr/sites/default/files/2020-10/proje-gelistirmede-mantiksal-cerceve-yaklasimi.pdf>, Erişim tarihi: 10.11.2020.
- Salman, F. (2006), *Proje döngüsü yönetimi ve mantıksal çerçeve yaklaşımı*. Web: https://www.stgm.org.tr/sites/default/files/2020-09/proje-dongusu-yonetimi-ve-mantiksal-cerceve-yaklasimi_0.pdf, Erişim tarihi: 13.10.2020.
- Sandelowski, M. (2010). What's in a name? Qualitative description revisited. *Research in Nursing & Health*, 33(1), 77-84.
- Saracaloğlu, A.S., Özyılmaz Akamca, G. ve Yeşildere, S. (2006). İlköğretimde proje tabanlı öğrenmenin yeri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(3), 241-260.
- Saraçoğlu, A.S., Akmaca G.Ö. ve Yeşildere S. (2006). İlköğretimde proje tabanlı öğrenmenin yeri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(4), 241-260.
- Serdar, C. (2018). *Okul Gelişim Modeli: Okul 4.0*. Web: <http://canserdar.com/okul-gelisim-modeli-okul40-178/> Erişim Tarihi: 20.12.2020.

- Shanley, M. K. (1999). Projects unlock student potential. *Curriculum Administrator*, 35(10), 38.
- Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü (2020). *Kamu-STK iş birliği projesi*. Web: <https://www.siviltoplum.gov.tr/bilgimerkezi/kalkinma-ajanslari#:~:text=Kalk%C4%B1nma%20Ajanslar%C4%B1%2C%20kamu%20kurumlar%C4%B1%2C%20sivil,mali%20ve%20teknik%20destek%20vermektedir>, Erişim tarihi: 16.10.2020.
- Solomon, G. (2003). Project-based learning: A primer. *Technology and Learning*, 23(6), Doi: [10.12691/education-4-5-10](https://doi.org/10.12691/education-4-5-10).
- Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı (SOGEP). (2021). *Sosyal gelişmeyi destekleme programı öncelikleri*. Web: <https://www.karacadang.gov.tr/destekler/14/sosyal-gelistmeyi-destekleme-programi-sogep/>, Erişim tarihi: 4.11.2020.
- Soyuçok, H. (2018). *TÜBİTAK 4006 bilim fuarları kapsamında hazırlanan fen projeleri hakkında çalışmalara katılan farklı kesimlerin görüşleri (Ağrı ili örneği)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ağrı.
- Sözer, Y. (2017). TÜBİTAK ortaöğretim proje yarışmasına hazırlanan öğrencilerin proje geliştirme sürecinin incelenmesi: Bir eylem araştırması. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(2), 139-158.
- Sülün, Y., Ekiz, S.O. ve Sülün, A. (2009). Proje yarışmasının öğrencilerin fen ve teknoloji dersine olan tutumlarına etkisi ve öğretmen görüşleri. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11 (1), 75-94.
- Şahin, İ. (2015). Okul müdürlerinin okul geliştirme yönetim ekibine ilişkin görüşleri. *Elementary Education Online*, 14(2), 621-633.
- Şişman, M. (2019). *Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi*. Ankara: Pegem Akademi
- Taymaz, H. (1997). *Hizmetiçi eğitim*. Ankara: Takav Matbaası.
- Taymaz, H. (2003). *Okul yönetimi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- TDK. (2020). Türkçe sözlük. Web: <https://sozluk.gov.tr/> Erişim tarihi: 03.12.2020.
- Tekin, M. (2006, Eylül). İlköğretim okullarında öğrenim gören öğrencilerin çeşitli değişkenlere göre psikolojik ihtiyaçları. *XV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*, Muğla.
- Tekindağ, F.C. (2005). *Proje döngüsü yönetimi ve mantıksal çerçeve yaklaşımı*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Tezcan, M. (1992). *Eğitim sosyolojisi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.

- Theodore, Z. ve Anastassios, E. (2015). The impact of European programmes dealing with mobility in secondary education, *Journal of international Mobility*, 1 (3), 61-80.
- Timur, B. ve İmer Çetin, N. (2017). Fen ve teknoloji öğretmenlerinin proje geliştirmeye yönelik yeterlikleri: hizmet içi eğitim programının etkisi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 18(2), 97-111.
- Top, V. (2006). *Avrupa Birliği eğitim ve gençlik programlarına ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Tortop, H.S. (2013). Bu benim eserim bilim şenliğinin yönetici, öğretmen-öğrenci görüşleri ve fen projelerinin kalitesi odağından görünümü. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6 (12).
- Tortop, H.S. (2013). Science teachers' views about the science fair at primary education level. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry*, 4(2), 56-64.
- Turan, Ö. (2020). *TÜBİTAK lise öğrencileri araştırma projeleri yarışmalarında finale kalan matematik projelerine ait proje özetlerinin çeşitli kriterlere göre incelenmesi*. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- TÜBİTAK (2002). *TÜBİTAK'ın kuruluş amacı ve görevleri*. Web: https://www.tubitak.gov.tr/tubitak_content_files/faaliyet/2002/1_genel.pdf, Erişim tarihi: 26.11.2020.
- TÜBİTAK (2020a). 9. *Bilim fuarları Destekleme programı 2020 çağrı metni*. Web: http://www.tubitak.gov.tr/sites/default/files/303/4006_cagri_metni_2020.pdf, Erişim tarihi: 13.09.2020.
- TÜBİTAK (2020b). 7. *Bilim Şenlikleri Destekleme Programı*. Web: https://www.tubitak.gov.tr/sites/default/files/303/4007_cagri_metni_2020.pdf, Erişim tarihi: 8.09.2020.
- TÜBİTAK (2021a). *TÜBİTAK'ın örgütlenme düzeni*. Web: https://www.tubitak.gov.tr/tubitak_content_files/faaliyet/2002/1_genel.pdf, Erişim tarihi: 03.01.2021.
- TÜBİTAK (2021b). *Lise Öğrencileri Araştırma Projeleri Yarışması Çağrı Metni*. Web: https://www.tubitak.gov.tr/sites/default/files/2750/2204-a_rehber_v4_0.pdf, Erişim Tarihi: 03.01.2021.
- TÜBİTAK (2021c). *Ortaokul Öğrencileri Araştırma Projeleri Yarışması Çağrı Duyurusu*. Web: https://www.tubitak.gov.tr/sites/default/files/2750/2204-b_ortaokul_cagri_metni_2021_v3.pdf, Erişim Tarihi: 03.01.2021.

- TÜBİTAK (2021d). *Lise Öğrencileri Kutup Araştırma Projeleri Yarışması Çağrı Duyurusu*. Web:https://tubitak.gov.tr/sites/default/files/2750/2204-c_lise_kutup_cagri_metni_2021_v5.pdf , Erişim Tarihi: 03.01.2021.
- Tümen, D. (2008). *Comenius projelerinin etkilerinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Türkmen, N. (2019). *Proje tabanlı öğrenme yaklaşımının fen bilimleri dersinde öğrencilerin akademik başarı ve tutumuna etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- UA (2017). *Ulusal Ajans kuruluşu ve yapısı*. Web: <http://www.ua.gov.tr/> Erişim Tarihi: 20.12.2020.
- UA (2021). *Bakanlıklara bağlı, ilgili, ilişkili kurum ve kuruluşlar ile diğer kurum ve kuruluşların teşkilatı hakkında cumhurbaşkanlığı kararnamesi*. Web: https://www.ua.gov.tr/media/u4hnowfg/ulusal_ajans_kurulus_kararnamesi.pdf, Erişim tarihi: 02.01.2021.
- Uçar, R. ve İpek, C. (2006). İlköğretim okullarında görev yapan yönetici ve öğretmenlerin MEB hizmet içi eğitim uygulamalarına ilişkin görüşleri, *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*. III, (I), 34-53.
- Ulukaya Öteleş, Ü. (2019). *Sosyal bilgiler dersinde proje tabanlı öğrenme yönteminin öğrencilerin akademik başarısına, derse karşı tutumuna ve sınıf ortamına ilişkin demokratik tutumuna etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
- Yalçın İncik, E. ve Yanpar Yelken, T. (2009). İlköğretim okullarında çalışan öğretmenlerin avrupa birliği eğitim projelerine yönelik görüşleri. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 4,(3), 923-940.
- Yamiç, Y. (2019). *Fen bilimleri öğretmenlerinin proje hazırlama konusundaki görüşlerinin belirlenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trabzon Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Trabzon.
- Yaşar, M. (2015). *Coğrafya öğretmenlerinin proje hazırlama ve yönetme sürecine ilişkin görüşleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yavuz, S. (2006). *Proje tabanlı öğrenme modelinin kimya eğitimi öğrencilerinin çevre bilgisi ile çevreye karşı tutumlarına olan etkisinin değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Yıkıcı, B. (2019). *Okul yöneticilerinin okul gelişimi ve stratejik planlamadaki hazır bulunuşluğunun paydaşlara göre değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Yakın Doğu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Lefkoşa.
- Yıldırım, A. ve H. Şimşek. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, A. ve H. Şimşek. (2005). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, M., Makinist, İ. ve Akıllı, C. (2017). Eğitimcilerin Proje hazırlama ve yürütme süreçlerinde karşılaştıkları sorunların araştırılması: Elazığ ili örneği. *Millî Eğitim*, (216), 103.

EKLER

Ek 1. Araştırma İzin Onayı

Ek 2. Örneklem Dahil Edilen Okulların Listesi

Ek 3. Veri Toplama Aracı-Görüşme Formu (Yönetici ve Proje Yöneticisi/
Danışman Öğretmen)

Ek 4. Veri Toplama Aracı-Görüşme Formu (AR-GE Proje Ekibi)

Ek 1. Araştırma İzin Onayı

Evrak Tarih ve Sayısı: 09/06/2020-E.35031

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ

Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

Sayı : 50235129-730.08.03
Konu : Öğr. Burçin TÜRKMENOĞLU
ŞAHİN (Anket İznî)

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 19/03/2020 tarihli ve 23433 sayılı yazınız,

Enstitünüz Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Eğitim Yönetimi Bilim Dalı yüksek lisans programı öğrencisi Burçin TÜRKMENOĞLU ŞAHİN'in Dr. Öğr. Üyesi Sevim ÖZTÜRK danışmanlığında, yürütmekte olduğu "Okullarda ve Milli Eğitim Müdürlüğünün Arge Projeler Biriminde Yürütülen Eğitim Projelerinin Farklı Açılardan Değerlendirilmesi (Malatya İli Örneği)" konulu tez çalışması gereği olarak, Malatya İli Yeşilyurt ve Battalgazi ilçelerindeki resmi ilkokul, ortaokul ve liselerde Yönetici, Öğretmen ve diğer personele uygulamak üzere, ilgi yazı ekinde belirtilen anket tekniği ile veri toplama talebine ilişkin Malatya Valiliği İl Milli Eğitim Müdürlüğü' nün 05.06.2020 tarih ve E.7517321 sayılı cevabi yazısı ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

e-imzalıdır

Prof.Dr. Nusret AKPOLAT
Rektör Yardımcısı

Ek: İlgili yazı ve eki

İnönü Üniversitesi Rektörlüğü Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı, Öğrenci Merkezi
Telefon No: 04223773090 Faks No: 04223410053
E-Posta: ogrenci@inonu.edu.tr İnternet Adresi:
<https://www.inonu.edu.tr/tr/cms/ogrenci>

Bilgi İçin: Nuray KOMİ
Unvan: Memur
Telefon No: 4223773044

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

T.C.
MALATYA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 61316475-44-E.7517321
Konu : Anket Uygulama İzin Onayı
(Burçin TÜRK MENOĞLU ŞAHİN')

05.06.2020

İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi: a) 20/03/2020 tarih ve 6179 sayılı yazınız.
b) Valilik Makamının 03.06.2020 tarih ve 7410689 sayılı onayı.

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi Burçin TÜRK MENOĞLU ŞAHİN'in Dr. Öğr. Sevim ÖZTÜRK danışmanlığında yürütmekte olduğu "Okullarda ve Milli Eğitim Müdürlüğünün Arge Projeler Biriminde Yürütülen Eğitim Projelerinin Farklı Açılardan Değerlendirilmesi (Malatya İli Örneği)" konulu anket çalışmasına ait ilgi (a) yazılarınıza istinaden alınan ilgi (b) onay ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve anket sonucunun müdürlüğümüze bildirilmesini arz ederim.

Ali TATLI
İl Millî Eğitim Müdürü

Ek : 1- İlgi (b) onay

Adres: Şht.Hamit Fendoğlu Cad. 44300 Merkez/MALATYA
Elektronik Ağ: malatya.meb.gov.tr
e-posta: ortaogretim44@meb.gov.tr

Bilgi için: ŞEF Emre TUNA 4506
Tel: 0 (422) 280 44 00
Faks: 0 (422) 280 45 49

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 2fe0-1197-390d-a0e5-d6a4 kodu ile teyit edilebilir.

T.C.
MALATYA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 61316475-44-E.7410689
Konu : Anket Uygulama İzin Onayı
(Burçin TÜRKMENOĞLU ŞAHİN)

03.06.2020

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : MEB. Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 21.01.2020 tarih ve 1563890 sayılı 2020/2 Genelgesi.

İnönü Üniversitesi Rektörlüğünün 20/03/2020 tarih ve 6179 sayılı yazılarında, Üniversitenin Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi Burçin TÜRKMENOĞLU ŞAHİN'in Dr. Öğr. Sevim ÖZTÜRK danışmanlığında yürütmekte olduğu "Okullarda ve Millî Eğitim Müdürlüğünün Arge Projeler Biriminde Yürütülen Eğitim Projelerinin Farklı Açılardan Değerlendirilmesi (Malatya İli Örneği)" konulu araştırmasına istinaden Müdürlüğümüze bağlı Yeşilyurt ve Battalgazi İlçelerindeki tüm resmi İlkokul, Ortaokul ve Liselerde ki yönetici, öğretmenlere ve diğer personele anket uygulamayı talep etmekte olup, Anket-Tez Araştırma ve Değerlendirme Komisyonumuz, 12/05/2020 tarihinde yapılan toplantıda; ilgili yasal düzenlemelerde belirtilen ilke, esas ve amaçlara aykırılık teşkil etmeyecek şekilde, denetimleri ilgili okul müdürlüğü tarafından gerçekleştirilmek üzere, derslerin aksatılmaması kaydıyla gönüllülük esasına göre araştırmacının araştırmasının bitiminden itibaren 30 gün içerisinde araştırma sonuçlarını Müdürlüğümüze bildirmesi şartı ile anket uygulaması uygun görülmüş olup, Müdürlüğümüzce de uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde Olur'larınıza arz ederim.

Erhan PELİTOĞLU
İl Millî Eğitim Müdür Yardımcısı

OLUR
03.06.2020

Ali TATLI
Vali a.
İl Millî Eğitim Müdürü

Adres: Şht.Hamit Fendoğlu Cad. 44300 Merkez/MALATYA
Elektronik Ağ: malatya.meb.gov.tr
e-posta: ortaogretim44@meb.gov.tr

Bilgi için: ŞEF Emre TUNA 4506
Tel: 0 (422) 280 44 00
Faks: 0 (422) 280 45 49

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden ec3f-b810-3eda-9e0d-a42c kodu ile teyit edilebilir.

Ek 2. Örnekleme Dahil Edilen Okulların Listesi

OKULLAR	Öğretmen Sayısı	Yönetici Sayısı
1- Begüm KARTAL İlkokulu (Yeşilyurt)	1	1
2- Hacı İbrahim Işık İlkokulu (Battalgazi)	1	1
3- Şehit Orhan Ünsal İlkokulu (Battalgazi)	1	1
4- Selahattin Eyyubi İlkokulu (Yeşilyurt)	1	1
5- Suluköy Kahramanlar İlkokulu (Yeşilyurt)	1	1
6- Öğretmenler Ortaokulu (Battalgazi)	1	1
7- 91000 Dev Öğrenci Ortaokulu (Battalgazi)	1	1
8- Atatürk Ortaokulu (Battalgazi)	1	1
9- Tevfik İleri İmamhatip Ortaokulu (Yeşilyurt)	1	1
10- Çarmuzu Ortaokulu (Yeşilyurt)	1	1
11- Ali Fevzi Ağan Ortaokulu (Battalgazi)	1	1
12- Şehit Levent Coşkun Ortaokulu (Yeşilyurt)	1	1
13- Abdülhamid Han Ortaokulu (Yeşilyurt)	1	1
14- Hanımın Çiftliği Sadiye Lütfi Evliyagil Ortaokulu (Battalgazi)	1	1
15- Sadreddin Konevi İmamhatip Anadolu Lisesi (Yeşilyurt)	1	1
16- Avni Kığılı Kız İmamhatip Lisesi (Battalgazi)	1	1
17- Şehit Kemal Özalper MTAL (Battalgazi)	1	1
18- Yunus Emre MTAL (Battalgazi)	1	1
19- Yakınkent Sadiye Ünsalan MTAL (Yeşilyurt)	1	1
20- Malatya Bilim Sanat Merkezi (Yeşilyurt)	1	1

EK 3. Veri Toplama Aracı-Görüşme Formu (Yönetici ve Proje Yöneticisi/ Danışman Öğretmen)

YÖNETİCİ VE PROJE YÜRÜTÜCÜSÜ/DANIŞMAN ÖĞRETMEN GÖRÜŞME FORMU

Saygıdeğer meslektaşım,

Ben İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Eğitim Yönetimi Bilim Dalı yüksek lisans programı öğrencisiyim. Bu program kapsamında Doç. Dr. Sevim ÖZTÜRK danışmanlığında yürüttüğüm “Okullarda ve Milli Eğitim Müdürlüğünün AR-GE Projeler Biriminde Yürütülen Eğitim Projelerinin Farklı Açılardan Değerlendirilmesi (Malatya ili Örneği)” başlıklı tez çalışmamda siz değerli meslektaşlarımla görüşlerinizin de önemli olduğunu düşünmekteyim. Vereceğiniz bilgiler sadece araştırma amaçlı kullanılacak olup gizlilik ilkesine uyulacaktır.

Cevaplarınızın içtenliğine ve samimiyetine inanarak yapacağınız katkılar için şimdiden teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

İnönü Üniversitesi
Tezli Y.L. Öğrencisi

Tel: 05

KİŞİSEL BİLGİLER

Bu bölümde sizinle ilgili kişisel bilgiler bulunmaktadır. Lütfen durumunuza uygun seçenekleri işaretleyiniz.

1. Cinsiyetiniz
A-( ) Kadın B- ( ) Erkek
2. Mesleki Kıdeminiz
A-( ) 1-5 yıl B-( ) 6-10 yıl C-( ) 11-20 yıl D-( ) 21 yıl ve üzeri
3. Görev Yaptığınız Eğitim Kurumu
A-( ) İlkokul B-( ) Ortaokul C-( ) Lise
4. Görev Yaptığınız okul türü (Ortaöğretim için)
A-( ) Fen Lisesi B-( ) Anadolu Lisesi C-( ) Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi D-( ) Sosyal Bilimler Lisesi E-( ) Anadolu İmam Hatip Lisesi ( ) F- Diğer
5. Okuldaki görev ünvanınız :
A-( ) Yönetici B- ( ) Öğretmen
6. Projedeki göreviniz:
A-( ) Proje Yürütücüsü B- ( ) Danışman öğretmen
- 7- Yürüttüğünüz Proje Türü:
A-( ) TÜBİTAK Destekli B- ( ) Erasmus+ C- ( ) Bakanlık Destekli D- ( ) Yerel Proje
E- ( ) Diğer:.....

8- Yürüttüğünüz Proje Sayısı:

A-( ) 1 B-( ) 2 C-( ) 3 D-( ) 4 5-( ) 5+

1. 2018-2020 yılları arasındaki dönemde okulunuzda eğitim projeleri yürütüldü mü?

( ) Evet ( ) Hayır

Yürütüldüyse destekleyen kuruluşa göre ne tür eğitim projeleri yürütüldü?

( ) TÜBİTAK

( ) Erasmus +

( ) Fırat Kalkınma Ajansı

( ) Yerel projeler

( ) Bakanlık projeleri

( ) Okulun kendi yaptığı projeler

( ) Diğer .....

2. Okulunuz, eğitim projesi alma ve yürütme konusunda istekli midir?

( ) Var ( ) Kısmen ( ) Yok

İstekli ise daha çok hangi tür eğitim projeleri almak ve yürütmek istediniz?

3. Okulunuzda eğitim projesi yürütmeye neden istek duyuyorsunuz? (Okulun gelişmesi, finansman katkısı, öğrenci başarısı vb.)

4. Okulunuzda eğitim projesi alma ve yürütme konusunda karşılaştığınız sorunlar var mı?

( ) Var ( ) Kısmen ( ) Yok

Karşılaştığınız sorunlar varsa aşağıda belirtilen aşamaların en çok hangisinde veya hangilerinde yoğunlaşmaktadır?

( ) Proje alma

( ) Öğrenci seçimi

( ) Çalışma planının oluşturulması

( ) Konu Seçimi

( ) Projenin hazırlanması

( ) Veri toplama

( ) Verilerin analizi

( ) Projenin raporlaştırılması

( ) Sonuçların değerlendirilmesi ve yorumlanması

( ) Finansman bulma

5. Proje sürecinde karşılaştığınız sorunların aşağıda belirtilen nedenlerin hangisinde veya hangilerinde yoğunlaştığını düşünüyorsunuz?

- ☐ Bilgi yetersizliği
- ☐ Projeyi yürütecek eleman yetersizliği
- ☐ Kaynak yetersizliği (Literatür)
- ☐ Takım çalışması kültürünün gelişmemiş olması
- ☐ Uzman desteği yetersizliği
- ☐ Verilerin analizi ve raporlaştırma konusundaki yetersizlik
- ☐ Finansman desteğinin yetersizliği (Edinme güçlüğü)

6. Yürütülen projelerin okulunuzun kurumsal gelişimine katkı sağladığını düşünüyor musunuz?

- ☐ Var ☐ Kısmen ☐ Yok

Bu katkıların; aşağıda belirtilen hususların hangilerinde daha çok etkili olduğunu düşünüyorsunuz?

- ☐ Okulumuzun diğer okullar, yerel kuruluşlar sivil toplum örgütleri, öğrenci velileri ve okul- aile birliği ile iletişim ve etkileşiminde,
- ☐ Okulumuzun toplumsal değerinin (itibarının) artışında
- ☐ Okulda karar alma sürecinin etkinliğinde
- ☐ Okula çevresel ilgi ve desteğin artışında
- ☐ Okulun genel başarısının artışında
- ☐ Okula evrensel bakış açısı kazandırmada
- ☐ Okulu evrensel eğitimin bir parçası haline getirmede

7. Yürütülen projelerin okulunuzun sosyal gelişimine katkı yaptığını düşünüyor musunuz?

- ☐ Var ☐ Kısmen ☐ Yok

Bu katkıların; aşağıda belirtilen hususların hangilerinde daha çok yoğunlaştığını düşünüyorsunuz?

- ☐ Okulunuzda iş birliği, takım çalışması gibi sosyal becerileri geliştirmede
- ☐ Okulun örgüt ikliminin gelişmesinde
- ☐ Topluma daha etkin katılım sağlamada
- ☐ Toplumdaki diğer kurum ve kuruluşlarla iş birliği yapmada

8. Yürütülen projelerin okulunuzun kültürel gelişimine katkı yaptığını düşünüyor musunuz?

☐ Var ☐ Kısmen ☐ Yok

Bu katkıların; aşağıda belirtilen hususların hangilerinde daha çok yoğunlaştığını düşünüyorsunuz?

- ☐ Farklı kültürlerle bakış açımızda
- ☐ Avrupa kültürüne ve eğitim sistemine ilişkin bilgilerimizin gelişmesinde
- ☐ Farklı kültürel deneyimler kazanmamızda

9. Yürütülen projelerin okulunuzun eğitsel gelişimine katkı yaptığını düşünüyor musunuz?

☐ Var ☐ Kısmen ☐ Yok

Bu katkıların; aşağıda belirtilen hususların hangilerinde daha çok yoğunlaştığını düşünüyorsunuz?

- ☐ Okul yönetiminin öğretmen ve öğrenciye olan desteğini arttırmada
- ☐ Öğretimde yeni yöntem ve teknikleri kullanmada
- ☐ Eğitim öğretim ortamlarının fiziksel koşullarını iyileştirmesinde
- ☐ Öğrencilerin akademik başarılarını arttırmada
- ☐ Öğrencilerin girişimcilik ve özgüven duygularının geliştirilmesinde

10. Yürütülen projelerin okulunuzun ekonomik gelişimine katkı yaptığını düşünüyor musunuz?

☐ Var ☐ Kısmen ☐ Yok

Bu katkıların; aşağıda belirtilen hususların hangilerinde daha çok yoğunlaştığını düşünüyorsunuz?

- ☐ Okula finansman kaynağı sağlamada
- ☐ Okula eğitim araç gereci sağlamada
- ☐ Okulun teknolojik alt yapısını geliştirmede

11. Yürütülen projelerin okulunuz personelinin kişisel/mesleki gelişimine katkı yaptığını düşünüyor musunuz?

☐ Var ☐ Kısmen ☐ Yok

Bu katkıların; aşağıda belirtilen hususların hangilerinde daha çok yoğunlaştığını düşünüyorsunuz?

- ☐ Mesleki motivasyonum ve iş doyumunda
- ☐ Sorumluluk almaya ve sorumluluklarımı yerine getirmede
- ☐ Farklı kültürel deneyimler elde edinmemde
- ☐ Yabancı dil becerilerimi geliştirmemde
- ☐ İletişim becerimi geliştirmemde
- ☐ Eleştirel düşünme yeteneğimi geliştirmemde
- ☐ Özgüven duygumu geliştirmemde

12. Bunların dışında belirtmek istediğiniz bir şey var mı? Varsa önerileriniz nelerdir?

EK 4. Veri Toplama Aracı-Görüşme Formu (AR-GE Proje Ekibi)**AR-GE PROJE EKİBİ GÖRÜŞME FORMU**

Saygıdeğer meslektaşım,

Ben İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Eğitim Yönetimi Bilim Dalı yüksek lisans programı öğrencisiyim. Bu program kapsamında Doç. Dr. Sevim ÖZTÜRK danışmanlığında yürüttüğüm “Okullarda ve Milli Eğitim Müdürlüğünün AR-GE Projeler Biriminde Yürütülen Eğitim Projelerinin Farklı Açılardan Değerlendirilmesi (Malatya ili Örneği)” başlıklı tez çalışmamda siz değerli meslektaşlarımın görüşlerinin de önemli olduğunu düşünmekteyim. Vereceğiniz bilgiler sadece araştırma amaçlı kullanılacak olup gizlilik ilkesine uyulacaktır.

Cevaplarınızın içtenliğine ve samimiyetine inanarak yapacağınız katkılar için şimdiden teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

İnönü Üniversitesi

Tezli Y.L. Öğrencisi

Tel: 05050

KİŞİSEL BİLGİLER

Bu bölümde sizinle ilgili kişisel bilgiler bulunmaktadır. Lütfen durumunuza uygun seçenekleri işaretleyiniz.

1. Cinsiyetiniz

A- ( ) Kadın B- ( ) Erkek

2. Mesleki Kıdeminiz

A- ( ) 1-5 yıl B-( ) 6-10 yıl C-( ) 11-20 yıl D-( ) 21 yıl ve üzeri

AR-GE PROJE EKİBİ GÖRÜŞME FORMU

- 1- 2018-2020 yılları arasında biriminiz tarafından yürütülen eğitim projeleri nelerdir? Bunları, destekleyen kuruluşa göre ne tür ve kaç adet olduğunu belirtir misiniz?
- 2- Proje alma hazırlama sürecinde okullara destek veriyor musunuz, veriyorsanız ne tür destek veriyorsunuz?
- 3- Kurumunuzda proje yapmanın sizce amacı nedir?
- 4- Proje hazırlama sürecinde karşılaştığınız sorunlar var mı? Varsa bunlar ne tür sorunlardır?
- 5- Yürütülen projelerin kurumunuza katkı yaptığını düşünüyor musunuz? Bunların ne tür katkılar olduğunu düşünüyorsunuz? (Sosyal, kültürel, eğitsel, ekonomik vb.)
- 6- Proje yürütme konusunda okullara önerileriniz var mıdır? Varsa nelerdir?